

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 6
— Telefon šte. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. — Tel. 8492 in 3392
Podružnica Maribor: Grajski trg št. 7 — Telefon 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2. Telefon št. 190.
Računi pri post. ček. zavodih: Ljubljana št. 17.749.

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 30 din.
Za inozemstvo 50 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 6, telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor, Grajski trg št. 7, telefon št. 2455, Celje, Strossmayerjeva ulica šte. 1, telefon št. 65

Rokopis se ne vračajo

JUTRO

V IMENU NJEGOVEGA VELICANSTVA KRALJA!

Okrožno sodišče v Ljubljani je o obtožbi, ki jo je vložil zasebni tožitelj Ogrin Ivan, odnosno Vrhovno sodišče v Ljubljani o reviziji, ki jo je vložil Ravižen Davorn, razsodilo tako:
Kot uradni dnevnik »Jutra« v Ljubljani dovolil objavo: a) v številki z dne 12. 6. 1939 na drugi strani v prvih treh kolonah poročila o razpravi na letni skupščini Zveze obrtnih društev za dravsko banovino pod naslovom »Slovensko obrtništvo in agrarna za ločena zbornice« in v oddelku te rubrike pod naslovom »Politika g. Ogrina«, v katerem se trdi: »Funkcionari zbornice prej niso dobivali nobenih nagrad za delo, Ogrin pa je vstavljal v proračun za svoje dežurno delo din. 18.000, izplačano pa mu je bilo potem vsakemu dan 27.000; b) v številki z dne 30. 4. 1939 pod naslovom »K vprašanju avtonomije obrtnega odseka Zbornice TOŠ naslednjega besedila: ... ki že presegla meje zakonitih predpisov... izčepilo razlog, da napeljuje vodo na svoj posesti... poprijeti za delo z zadostno iniciativno in sposobnostjo... kdo to avtonomijo obrtnega odseka krši in kdo zlorablja... Vemo tudi, da se je samovoljno oddala košnja zborničnega travnika nekemu osebnemu prijatelju g. predsednika... Če bi potem vzeli v roke te razne knjižne besede, bi potlej ugotovili stvari, ki kažejo v čudni luči, zakaj tako kršitve po avtonomiji. Noben zbornični funkcionar do danes ni bil posebej za zbornice posle odškodovan s kakimi nagradami, samo g. podpredsednik je znal vsenu v proračun znesek 18.000 din kot nagrado za delo... avtonomija v nevarnosti od onih, ki jo hočejo zlorabiti na škodo slovenskega obrtništva.«
S tem je obrnil dva prestopka zoper čast po čl. 521 z. o. t. in se vsled tega obsojal po čl. 56 odn. z. z. o. t. na 700 din (sedemsto) denarne kazni, plačljive in izvršljive po čl. 40 z. o. t. Nadalje po čl. 62 z. o. t. na plačilo materialne odškodnine zas. tožilcu Ogrinu Ivanu v znesku 500 din in to v smislu čl. 403 z. o. t. v 14 dneh po pravo-močni sodbi. Po čl. 63 z. o. t. mora dati natisniti dispozitivni del te sodbe na svoje stroške na čelu lista. Obtoženc se obsojal po §§ 310 in 314 k. p. na povračilo stroškov kazenskega postopanja in sicer na povračilo onih stroškov, ki so nastali v celoti postopanja radi delani, radi katerih je bil s to sodbo spoznan za krivega stroške ev. izvršitve kazni bo moral povrniti obtoženc. Obsojal se tudi po § 314 k. p. da mora plačati povprečno 500 din.
V Ljubljani, dne 12. junija 1940 št. 25. oktobra 1940.

Socialno-gospodarska podlaga naše kulture

Ce si ob koncu leta 1940 ogledujemo rezultate na področju slovenske kulture, moramo ugotoviti, da je bil donos tega leta sorazmerno obilen. Kamor koli pogledamo: v nežno lirično poezijo, v izvorno in prevedeno pripovedno prozo, v znanstveno in strokovno književnost, povsod nam je dalo letošnje leto marsikaj klenega. Ko smo pred letom dni razmišljali o sadovih prvega vojnega leta, so se vsiljevale premnoge skrbi ne samo splošnega, marveč tudi kulturnega značaja. Ali ne bo prav kulturna proizvodnja najbolj prizadeta? Ali ne bo naraščajoče zanimanje za daljnosežne dogodke, ki se razvijajo v svetu, obnem s poslabšanjem gmotnih in socialnih razmer ubijalo skrbi za najnežnejše, najobčutljivejše področje javnega življenja, kakor je področje književnosti, umetnosti, znanosti?

Take in podobne skrbi nam je šepetal duh dvomljivosti na pragu leta, ki se pravkar niža k zatonu. Če bi bil dejanski kulturni donos tega leta, namreč bilanca duhovnih vrednot v knjigah, na umetnostnih razstavah, v koncertnih dvoranah, v gledališču, edino merilo, tedaj bi bilo upravičeno kar optimistično presojanje. Vzlic vsemu zamračnemu obzorju je bilo l. 1940 za slovensko kulturo blagoslovljeno. Obrodilo je vsega uvaževanja vredno letino.

Ne bi si hoteli natakati črnih očal niti za pogled v prihajajoče leto. Ni se samo pokazalo, da se vzlic vsem drugačnim, a le posameznim znakom vedno bolj utrjuje naša notranja strnjnost, naše edinstveno gledanje na temeljne in bistvene probleme narodnega življenja. Ni se samo pokazal enodušen odpor nasproti sleherni vnani nevarnosti. Pokazalo se je tudi, da naš narod v vseh svojih družbenih plasteh kljub naraščajočim težočam gmotnega značaja ne izgublja volje do kulturnega življenja in da vidi slej ko prej v svoji narodni kulturi najmočnejši izraz enakovrednosti z drugimi narodi in svoje pravice do ustrežajočega »prostora na soncu«. Ta vera v kulturo je sedaj že precej odtujena tisti naivni »samokulturnosti« raznih literarnih krasnoslovcev, ki so zaradi nje gledali zviška, če ne celo prezirljivo, na potrebe našega državnopolitičnega, gospodarskega in socialnega kolektiva. To, kar vidi naš narod v svoji kulturi, ni nič drugega nego zdravo zadoščenje nad sadovi stvarjalnega dela svojih talentov, dela, ki pomnožuje zakladnico slovenskih in jugoslovanskih duhovnih vrednot in prepričevalno izpričuje kulturno pomembnost in pozitivno dejavnost Slovencev na zemlji naših očetov. Bili so časi, ko so nam tuji to odrekli; danes lahko s ponosom pokažemo na veliko delo, ki smo ga izvršili ob blagodatni svoji narodni državi prav v zadnjih dveh desetletjih.

Vsi ti nesporni uspehi in posebej še ugodna bilanca letošnjega leta v slovenski kulturi nas ne smejo premočiti, da se ne bi zamislili tudi v socialno in gospodarsko podlago naše kulturne tvornosti. V teh dveh desetletjih je bil naš poglaviti kulturni komentat tako zvan »mali človek«. Javni in zasebni nameščenec vseh vrst, ki sta razširila svoj plast prav po zaslugi dejstva, da živimo v narodni državi, tvorita znatno večino med konzumenti slovenske knjige ali umetniške slike, med obiskovalci koncertov in gledališč. To dejstvo smo si dali potrditi z nekaterimi statističnimi podatki, kolikor so nam bili na razpolago. Med naročniki ene naših najstarejših kulturnih revij je nad 70% jav-

Priprave za naskok na Bardio

Po angleških poročilih je v kratkem pričakovati odločilnega napada na italijansko trdnjavo Bardio v Libiji, ker čakajo angleške čete samo še na ukaz generala Wavella

Rim, 27. dec. br. (Stefani). Vrhovno poveljstvo Italijanske vojske pravi v svojem današnjem 203. službenem vojnem poročilu o dogodkih v Afriki:
V obmejnem področju Cirenajke se nadaljuje streljanje topništva na obeh straneh. V akciji so prednje patrolne čete. Naše letalstvo je razvilo intenzivno delovanje. Na morju, pred nekimi sovražnim prednimi pomorskimi oporiščem, je bombardiralo sovražne ladje, dalje baterije sovražnega topništva in skupine sovražnih motoriziranih čet. Naša lovska letala so se spopadla z veliko formacijo sovražnih letal tipa »Gloucester«. Pri tem so bila sestreljena tri sovražna letala. Eno naše letalo se ni vrnilo na svoje oporišče. V cirenajskih vodah je neki izvidniški hidroplan dne 26. t. m. zjutraj opazil sovražno podmornico. Letalo jo je takoj napadlo in uspešno bombardiralo.
V vzhodni Afriki ni bilo nikakih posebnih dogodkov.

Italijanske podmornice v Atlantiku

Rim, 27. dec. AA. (Stefani). »Popolo di Roma« opozarja na delavnost italijanskih podmornic v Atlantskem oceanu in podčrtava poleg drugega spretnost, ki so jo izkazali častniki in člani posadk italijanskih podmornic, ko so premagali vse angleške ovire v ožini pri Gibraltarju, ki naj bi preprečile njihov prehod. Toda vsaka

podmornica se je odlično znašla in plula skozi Gibraltar brez ozira na strogo nadzorstvo angleških torpedovk, letal in podmornic in se jim je posrečilo priti do oporišč ob Atlantskem oceanu. Italijanske podmornice so na Atlantskem oceanu potopile 15 trgovskih parnikov in neko torpedovko

Težavno delo italijanskega letalstva

Rim, 27. dec. AA. (Stefani). Letalski strokovnjak »Messagera« objavlja šestmesečni pregled delovanja italijanskega letalstva. Potem ko je podčrtal, da sta že v dobi italijanskega nevojskovanja Anglija in Francija morali imeti proti Italiji pripravljenih 2.500 letal in sicer 1.900 bombnikov in 600 lovskih letal, poudarja »Messagero«, da obstoji strategija sedanje letalske vojske, kateri se pridružuje tudi Italija, v tem, da se uničijo glavna središča angleške moči ob Sredozemskem morju, na Blížnjem Vzhodu, ob Rdečem morju in v sosednih pokrajinah in to naj izsilijo popoln zlom Anglije. Italijansko letalstvo deluje v osem odsekih z ogromnimi razdaljami: Severno morje, italijanski polotok, Sicilija, Sardinija, Albanija, Libija, Egejsko morje, Italijanska vzhodna Afrika. Oskrba se razvija največ po morskimi poti in je izpostavljena precejšnjim nevarnostim. Vse to izpričuje ogromen trud in težave pri delovanju italijanskega letalstva.

sovražne vojske, ne pa proti bombardiranju s strani vojnih ladij. Na otoku so važna ležišča fosfata, ki jih eksplozivna neka angleška družba

London, 27. dec. s. (Ass Press). V angleških uradnih krogih izjavljajo, da glede napada tuje vojske ladje na otok Nauru, o katerem je podal poročilo avstralski ministrski predsednik Menzies, nimajo še nobenih nadaljnjih informacij.

Nad Gibraltarjem sestreljeno francosko letalo

Madrid, 27. dec. (DNB). Iz La Linee poročajo, da je angleško protiletalsko topništvo snoči sestrelilo neko letalo, ki je preletelo Gibraltar v smeri iz Afrike proti severu. Kakor se je izkazalo, je bilo letalo francosko Zatrjuje se, da sta bila v letalu tudi dve ugledni francoski osebnosti, ki sta

se vračali iz francoskega Maroka v Francijo. Vsa posadka in potniki so izgubili življenje.

Položaj v Tangerju

London, 27. dec. j. (Reuter). Angleški generalni konzul v Tangerju Gascoigne je dopotoval v Madrid, kjer bo imel konferenco, tičejo se položaja v Tangerju. Kakor doznava Reuterjev diplomatski svetnik, se bo Gascoigne v Madridu sestel s tamkajšnjim angleškim poslanikom Hoarejem nakar bosta imela ob razgovore s španskim zunanjim ministrom Sunerjem. Kakor nadalje doznava, bi bilo pretirano videti v španskih ukrepih v Tangerju kakor akcijo v prilog držav osi marveč da gre zgolj za povsem notranjo špansko narodno stvar.

Premiki nemškega vojaštva

V Londonu menijo, da hoče Nemčija s prevažanjem vojaštva v Rumunijo samo odvrniti pozornost Anglije z obale Rokavskega preliva

London, 27. dec. j. (AFI). V Angliji so transporti nemškega vojaštva proti Rumuniji tudi še danes predmet vsakovrstnih tolmachenj. Kar se tiče angleških službenih krogov, je treba danes ugotoviti tendenco po čim večji rezerviranosti glede vesti o teh transportih. Vzrok za to je povsem preprost. Ze lansko zimo in letos pomladi se je ponovno pripetilo, da v Londonu nemškimi vojaškimi premikom niso posevečali tiste pozornosti, ki bi bila potrebna glede na kasnejši razvoj dogodkov. Toda ponovno se je v tem času tudi zgodilo, da so bili premiki pesek v oči. Zato je tudi sedaj zelo težko vsaj približno točno odgovoriti na vprašanje, ali je treba jemati sedanje premike nemškega vojaštva resno ali ne številke, ki so se večerj navajale iz raznih virov, so tekom večerjnjega dneva doživele v ostalem precejšnje korekture navzdol in je zaradi tega tudi v bodoče na mestu čim treznejša presoja tehtnosti morebitnega pomena nemških premikov.

vojaštva okrog 100.000, po drugih pa nad 300.000. Na podlagi teh velikih razlik je upravičena sodba, da morda te vesti namenoma lansira sama nemška propaganda, ako pa so stvarnost potem se transporti na vsak način vrše sporazumno s Sovjetsko Rusijo. Vendar glede na veliko zanimanje, ki ga zadnji čas kaže Sovjetska Rusija za balkanske probleme, ni verjetno, da bi bila pripravljena tudi na rumunskem odseku svojih mej proti zapadu trpeti močne edince nemškega vojaštva. Po mnenju nevtralnih političnih opazovalcev je verjetneje, da gre za nov manever držav osi.

Rusko zanimanje za Balkan

Moskva, 27. dec. j. (Un. Press). Politični opazovalci v Moskvi so lahko ugotovili, da vlada v ruski politični javnosti zmerom večje zanimanje za Balkan, kar se posebno jasno izraža tudi v pisanju moskovskega časopisja. Zasedanje bolgarskega saborja spremlja moskovsko časopisje z največjo pozornostjo ter prinaša obseirne izvlečke iz razprav o novem bolgarskem proračunu za leto 1941. S posebno pozornostjo beleži moskovsko časopisje tudi sklep bolgarske vlade, da prevzame država važna podjetja bolgarske rudarske industrije. Ta vladni sklep smatrajo v Moskvi kot izredne važnosti za vlogo, ki jo bo v bodoče igralo bolgarsko gospodarstvo zlasti v gospodarski skupini držav osi. Listi z velikim zanimanjem beležijo tudi pojačeno gibanje, ki stremi po ustanavljanju novih bolgarsko-ruskih prijateljskih društev v Bolgariji.

Misija poslanika Killingerja v Bukarešti

Cariograd, 27. dec. j. (AFI). Kakor poročajo posebni dopisniki agencije AFI iz Bukarešte, pričakujejo tamkaj, da bo neposredno po praznikih prispel v Bukarešto novi nemški poslanik von Killinger. V političnih krogih v Bukarešti smatrajo, da je bila ta izprememba na poslaniki mestu potrebna v prvi vrsti z gospodarskih vidikov, predvsem zaradi tega, da se popravijo napake, ki so jih v gospodarstvu zakrivil različni poskusi osebnosti iz vrst legionarjev. Novi nemški poslanik von Killinger uživa sloves izvrstnega gospodarskega organizatorja, razen tega pa je znan kot zelo energična osebnost in kot prijatelj ministra Himmlerja. V nevtralnih krogih v Bukarešti smatrajo da pomeni prihod von Killingerja v Bukarešto ponovno znatno ojačenje nemške pozicije v Rumuniji.

Zdravstveno stanje grofa Csakyja

Budimpešta, 27. decembra. AA. (MTT) Zdravstveno stanje madžarskega zunanjega ministra grofa Csakyja se še naprej izboljšuje.

Sprejemni pri predsedniku portugalske vlade

Lizbona, 27. decembra. AA. (DNB) Predsednik vlade Salazar je sprejel večerj nove poslanike Jugoslavije, Grčije in Finske. Jutri v soboto bodo novi poslaniki sprejeti v avdienco pri predsedniku republike Carmona in bodo pri tej priliki izročili svoje poverilnice.

Hekoonen sestavlja novo finsko vlado

Helsinki, 27. dec. br. (SDA). Prezident Finske Ryti je snoči zaključil konzultacije z vodilnimi političnimi osebnostmi za rešitev vladne krize, ki je nastala sprič običajne kolektivne demisije vlade ob priliki izvolitve novega prezidenta republike. Davi je predsednik republike poveril mandat za sestavo nove vlade guvernerju Hekoonenu, vodilnemu prvaku delavske stranke. Hekoonen je bil pred 20 leti član vlade. Vodil je kmotijaki rezor leto dni.

Angleška poročila

Neprestano bombardiranje Bardie s težkimi topovi in energično odgovarjanje Italijanov

Kairo, 27. dec. j. (AFI). Angleške ofenzivne operacije okrog Bardie se nadaljujejo, ni pa mogoče trditi, da bi se položaj tekom večerjnjega dne kakor koli bistveno izpremenil. Analeško topništvo neprestano obstreljuje italijanske utrdbe okrog Bardie. V tem pripravljavem ognju, ki mu bodo nedvomno v kratkem sledili novi odločni napadi pehote, v veliki meri podpira angleško topništvo tudi letalstvo, ki neprestano bombardira Bardio ter okolinske italijanske utrjene postojanke. Angleska armada dobiva tako po morskimi kakor tudi po kopni poti neprestano nova ojačenja v močvstvu in materialu. Sodeč po tem, je treba v kratkem pričakovati novega močnega ofenzivnega sunka.

Položaj na vseh bojiščih je nespremenjen.

Včeraj je avstralska eskadrila lovskih letal v bitki z italijanskimi letali nad Zapadno puščavo sestrelila dva italijanska lovska dvosededna aparata tipa Fiat. Štirje nadaljnji aparati so bili močno poškodovani in verjetno tudi uničeni.

V terek so angleški bombniki v nizkem poletu izvedli napad na letališče v Gazali v Libiji. Vse bombe so padle na odrejane cilje.

Povratak brodovja v Aleksandrijo

Kairo, 27. dec. s. (Reuter). Tik pred Božičem se je vrnilo v Aleksandrijo angleško vojni brodovje, ki je bilo devet dni na 3000 milj dolgem križarjenju po Sredozemskem morju, v teku katerega so angleške oklončnice med drugim bombardirale Valone, letala vojne mornarice pa so napadla Dodekanez in neki veliki italijanski konvoj.

Italijanska obramba se poslužuje edino svojega težkega trdnjavskega topništva in letalstva, ki skuša ovirati angleške rezervne transporte ter kretanje angleške voje mornarice. Italijanska letala so večerj bombardirala nekatere edince angleške vojsne mornarice ob libijski obali, ne da bi dosegla kak uspeh. Italijanska lovska letala so večkrat s strojnimi obstreljevala angleške čete v bojni čiti ter v zaledju. Uspešen ogenj angleških protiletalskih baterij jih je vselej prisilil k umiku, še preden so mogla v polni meri doseči svoje cilje.

Kairo, 27. dec. s. (Tass). Posebni poročevalec United Pressa na bojiščih pred Bardio javlja, da Angleži neprestano bombardirajo Bardio s topovi. Prilili so Italijane, da se umikajo iz utrjenega pasu okoli Bardie v mesto samo. Ang eži d bivaljo neprestano oiačenja v voiaštvo, tankih in topništvu ter se pripravljajo k odločilnemu napadu na Bardio samo. Verjetno je, da se bo napad že v kratkem pričel.

Kairo, 27. dec. s. (Ass. Press). Izgleda, da se priprave za veliki napad na Bardio bližajo koncu in da čaka angleška vojska samo še povelja vrhovnega poveljnika generala Wavella, da prične z napadom.

Akcije angleških bombnikov

Kairo, 27. dec. s. (Reuter). Povelstvo angleške vojske na Blížnjem vzhodu javlja v svojem današnjem komunikuju:

Napad na otok Nauru v južnem Pacifiku

Melbourne, 27. dec. s. (Columbia B.S.) Avstralski ministrski predsednik Menzies je danes sporočil, da je davi tik po nastopu dneva neka tuja vojna ladja, ki je plula pod japonsko zastavo ter je nosila japonsko ime, napadla angleški otok Nauru v Guilbertskem otočju v južnem Pacifiku. Bombardiranje otoka je povzročilo veliko škodo, ni pa zahtevalo nobenih žrtve. Otok Nauru je bil svojčas nemška last ter je šele po svetovni vojni prešel v angleško upravo kot mandatne ozemlje Društva narodov, ki ga upravljajo Anglija, Avstralija in Nova Zelandija. Na otoku so naprave samo za obrambo proti izkrcanju

Nov manever osi

New York, 27. dec. j. (AE) Po informacijah iz raznih evropskih virov se tu trdovratno vzdržujejo govorice o transportih novih močnih kontingentov nemških čet v Rumunijo. Številke, ki jih navajajo poročila posameznih ameriških poročevalskih agencij pa se zelo razlikujejo med seboj. Po nekaterih vesteh je novega nemškega

nih in zasebnih nameščenec. Ne premočnejši in ne seveda siromašnejši sloji niso izdatneje udeleženi pri slovenskem kulturnem konzumu. »Mali človek« podpira nekoliko že s svojim večjim številom, predvsem pa s svojo trdnješo zavestjo in večjo kulturno potrebo stvarjalno delo slovenskih pisateljev in umetnikov; brez njega bi bile pri nas nemogoče tako številne založbe, tolike razstave, gledališčne in koncertne prireditve.

Vsakomur, kdor razmišlja o socialni in gospodarski podlagi naše kulturne tvornosti, se prav s tega vidika vzbujajo skrbi glede njene bodočnosti. Naraščajoča draginja se najbolj zariva prav v to socialno plast. Mali človek, najsi bo že intelektualce visokošolske izobrazbene višine, ali izobraženec srednješolske kategorije, oziroma celo kulturno gibčen in inteligenten človek iz poduradniške, trgovske in obrtniške nameščenke kategorije — če že vzamemo ta zgolj formalna merila, — je najbolj prizadet v sedanjem gospodarsko-finančnem procesu. Nastajajoča socialna kriza »malega človeka« pa je

roda in naj bi izdatneje kakor doslej konzumirali njene proizvode: kupovali knjige, naročali revije.

Posebej velja ta zavest obveznosti in dolžnosti za one, ki jim je naprednost več kakor beseda. Napredne revije in založbe so prav posebno prizadete po raznih nevsčestnostih sedanjega časa in tem bolj zaslužijo pozornosti in podporo. V znamenju spreminjajočih se razmer se pravkar reorganizira ena najpomembnejših naprednih založb »Tiskovna zadruga« v Ljubljani s svojo revijo »Ljubljanski zvon«. Zopet ne gre več samo za poslovne zadeve. Vprašanje slovenske knjige in revije je spet postalo prestižna zadeva našega naroda, zadeva njegove kulturne prosperitete. Če nočemo, da ne bomo v enem najodločilnejših razdobjih naše zgodovine padli na tem občutljivem in važnem področju daleč nazaj, moramo dati zlasti našim naprednim institucijam in zavodom zadostno socialno in gmotno podlago! To je za sedaj eden izmed važnih problemov slovenske napredne kulture; vanj naj bi se zamislili vsi, ki so prepričani o njeni upravičenosti in pomembnosti.

Naši kulturni stvarjalci bodo morali upoštevati te spremembe in slovenski kulturni trg si bo moral spričo pešajoče kupne moči »malega človeka« prizadevati, da tudi te sloje pritegne h kulturnemu konzumu. Predvsem bi se morali premočnejši sloji zavedati dolžnosti, ki jih imajo do kulture svojega na-

V LONDONU SO PRIČAKOVALI NOV POSKUS NEMŠKEGA VPADA

Najstrožji varnostni ukrepi ob vsej angleški obali za božične praznike

Stockholm, 27. dec. j. (TOP). Londonski poročevalci švedskih listov navajajo, da so v Londonu za božične dneve pričakovali novega poskusa nemškega vpada na Anglijo. Oblastva, ki so prejela baje razne informacije v tem smislu, so izdala vrsto strogih varnostnih ukrepov, da bi se vsak poskus invazije že ob začetku preprečil. Kakor poroča »Stockholms Tidningen«, so bile vse varnostne odredbe za božične praznike podvojene. Na angleških obalah so elitne patrolne čete s zmerom v strogi pripravljenosti. Vsi avtomobili se morajo ustavljati pred cestnimi barikadami, zgrajenimi proti tankom in se podvržati kontroli.

Kakor poroča »Svenska Dagbladet«, je bilo letošnje božično praznovanje v Londonu zelo skromno. Le posameznim ljudem je uspelo nabaviti si običajne prazniške dobrote, zlasti tradicionalno božično gnjat. Tudi žganja ribjih konzerv in brusnic ni bilo dobiti, ker to blago že delj časa ne prihaja več v Anglijo. Vse zaloge takih delicat so že zdavnaj razprodane. Drugi božični praznik je bil v Angliji po dolgem času spet navaden delovni dan. Zadnjičkrat je bil ta dan običajni delovnik v letu težke gospodarske krize leta 1871.

Prvi napadi po 3 dneh božičnega miru

London, 27. dec. j. (Ass. Press). Nemški daljnostrelni topovi, ki so davi še pred zoro pričeli s francoske obale obstreljevati Dover, so prekinili božično premirje, ki je na Anglijo trajalo tri dni in tri noči. Kanonada je v kratkih presledkih trajala dve uri in pol. Kolikor je bilo mogoče doslej ugotoviti, nemški ogenj v Doveru in okolici ni napravil škode in tudi človeških žrtev ni bilo.

Nemška letala so bila nad Anglijo poslednjikrat na božični večer. Eno izmed nemških letal je tedaj s strojnimi obstreljevalci nekaj vlak. Včeraj je bilo vrženih nekaj bomb na otok Sheppey. To sta bila edina dogodki, ki sta motila mir nad angleškimi otočjem. Čigar trajanje tri dni in tri noči pomeni doslej najdaljšo mirno dobo nad angleškim otočjem od pričetka pojava letalske ofenzive v septembru.

Angleško letalsko in notranje ministrstvo sta izdala davi skupno poročilo, v katerem pravita, da angleško letalstvo v božičnih dneh ni izvršilo nobenega poleta nad Evropo. Kasneje je bilo izdano dodatno poročilo v katerem je rečeno, da se navedbe prvega komuničnega napačne zaradi nesporazuma. V resnici je angleško letalstvo v četrti podnevi izvršilo več napadov v zasedenem ozemlju. Manjša skupina angleških bombnikov je nato v noči od četrtka na petek napadla Bordeaux, kjer so bile bombardirane pristaniške naprave in tej važni invazijski luki Angleško otočje je tudi v noči od četrtka na petek ostalo brez vsakega nemškega letalskega napada.

London, 27. dec. s. (Reuter). Letalsko in notranje ministrstvo javljata v svojem najnovejšem komuničju, da so sovražna letala davi bombardirala nek mesto v južno-vzhodni Angliji. Povzročene je bilo nekaj škode, toda število človeških žrtev je majhno in to vse lažjega značaja.

Sicer so nemška letala metala danes bombe tudi na okolico Londona. Letala so bila opazena še nad južnozapadno in severovzhodno Anglijo ter nad reko Mersey, vendar nikjer niso metala bomb.

Rušilec »Acron« potopljen

London, 27. decembra. AA. (Reuter) Angleška admiralijska zveza objavila je, da je bila torpedirana kontratorpedovka »Acron«, ki ji je poveljeval kapitan Wilson. Rodbine žrtev so bile obveščene. »Acron« pripada vrsti »Aceto« in je bil spušen v morje leta 1930. Imel je 1430 ton, hitrost 35 vozlov, štiri topove po štiri palce, 7 manjših topov in 8 cevi za spuščanje torpedov. Posadka je štela 138 častnikov in mornarjev.

Nemško službeno vojno poročilo

Berlin, 27. dec. br. (DNE) Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo dopolnilno naslednje službeno vojno poročilo: Nemške letalske sile tudi drugega dne božiča niso napadale Britanskega otočja. Angleška letala so prav tega dne in v naslednji noči bombardirala letališča, pristaniške naprave in lukah in razna mesta v zasedeni Franciji. Bilo je nekaj mrtvih in ranjenih med francoskim civilnim prebivalstvom. Vojne naprave niso bile poškodovane. Protiletalsko topništvo je sestrelilo eno angleško letalo.

Daljnostrelne baterije vojske in vojne mornarice so 27. decembra zjutraj obstreljevale sovražne ladje v Kanalu.

Berlin, 27. dec. br. (Stefani) O angleških vojnih operacijah, ki jih omenja današnje nemško službeno vojno poročilo, so se zvedele naslednje podrobnosti:

Skupina angleških bombnikov je včeraj napadla vrsto krajev ob zapadni francoski obali in ob Kanalu. Najhujši je bil napad na Bordeaux, kjer je bilo zadetih nekaj stanovanjskih posopij. Več ljudi je bilo ubitih in ranjenih. Nemško protiletalsko topništvo je napadajoča letala pričelo hudo obstreljevati in bilo je mogoče ugotoviti, da je bilo več bombnikov poškodovanih. Eno letalo tipa »Handley Page« je bilo tako hudo zadeto, da je kmalu nato tresčilo na tla. Bilo je v plamenih. Angleški letalci so se še pravočasno pognali iz njega, vendar se enemu padalo ni odprlo in se je ubil. Ostali trije so bili ranjeni in ujeti.

Angleška letala so bombardirala tudi Saint Malo, Dinan in Lessay. Tudi v teh krajih je bilo zadetih več hiš. Angleži so skušali bombardirati predvsem letališča, s katerih startajo skupine nemških letal k napadam na Anglijo. Toda po ugotovitvah vojaških oblasti ni bila poškodovana sploh nobena vojaška naprava v zasedenih krajih Francije.

Davi okrog 4.30 pa so se spet oglasili daljnostrelni topovi nemške vojske in vojne mornarice, ki so razpostavljeni po francoski obali nasproti Doveru. Skrajaj dve uri

in pol so hudo obstreljevali nekaj angleških ladij, ki so skušale prepluti preliv, in pristaniške naprave v Doveru. Šele tik pred 7. uro je topniško streljanje spet ponehalo. Zanimivo je, da je legla davi na Kanal tako zelo gosta megla, da zlepa ni bilo mogoče videti niti nekaj sto metrov daleč, a so nemški topovi vendarle bruhali svoj zaporni ogenj na Kanal. Prav zaradi megle ni bilo mogoče natanko dognati učinka nemških granat na obstreljevanih sovražnih objektih.

Hitler na fronti

Zapadno bojišče, 27. decembra. AA. (DNE) Kakor v preteklem letu, tako je v Nemčije tudi letos slavil božične praznike med svojimi vojniki in delavci na zapadnem bojišču. V prvi vrsti je bil tokrat pri onih edinicah treh vrst orožja, ki so se te mesec brez prestanka vojskovali proti Angliji. Na prvi božični dan se je vodja Nemčije udeležil slavnostne prireditve, ki jo je priredilo moštvo organizacije »Tot« v bližini težkih obreznih topniških oddelkov. V govoru, ki ga je ob tej priliki imel, je Hitler neomajno poudaril svoje neomajno prepričanje, da bo Nemčija zmagala in je delavcem na zapadni fronti za novo leto podal naslednje navodilo: »Pred nami je svoboda in s tem bodočnost našega naroda. Za nami so grenke izkušnje in v nas živi neomajen sklep, da iz te vojne vznikne boljša in lepša Nemčija.«

Pri nadaljevanju obhoda vzdolž obale je vodja Nemčije obiskal baterijo za baterijo. Popoldne je potoval skozi Boulogne in je nato obiskal nekaj oddelkov letalstva, katere je istotako nagovoril in jim zagotovil, da je zmaga sigurna. Večer je vodja Nemčije preživel v krogu svojih ožjih sodelavcev.

Na prvi dan božičnih praznikov je vodja Nemčije obiskal enega izmed najbolj znanih in slavnih nemških letalskih oddelkov, drugega dne pa je obiskal kopno vojsko. Povsod so ga pozdravljali z nepopisnim navdušenjem. Siljajno razpoloženje, ki ga je vodja Nemčije na tem potovanju ugotovil pri svojih četah, je napravilo najlepši vtis na vse navzoče. Razpoloženje nemških vojakov na bojišču se lahko označi s temi besedami: »Skrajna požrtvovalnost in zaupanje v zmago.«

Odlikovan nemški letalec

Berlin, 27. decembra. AA. (DNE) Vodja Nemčije Hitler je na predlog maršala Göringa odlikoval nemškega letalca kapitana Dirbecka z viteškim redom Železnega križa. Odlikovani letalec se je zlasti odlikoval s svojimi drznimi poleti na Norveškem, Nizozemskem, v Franciji in Angliji.

Poškodbe na angleškem parlamentu

Madrid, 27. dec. j. (SDA) Londonski dopisnik madridskega lista ABC poroča, da je angleško propagandno ministrstvo šele

Operacije v Albaniji

Delovanje topništva in akcije čet krajevnega značaja

Rim, 27. dec. br. (Stefani) V svojem današnjem 203. službenem vojnem poročilu pravi poveljstvo italijanske vojske o razvoju borb na albansko-grški fronti: Na grški fronti delovanje topništva in akcije čet lokalnega značaja. Skupine naših bombnikov so bombardirale pristaniške naprave, ladje v sovražnih lukah in druge objekte ki so v membrni za operacije na koncem ki se sedaj razvijajo. Poskus sovražnega letalstva da bi napadlo neko naša oporišča, se je izjalovil sproti takojšnje intervencije naših »ovs« letal. Tri letala tipa »Blenheim« so bila sestreljena.

Grška poročila

Atene, 27. dec. j. (A. R.) Včeraj je na pretežnem delu albanske fronte izmed davi spet zavladalo zelo slabo vreme s hudimi snežnimi mečami, ki so zlasti na severnem frontnem odseku spet skoraj popolnoma zavrla vojaške akcije v čezno obsega. Močni ofenzivni sunki ki so jih grške čete pričele v torek in sredo z zapadne obale Ohridskega jezera v smeri na Elbasan, so za tlati v trdovratni italijanski obrambi. Po nekaterih vestih so grške čete doslej strateško važen zaselek Lin, toda službeno se v Atenah te vesti še ne potrjujejo. Italijanske postojanke na Mokrski planini so izredno moč o utrjene tlati, zasedene z edinicami elitnih italijanskih brdskih čet, ki predstavljajo hkrati s skrajno težavnim terenom skrajno premagljivo oviro grški ofenzivi v tej smeri. Glede na velika ojačenja, ki pričajajo zadnje dni na ta frontni sektor, pa je treba pričakovati da bodo Grki tvečali nove velike žrtve za prodor preko italijanskih postojank, ter nadaljevanje ofenzive proti Elbasanu.

Okrog Tepelenja in Klišure je bilo včeraj na obeh straneh zelo aktivno topništvo. Napadi pehote so bili le povsem lokalnega značaja. Tudi italijanske čete so polkušale včeraj z nekaterimi manjšimi protinapadi osvojitv osomezne grške postojanke na višinah severno od Tene inje. Vsi ti napadi pa so bili zavrnjeni, tako da je položaj ostal tu docela nespremenjen.

Na obalnem frontnem sektorju, kjer je vreme najpovoljnejše, so grške čete tudi včeraj nekoliko napredovale ter pridobile na terenu severno ter severovzhodno od Himare. Grki dobivajo neprestano nova ojačenja, toda tudi italijanska obramba je skrajno trdovratna. Na italijanski strani je včeraj posegalo v boj proti napredovanju grške pehote tudi letalstvo, ki je razen tega bombardiralo tudi transportna pota v grškem zaledju. Večjih akcij pa včeraj niti grško, niti italijansko letalstvo včeraj ni moglo izvesti zaradi neugodnega vremena s slabo vidljivo tjo.

Atene, 27. dec. br. (SDA). Italijani, ki se po padcu Himare umikajo ob morju proti Dukatiju in po dolini Sušice v smeri proti Valoni, so včeraj izgubili nekaj važnih

postojank v gorovju med obema cesarjama. Gorovje Cika in njen severozapadni podaljšek Lugara sta največjega strateškega pomena za obrambo Valone. Koliki pa so pri tem napori grških čet, kaže že okoliščina, da se morajo grške čete v snežu in zametih, ne glede na težavni dovoc vojnih potrebščin boriti v višinah. Ki sezajo v planini Ciki do 2000 in več metrov. V teh bojih so Grki včeraj zajeli spet nekoliko italijanskih vojakov, predvsem pa znatne množine vojnih potrebščin in posebno streliva. Grki vse orožje takoj uporabljajo za nadaljnje borbe proti umikajočemu se nasprotniku.

Novo racioniranje nakupov živeža

London, 27. dec. j. (United Press). Kakor je bilo mogoče izvesti s poučenega mesta, pripravila minister za narodno prehrano Woolton nove ukrepe v racioniranju nakupov živeža, ki bodo stopili v veljavo že 1. januarja. V prvi vrsti bodo ponovno nekoliko omejeni obroki mesa, tako da bo po 1. januarju vsaka oseba lahko kupila na teden le še za 1 šiling in 6 penov mesnega blaga. Te omejitve so bile potrebne zaradi tega, da se ohranijo rezerve za primer kakih izrednih sovražnih akcij, ki bi bile v stanju za nekaj časa onemogočiti transporte od zunaj. Toda po mnenju merodajnih krogov so zaloge živeža v Angliji tolikšne, da niti kaka poostrena protiblokada, ki bi jo skušala organizirati Nemčija s povečanjem podmorniške vojne, ne bi mogla Anglije za delj časa znatno ovirati v normalni preskrbi z živežem.

Uvoz v Anglijo

London, 27. dec. s. (Reuter) Po uradnih podatkih je bilo v prvih 11 mesecih tekočega leta v Anglijo uvoženega za skoro 1.036 milijonov funtov blaga, to je za 224 milijonov funtov več nego v istem času preteklega leta. 396 milijonov funtov vrednosti opade na uvoz surovin, 305 milijonov pa na tovarniške izdelke. Uvoz železa in jekla se je povešal po vrednosti od 9 milijonov funtov lani na 15 in pol milijonov funtov letos. Železne rude in starega železa je bilo uvoženega letos za 23 milijonov funtov napram 16 milijonom lani.

Gradnja holandskih vojnih ladij

London, 27. dec. s. (Reuter) Zastopnik holandske vlade v Londonu je sporočil danes novinarjem, da je sedaj v angleških ladjedelnicah v gradnji več holandskih vojnih ladij, ki so bile napol dograjene ob začetku vojne z Nemčijo prepeljane iz holandskih ladjedelnic v Anglijo.

Zasedba Lina

New York, 27. dec. s. (Tass) Associated Press poroča da so Grki včeraj zasedli vas Lin ki leži ob Ohridskem jezeru 15 milj severno od Podgradca.

Bombardiranje Krionere pri Valoni

Atene, 27. dec. s. (Reuter) Poletstvo angleškega letalstva v Grčiji je davi: Včeraj so angleška letala bombardirala Krionero pri Valoni. Napadna so bila letališča, razne zgradbe in železniške postaje. Vse bombe so padle med odločno cilje. Devet italijanskih lovkih letal je skušalo nprasti angleške bombe, ter se je razvila 10 minut trajajoča letalska bitka. Vsa angleška letala so se vrnila s teza p letala.

Vstaško gibanje v Albaniji

Atene, 27. dec. j. (Ass. Press). Po informacijah iz neutralnih virov v bližini albanske meje se v zaledju italijanskih bojnih črt zmirom bolj širi vstaško gibanje domačega albanskega prebivalstva. Skupine Albancev zaledjujejo Italijansko armado v njenem zaledju z neprestanimi napadi na vojaške transporte ter vsakovrstnimi sabotažnimi dejanji v organizaciji oskrbe. Močnejša četa albanskih vstašev je te dni vdrla celo v Tيرانo, kjer je po vseh ulicah in celo na palači italijanskega guvernerja nalepila plakate, v katerih poziva Italijane, naj izpraznijo njihovo deželo.

Vojna na Kitajskem

Cungking, 27. dec. s. (Reuter) Zastopnik kitajske vojske je izjavil danes, da bo prihodnje leto Kitajska pripravljena že za protiofenzivo proti Japoncem. Kitajci razpolagajo še sedaj z redno vojsko 3 milijonov mož, novi oddelki pa se še vezbajo. Kitajske tovarne orožja in municije, ki so bile prenešene v notranjost države, producirajo vedno večje količine vojnega materiala.

Rangoon, 27. dec. s. (Ass. Press.) Samo pretekli teden je bilo preko ceste skozi Birmo poslanega na Kitajsko za 3 milijone dolarjev vojnega materiala.

500 letal na dan

Preureditev ameriške avtomobilske industrije v letalsko industrijo, ki naj bi že v teku pol leta izdelala po 500 lovkih letal dnevno

Washington, 27. dec. s. (Ass. Press). Na konferenci tisa je izjavil uanes predsednik Roosevelt, da posveča zelo velik pomen načrtu ravnatelja General Motors Co., Walterja Reuterja, po katerem naj bi ameriške tvornice izdelale po 500 lovkih letal na dan. Ta načrt docela, da naj bi bila v to svrno preurejena in reorganizirana pod enotnim vodstvom vsa avtomobilska industrija v Zedinjenih državah. Roosevelt je dejal, da bi bilo mogoče na podoben takega načrta že v teku pol leta izdelovati dnevno po 500 kovinskih lovkih letal, kar bi zelo pomagalo ameriški oboroževalnemu načrtu.

Na vprašanje nekoga novinarja, kaj meni o nemški poluaradni izjavi, da bi odstopitev nemških trgovinskih ladij v Ameriki Angliji pomenila »vojno dejanje«, je odgovoril Roosevelt, da nima o taki izjavi še nobenega službenega poročila. Prav tako ni hotel Roosevelt komentirati pisanja japonskih listov, ki poročajo, da Zedinjene države kličito svoje ladje z Dalinega vzhoda in da so odokoličale tudi del svojeza tamkajšnjeza diplomatskega in konzularnega uradništva.

Roosevelt je tudi sporočil, da se je posvetoval z zastopniki finančnega ministrstva glede izdatkov za oboroževalne svrhe v prihodnjem letu. Cenilo, da bodo Zedinjene države porabile prihodnje leto v svojem proračunu 10 milijonov dolarjev.

Koliko letal je dobila Anglija od Amerike

Washington, 27. dec. s. (Tass.) United Press poroča, da je bilo po informacijah iz uradnih ameriških krogov v letu 1940 izvoženih iz Zedinjenih držav v Anglijo vsega samo 1500, v Kanado pa 500 letal. Izvoz je bil manjši nego je bilo pričakovati. Raču-

najo, da se bo izvoz znatno dvignil v prihodnjem letu.

Največ letal je bilo iz Zedinjenih držav izvoženih v Anglijo v avgustu, namreč 278. Naslednje največje število je bilo doseženo v novembru, ko je bilo izvoženih 193 letal.

Posredovanje Amerike v evropski vojni?

Washington, 27. dec. s. (Ass. Press). Nekaj ameriških senatorjev se zavzema za posredovanje v evropski vojni, ki naj bi vodilo do sklenitve kompromisnega mira. Kolikor je znano, nima predsednik Roosevelt nobene zveze s tem načrtom.

Ameriški generali v Angliji

Washington, 27. dec. o. (United Press). Kakor poročajo ameriški listi, se mudi v Angliji 36 višjih ameriških oficirjev, ki so bili odposlani iz Zedinjenih držav v drugi polovici leta, in sicer 5 generalov, 6 polkovnikov, 10 majorjev in 15 kapetanov, ki zastopajo vse vrste orožja ameriške vojske. Enako število oficirjev ima v Angliji tudi ameriška vojna mornarica. Trdijo, da so ameriški pomorski oficirji kot opazovalci tudi pri angleškem vojnem brodogovju na Sredozemskem morju.

Izjava poslanika Haya glede Martiniquea

New York, 27. dec. s. »New York Times« poroča, da je francoski veleposlanik Haya o priliki svojega večerajšnjega razgovora izjavil podtajniku za zunanje zadeve Sumner Wellesu, da je Lavalova odstranitev iz vlade novo jamstvo, da ne bo Francija dopustila na Martiniqueu nobene take spremembe, ki bi ogrozila Zedinjene države.

Iz bolgarskega sobranja

Govor bivšega ministra Ganeva o priliki proračunske razprave

Sofija, 27. dec. AA. Na včerajšnji seji narodnega sobranja je med drugim p sregel v razoravo o proračunskem predlogu za prihodnje leto tudi bivši minister Ganev, ki je med drugim rekel:

Leta 1939 je znašal narodni dohodek 50 milijard levov, redni proračun za isto leto pa je dosegel znesek 20 milijard. To pomeni, da pada na srednji dohodek 78% levov na vsako davčno glavo po 1680 levov. Po tem takem je očito, da so davčne obremenitve pri nas težke. Finančni minister je optimist, vendar se v njegovem optimizmu opazajo znaki zaskrbljenosti. Nato je Ganev rekel: Za proračun vojnega ministrstva moramo žrtvovati ker nolažja danes bolgarski narod vse svoje nade v svojo vojsko. Naša država preživlja težke čase. V svetu se bide grandiozna bitka. Ta borba vsiljuje nov red. Biti moramo izjemno opreznj. Bolgarski narod prinaša žrtve v pričakovanju, da bo nekoč doživel izpolnitev svojih zahtev. Na koncu svojega govora je Ganev rekel: Tisti, ki vredijo državo, se ne smejo ustaviti pred ničemer in naj kaznujejo rušitelja reda in zakonov. Zauvamo v našo ljudstvo. Naj bodo žrtve, ki jih prenaša, koristne za delo v prid Bolgarije.

Po novem proračunu gradbenega ministrstva bodo prihodnje leto porabili v Bolgariji okrog 500 milijonov levov za graditve novih in za popravilo obstoječih državnih posopij. Od te vsote bodo porabili za gradnjo glavne in razmetljive ljudskega zdravila okrog 64 milijonov, za bolnišnico v Sofiji 42 milijonov, za nove šolske zgradbe in za popravilo obstoječih 84 milijonov, za razne kmetijske zgradbe okrog 67 milijonov, za novo letališče pri Sofiji okrog 40 milijonov levov itd. Ostali del zneska bodo porabili za gradbeno potrebo ministrstva za ljudsko zdravje, notranjega in zunanega ministrstva.

Sofija, 27. decembra. AA. Danes dopoldne sta v zunanjem ministruvju v navzočnosti višjih uradnikov zunanjega ministrstva izmenjala listine o sklenitvi trgovinske in plošbene pogodbe med Jugoslavijo in Bolgarijo zunanji minister Ivan Popov in pooblaščen minister Jugoslavije Vladimir Jovanović. Pogodba je bila podpisana v Beogradu 24. maja 1934 in ji je bil dodan dopolnilni protokol, ki je bil podpisan v Sofiji 12. februarja 1940, kakor tudi dopolnilni protokol o zdravstveno veterinarski konvenciji med Jugoslavijo in Bolgarijo, ki je bila podpisana v Sofiji 12. februarja 1940.

Sovjetski profesor o srbski pesmi

Moskva, 27. dec. AA. (Tass) V odseku za ljudske umotvore zveze književnikov SSSR je podal profesor Bogatirov te dni obsežno poročilo o temi »Narodni ep pri Srbih in Hrvatih«. Pri tej priliki je prof. Bogatirov povedal, da bo v kratkem izdal veliko delo o tem vprašanju. Poudaril je, da je pri Rusih sorazmerno že zgodaj nastalo veliko zanimanje za epske speve južnih Slovanov. V prvi polovici 19. stoletja so se pojavljali ruski prevodi srbsko-hrvaških narodnih pesmi. Prva zbirka ruskih prevodov srbskih narodnih pesmi po svetovni vojni se je pojavila leta 1933.

Prof. Bogatirov je govoril nato o zanimanju, ki ga srbsko-hrvaške narodne pesmi vzbudile v srednji in zapadni Evropi že v začetku 19. stoletja. Omenjal je Goethejev prevod »Hasanaginice« pripominjaljo, da je prav ta znamenita narodna pesem tipična za sorodnost med srbsko-hrvaško in rusko narodno poezijo. Navedel je tudi podrobnosti o prevodu pesmi iz ciklova o kraljeviču Murku in o Kosovu. Rekel je, da so te narodne pesmi značilne za sestavo celih ciklov okrog enega samega junaka, oziroma okrog enega samega predmeta.

Končno je prof. Bogatirov govoril o najnovejših delih, ki so bila posvečena narodnim pesmim južnih Slovanov, poudaril je posebno dela profesorja dr. Matije Murka in prof. dr. Gerhardta Gesemanna. Ta dva zaslužna učenjaka sta izdelala primerljivo analizo srbskih in ruskih narodnih pesmi ter podrobno razložila razlike in izpremembe v običajih teh dveh narodov.

Odlični mažarski gostje v Jugoslaviji

Beograd, 27. dec. AA. V Beograd so včeraj prispeli funkcionarji mažarskega turizma in trgovine, in sicer: državni podtajnik v trgovinskem ministruvju dr. Balint Keszocb, državni podtajnik Karolyi, šef letalskega oddelka v trgovinskem ministruvju Ivan Hejjes, šef turističnega oddelka trgovinskega ministruvja Geza Laszlo in svetnik trgovinskega ministruvja dr. Odon Glotz. Vsi potujejo po Jugoslaviji zasebno. V Beogradu ostanejo en dan, nato pa odidejo skozi Užice v Sarajevo in Dubrovnik. V Dubrovniku bodo ostali 2 ali 3 dni, nato pa bodo bržkone obiskali tudi Kotor in Cetinje. Iz Dubrovnika bodo z ladjo odpotovali v Split, od tam pa v Zagreb in čez Koprivnico v Budimpešto.

Beograjski župan v avdijenci

Beograd, 27. dec. AA. Nj. kr. Vls. knez namestnik je sprejel ob 18.30 v avdijenci predsednika beograjske občine Jevrema Tomića.

Kraljevi gosti ogledujejo Beograd

Beograd, 27. dec. p. Mladi kraljevi gosti, ki se že tri dni mude v prestolnici, so sredi prisotvovali gledališki predstavi v Narodnem gledališču. Davi so se zbrali v prostorih Avtokluba, od koder so se z avtobusi odpravili najprvo v lovkski muzej kralja Aleksandra, kjer so si ogledali pod vodstvom upravnika dr. Kraljevića zanimive in poučne zbirke, ki prikazujejo ne samo lovsko, marveč tudi zgodnje bogastvo naše države in sodobno gozdno gospodarstvo. Zelo je mlade goste zanimal ogled državne kovnice, kjer so jim razkazali vse naprave. Nato so si ogledali muzej kneza Pavla, nakar so napravili izlete po Beogradu in okolici ter si ogledali še razne druge znamenitosti in zanimivosti. Obiskali so tudi internat kralja Aleksandra na Dedinju. Nocoj so prisotvovali baletni predstavi v Narodnem gledališču. Jutri priredi beograjska sokolska župa njim na čast svečano akademijo z izbranimi sportom.

Premestitve v učiteljski in poštni službi

Beograd, 27. dec. p. Z odlokom prosvetnega ministra so premeščeni učitelji odnosno učiteljice Marija Brelih iz Bogojine v Podgorje, Josipina Mervić iz Novoga mesta v Sostro, Marija Hočevar iz Gore v Sadržico, Otilija Čepe iz Studencev v Selnicu pri Mariboru, Adalbert Božič iz Kozjega k Sv. Urbanu nize Ptujja, Amalija Kokot iz Zetala v Pišce, Ljudevit Kokot iz Dobove v Pišce, Amalija Skok iz Gornje Tuhinje v Radeče in Jerica Pečarič iz Šmihela pri Novem mestu v Novo mesto.

V poštni službi so premeščeni Ivan Ledinek iz Zidanega mesta v Kamnik, Fran König iz Maribora v Krško in Franciška Vrtačnik iz Litiije v Maribor.

Snežni zameti ovirajo promet

Karlovac, 27. dec. o. Zaradi hudih snežnih viharjev je zastal promet skoro na vseh cestah, ki vodijo v Karlovac. Na državnih cestli proti Zagrebu niti danes niso mogli vzpostaviti prometa. Prav tako so zatrpane s snegom ceste proti Slunju, Bihaču in Zumberku. Snežni zameti so ponekod 2 metra visoki. Prekinjen je tudi poštni in avtobusni promet med Karlovcem, Slunjem in Bihačem.

Varaždin, 27. dec. o. Končno se je posrečilo očistiti železniške proge proti Koprivnici, Golubovcu in Kotoribi, na katerih se promet zaradi visokega snega razvija z največjimi težkavami. Na posameznih cestah so snežni zameti visoki do treh metrov in je popolnoma onemogočen avtomobilski in avtobusni promet.

Gosti kraljevskega doma iz vse Jugoslavije

Kakor smo poročali je kraljevski dom tudi letos povabil v goste najodličnejše male maturante iz vseh banovinskih središč Jugoslavije. Kolikor je bilo mogoče, so poskrbeli za dobro pogostitev malih gostov pa tudi za njihovo duševno razvedrilo. Obiskali so Rdeči križ, Narodno gledališče. Njim na čast je bila prirejena svečana sokolska akademija in sprejel jih je beograjski župan g. Jevrem Tomić v mestnem domu kulture, kjer jih je pozdravil s toplim nagovorom. Naša slika kaže goste kraljevskega doma zbrane na Oplencu, kjer so se poklonili manom viteškega kralja in njegovih slavni prednikov

Hud mraz po vsej državi

Posledice ostre zime so vedno bolj občutljive

Ljubljana, 27. decembra. Nenavadno močan val mraza se je razlil po vsej naši državi vse tam od panonskih ravnin globoko do Jadrana, od Triglava do doline Vardarja. S sv. Stefanom so pri nas nastopili več ali manj jasni, toda hudo mrzli dnevi in še mrzlejša noči. Na oknih skoraj stalno cveto ledene rože. V prometu so precejšnje ovire, v vlakih ni prijetno saj je vagona komaj mogoče dokuriti. Vendar pa se železniška uprava trudi, da bi zamude ne bile občutne. Po 20 stopinj mraza je te dni že kar običajna mera. Pohvalijo se lahko edino smučarji, ki so se umaknili v višje lege, kjer imajo mnogo solca in manj mraza kakor mi, večni dolinci.

Ze včeraj smo poročali, da je začel barometer že na bečič zvečer nagib padati. Na Stefanovc jutraj te bilc že 15 stopinj v centru mesta. V zgodnjih popoldanskih urah je mraz nekoliko popustil, ker je sonce precej toplej pripekalo. Da je imelo precejšnjo moč dokazujejo ljubljanski golemi, ki so v trumah uživali njegove žarke na bolj prisojnih mestih Ljubljane. Proti večeru je mraz spet pritisnil z vsa silo. Nad mesto je legla precej gosta in mrzla megla. Okrog 20. je bilo opaziti po mestu nenavadne padavine. Padale so nekakšne snežinke, prav za prav drobci, eda ki so bili pod bni komaj vidnim biserom in so se od trenutka do trenutka čudovito zabliskali v soju električnih svetilk. Bile so izredno mrzle in so se ob dotiku takoj stopile. Ta, v hudih zimah povsem naraven pojav, je ljudi, posebno nekateri, precej prestrašil, ker domnevajo, da je to znak še hujskega mraza. Vedeli so povedati, da so bile take padavine prvi nas tudi 1929. leta, neposredno pred tisto ostro zimo. Prav so imeli za zdaj tisti, ki so prerokovali hujski mraz.

Davi so se napravile po ljubljanskih hišah ledene rože tudi na notranjih oknih. V tramvajskih vozovih je stalo živo srebro pod ničlo, čeprav so toplo zakurjeni. Vozovi z okovanimi kolesi, so tako skripali po ljubljanskih malo zasneženih ulicah, kakor če bi bile tlakivane z debelimi steklenimi črepinjami. Ob 10 je kazal barometer pred pošto -16, v vremenski hišici v Zvezdi pa -21. Kinalu petna je sonce prepozdilo meglo in skušalo malo omiliti mraz. Posebno revnijsi sloj so zelo zaskrbljeni kaj b., ko je kurjava letos tako draga in nekateri celo govoriijo da bo drv zmanjkalo. Vendar je upati, da bo ta val pravega sibirskega mraza k, je bil letos najhujsi in se je pojavil skoraj npričakovano, prav tako nenadno odšel. Sicer pa obetajo po Novem letu toplejše vreme, kar se bo verjetno tudi zgodilo z ozirom na njegove leto-nje muhe.

Na Jadrano je zavladala zima, kakršne od leta 1929 ne pomnijo. Nenadno se je ohladilo ozračje, močni snežni nalet pa je hudo zavrl potniški in avtobusni promet. Split božičuje v snegu. Vlakci na jadranski progi se morajo boriti z velikimi težavami. Avtobusni promet med zaledjem s Splitom je še nekaj dni onemogočen, ker so ceste popolnoma zametene. Tudi po Bosni so hudi zameti, prav tako v Srbiji. Na Hrvatskem Podravju imajo vlaki velike zamude. Zagrebški potniški vlak, ki bi bil moral na božični dan prispeti ob 7. zjutraj v Osijek, je prispel šele zvečer ob 19. uri in tako je večina potnikov preživela sveti dan v vlaku.

Posebno dramatičen je bil doživljaj potnikov, ki so se pred 4 dnevi odpravili z avtobusom iz Tetova proti Skoplju. Spotoma so avtobus zasuli snežni zameti. Dva dni in noč vmes so potniki preživeli pod debelo snežno odejo, nakar se je šele posrečilo rešiti vozilo in premažene potnike. Ko so se pripeljali premiri v Tetovo, so jih sprejeli številni meščani. Nekateri izmed potnikov so hudo prehlajeni in so morali takoj v posteljo. Pravijo, da bodo vložili tožbo zoper podjetje, ki je bilo pučeno o snežnih zametih, ki je vendarle tvegalo vožnjo.

Nekateri kraji v Južni Srbiji nimajo nobene zveze z ostalim svetom. Tako je

mepla. Okrog 20. je bilo opaziti po mestu nenavadne padavine. Padale so nekakšne snežinke, prav za prav drobci, eda ki so bili pod bni komaj vidnim biserom in so se od trenutka do trenutka čudovito zabliskali v soju električnih svetilk. Bile so izredno mrzle in so se ob dotiku takoj stopile. Ta, v hudih zimah povsem naraven pojav, je ljudi, posebno nekateri, precej prestrašil, ker domnevajo, da je to znak še hujskega mraza. Vedeli so povedati, da so bile take padavine prvi nas tudi 1929. leta, neposredno pred tisto ostro zimo. Prav so imeli za zdaj tisti, ki so prerokovali hujski mraz.

Davi so se napravile po ljubljanskih hišah ledene rože tudi na notranjih oknih. V tramvajskih vozovih je stalo živo srebro pod ničlo, čeprav so toplo zakurjeni. Vozovi z okovanimi kolesi, so tako skripali po ljubljanskih malo zasneženih ulicah, kakor če bi bile tlakivane z debelimi steklenimi črepinjami. Ob 10 je kazal barometer pred pošto -16, v vremenski hišici v Zvezdi pa -21. Kinalu petna je sonce prepozdilo meglo in skušalo malo omiliti mraz. Posebno revnijsi sloj so zelo zaskrbljeni kaj b., ko je kurjava letos tako draga in nekateri celo govoriijo da bo drv zmanjkalo. Vendar je upati, da bo ta val pravega sibirskega mraza k, je bil letos najhujsi in se je pojavil skoraj npričakovano, prav tako nenadno odšel. Sicer pa obetajo po Novem letu toplejše vreme, kar se bo verjetno tudi zgodilo z ozirom na njegove leto-nje muhe.

Na Jadrano je zavladala zima, kakršne od leta 1929 ne pomnijo. Nenadno se je ohladilo ozračje, močni snežni nalet pa je hudo zavrl potniški in avtobusni promet. Split božičuje v snegu. Vlakci na jadranski progi se morajo boriti z velikimi težavami. Avtobusni promet med zaledjem s Splitom je še nekaj dni onemogočen, ker so ceste popolnoma zametene. Tudi po Bosni so hudi zameti, prav tako v Srbiji. Na Hrvatskem Podravju imajo vlaki velike zamude. Zagrebški potniški vlak, ki bi bil moral na božični dan prispeti ob 7. zjutraj v Osijek, je prispel šele zvečer ob 19. uri in tako je večina potnikov preživela sveti dan v vlaku.

Posebno dramatičen je bil doživljaj potnikov, ki so se pred 4 dnevi odpravili z avtobusom iz Tetova proti Skoplju. Spotoma so avtobus zasuli snežni zameti. Dva dni in noč vmes so potniki preživeli pod debelo snežno odejo, nakar se je šele posrečilo rešiti vozilo in premažene potnike. Ko so se pripeljali premiri v Tetovo, so jih sprejeli številni meščani. Nekateri izmed potnikov so hudo prehlajeni in so morali takoj v posteljo. Pravijo, da bodo vložili tožbo zoper podjetje, ki je bilo pučeno o snežnih zametih, ki je vendarle tvegalo vožnjo.

Nekateri kraji v Južni Srbiji nimajo nobene zveze z ostalim svetom. Tako je

Slovenski javnosti

Te dni se obrača Slovensko društvo za raziskovanje in zitanje raka v Ljubljani z dopis na slovensko javnost, da bi ga podprla v njegovih prizadevanjih v borbi proti tej bolezni. Društvo je v tesni zvezi z Banovinskim zavodom za raziskovanje in zdravljenje novotvorb v Ljubljani in je naravnano, da lahko vrši uspešno svoje človekoljubno delo, na široko podporo vse javnosti.

Društvo nima samo nemena, da podpira znanstveno raziskovanje te bolezni, marveč tudi, da s propagando pouči najširše sloje, kako potrebne je pravočasno zdravljenje in možna zaščita proti raku. Ima pa tudi namen, da podpre revne bolnike ter jim omogoči dolgotrajno in drago zdravljenje. Vse dosedanje izkušnje so pokazale, da pride do 80% bolnikov prekasno na zdravljenje, deloma zaradi nepoučenosti, a še več zaradi slabih socialnih razmer, v katerih živijo. Društveni odbor se je z vsemi silami zavezal za to dobro stvar in upanja, da bo za svoje delo našel popolno razumevanje javnosti. Saj vsak posameznik, kakor tudi pravna oseba, stori mnogo, če se priključi društvu kot ustanovni, podporni ali redni član.

Da se izognemo vsaki zlorabi te akcije, prosimo vsakogar, ki ima namen društvu podpreti, da uporabi položno Hranilnico dravske banovine ali pa nakaže svoj prispevek neposredno blaginju g. dr. Leu Savniku, primariju Banovinskega inštituta za zdravljenje novotvorb v Ljubljani.

Kulturni pregled

Umetnostne razstave pred prazniki

„Brazde“ v Mariboru

Na tej razstavi so zastopani akademski slikarji Fr. Golob, prof. Karel Jirak Maks Kavčič, prof. Ivan Kos, Lojze Sušmelj in Klavdij Zarnik.

Realistični vidik je bolj ali manj skupen vsem delom. Barva je v službi objekta in ne subjektivnega hotenja. Posebneje hotenje in problematike ni, vse živi v okviru svoje vključene realnosti. Motivi so domači, naši, stil bolj pripovedovaten kot slikarski. Ideja, ki je nosilka vseh pravih duhovnih vrednot in daje vsebino času in prostoru, ne more najti pravega izraza. Močni individualni osebnosti je vseeno kaj slika, glavno je kako slika in koliko vztraja, ječe individualne moči je vložil v svoje delo.

Neka posebna nota je skupna vsemu sodobnemu slikarstvu: beg iz harmonije večnih vrednot barve, oblike, vsebine, iskanju sebe, često žal samega sebe.

Kdor prislubne večnim vrednotam, ni sam z njim živi stvarstvo in resničen univerzalni vsvarjajoč duh. Njegov lik je prošnja, molitev ali izpoved, toda je vedno nekaj čemur pravimo resnično stvarnost. Tako gledanje je bilo klasično, tako je še danes, kjer ustvarja umetnik po milosti božji. Mnogo je v nas takega ki je in ostane samo naše a z nam, vred tudi izgine. Nastalo je v času in in ga ne preživijo.

Karel Jirak razstavlja sama olja, štirinajst del. Na tej razstavi se nekatere njegove kompozicije, ki ga uvrščajo v ozek

krog najboljših slikarjev. Na pr. Južina, Lukarice, Krajina pri Kamnici, Hiša v zelenju, Povodenj v Slov goricah. Ne poslužuje se več širokih barvnih plasti, bolj se poglablja in slikarski dojema prostor. Lomljenje barvnih ploskev nudi večjo razgibanost in živahnejši tonski efekt kakor pa ona pastoznost, iz katere se komaj izvije zaželjeni lik. To je slikarski način podajanja lika. Najbolj mu je uspelo v Lukaricah in v krajini iz Slovenskih goric. Tu je doma in tu se najbolj razvija. V drugih motivih je premešal svojstven in profinjen in ne pride do polnega izraza, na pr. Ladjedelnica, Stara jadrnica. Na tej razstavi je on najjači slikarski osebnost.

Ivan Kos razstavlja eno risbo s kredo in šest akvarelov. V risbi je mojstrsko podana glava, ki je v skladu izrazni duhovne dostojanstvenosti. Skoda da ni tudi ostalo v isti tonski skladnosti. Akvareli Gladijola, Motiv iz Maribora II. in Gospodična Senja so prav lepo uspela dela. Posebno prvo je odlično delo, ki vsebuje toliko mehko-be, svežosti in prepričevanja, da spada med najboljše dosedanje Kosve akvarele. Motiv iz Maribora je barvno pester, živahen in resničen prav tako portret, ki je odlično uspel v tej tehniki. Motiv iz Trogira ostaja za drugimi deli, ker je nemalo izrazit in nudi občutek nedovršenosti.

Sama olja razstavlja tudi Zarnik in Kavčič. Zarnik je razstavil pet olj. Med tem so dobra dela. Na klancu. Večer v Razvanju in portreta. On ljubi enostavnost barvnih tonov z močnim poudarkom real-

zlasti odrezan Ohrid, kjer je zadnje dni začelo primanjkovati kruha in sladkorja. Tu di Bitolju preti nevarnost, da bo brez zveze z drugimi kraji. Iz Prespe poročajo, da je vojna v Albaniji pregnala mnogo divjačine in zverjadi na naše ozemlje. Zlasti divje svinje napravljajo veliko škodo in tropo lačnih volkov se klatijo okrog staj po samotnih krajih. S Cetinja poročajo, da je zaradi snega izostal običajni dovoz živil na trg in da so se živila naglo podražila. V marsikaterem samotnem kraju na jugu pa je pričelo primanjkovati živil in ljudje gladni čakajo, da bo zima popustila. Pa celo tudi v okrajih, ki so sicer dobro oskrbovani, kako rna primer v Nišu, je trg prazen in so družine s številnimi otroki v skrbeh za prehrano.

Opozorilo železniške uprave

Ob sedanjem občutnem mrazu, ko je nad vse težko zadovoljivo ogreti vlake, naproša železniška uprava potujoče občinstvo, naj v lastno korist podpira delo železniških uslužbencev, ako želi, da bodo vlaki dovoljno pregreli. Potniki naj opuste vsako nepotrebno odpiranje vagonjskih vrat, oken in prezračevalnih loput, prehajanje iz vagona v vagon, itd. Sicer bo ves trud zaman ker je pri tako hudem mrazu kakor je nastopil zadnje dneve, uspešno ogrevanje vlakov že itak nad vse oteženo. Samo najsložitve sodelovanje občinstva in vlahovnih sprevednikov lahko omogoči uspešnejše gretje, seveda ob upoštevanju vseh navodil sprevednikov. Vsi potniki brez izjeme naj vzajemno pazijo, da bodo ostala vozovna vrata pri vstopanju in izstopanju čim krajši čas odprta da se ne bi vozovi shladili, ker je nemogoče zopetno ogreti shlaeni vagon zlast med vožnjo. Železniška uprava prikaže, da bo potujoče občinstvo v polni meri upoštevalo njeno gornje opozorilo.

Za 45 din vse duhovno bogastvo Dostojevskoga

Ljubljana 27. decembra

Pred leti ki smo jih šeli še med sedmera dobra, je v naši prestolnici bila na visku ugodna konjunktura na knjižnem trgu. Ne samo da so knjigice in zalozbe skoraj dnevno objavljale pozive za naročitev novih knjig, izhajale se celo kar cele zbirke in pr. celokupna dela Tolstojca Dostojevskoga, Turgenjeva Čehova in drugih. Vse je kazalo, da se gibčni prevajalci na dobrem potu da si zaslužijo lepe denarce. Ali so jih zaslužili ali ne je težko reči. Majhen namig pa je pozorni bralec beograjskih listov dobil z kasnejših oglasov, ko je bila že marsikateri zbirka cena močno znižana.

Dejstvo popuščanja v ceni kv so bili čitatelji na ta način že nusedno pripravljani, je te dni na moc pogumno hoteli izkoristiti nekdo, ki je v četrtki v nekem beograjskem listu objavil kar dva oglasa približno te-le vsebine:

»Celokupna dela F. M. Dostojevskoga tiskana v srbskem in hrvatskem jeziku (v cirilici oziroma latinici) skupno 56 velikih knjig, elegantne izdaje, odličnega prevoda, ki so doslej stala 1350 din prodamo sedaj samo za 45 din.«

K tej zapeljivi toda malo verjetni ponudbi, je bilo pristavljeno naslednje objasnjenje:

»Knjižnica je bila tiskana pred 3 meseci in je delno že razprodana. Normalna prodajna cena ji je bila doslej 1350 din, a dejanski režijski stroški tiska so znašali 950 din za vsako poedino serijo. Ker mora lastnik naklade zaradi izrednega nenadnega vzroka hitro in neizogibno za vedno odpotovati iz Jugoslavije je prisiljen prodati ostanek nerazprodanih kompletnih serij za ceno 45 din, da bi na ta način najlažje in najhitreje zbral še ostanek stvarnih režijskih stroškov, ki jih je imel s tiskanjem knjig itd.« Da bi se stvar zdelo verjetnejša, je sledilo še nekaj vrst o Dostojevskem in njegovih delih, na koncu pa: »Knjige se pošljejo samo za vnaprej poslan denar. (Po povzetju ne pošiljamo). Stvarne stroške pošiljate knjig, ki so malenkostni, plača kupec po prejemu knjig. Izključno pravico razprodaje je prevzela: Uprava »Metamorfoza«, inštitut za občno publicistiko, Ljubljana.« (Sledila sta še natančnejši naslov in številka čekovnega računa).

Ljubitelji knjig in čitatelji beograjskih listov tako zapeljive ponudbe v enem najresnejših prestolniških časopisov niso mogli izpregledati. Skoraj pri vsakem se je sicer bržkone pojavil dvom zaradi nizke cene, toda ko je še enkrat prečital oglas, se mu je ponudba le zazdelo verjetna. Sum-

ljivo je bilo pač samo to, da ponudnik ne pošlje knjig po povzetju.

Lepo število takih, ki bi bili pripravljene za nizko ceno nabaviti si celotno duhovno bogastvo enega največjih slovanskih piscev in mislecev, je čitatelji omenjeni oglas tudi v Ljubljani. Ker je stvar pri roki, si je vsak mislil, je pač najbolje, da opravi osebnost. Tako so se danes dopoldne kar vrstili obiski v večnadstropni hiši na južnem robu mestnega središča. Tu pa so vsi tavalji kakor izgubljeni. Nihče ni vedel nič o omenjeni založbi, ne o osebi, ki bi take knjige prodajala. Nadlegovali so stranke, nadlegovali hišnika in se niso dali odgnati, kar je razumljivo, saj se se kupci

Kmetje tožijo zaradi nizkih cen prašičem

Prej živahna kupčija je začela zadnji čas popuščati

Trebnje, 26. decembra

Trebnje z okolico so že od nekdaj znane kot važno tržišče za živino, posebno za prašiče. Ze pred vojno so sloveli naši dolenski prašiči, ne samo doma, ampak tudi izven meja in je bilo izvoženih iz Trebnjega vsako leto posebnice veliko zakanih živali. Med vojno je tudi trgovina s prašiči zelo trpela vse do prevrata. Ko je prašičji trg v Trebnjem zopet oživel izvažali smo po vojni v Avstrijo Nemčijo, Svico Italijo iz trebanjske, mirenske, šentlovske, mirnoške in dobrniške doline so vozili kmetje na trg prašiče in v Trebnjem so poslovali stalno domači in tuji trgovci ali njih zastopniki. Posebno mnogo so izvažali v zimskem času. Bili so časi, ko so veljali prašiči tudi po 25 din za kg žive teže. Takrat se je kmet s prodajo rejnega prašiča dodobra denarno opomogel, saj ni bila draginja tolika kot je danes in je z izkupičkom prodanega prašiča oblekel domala družino 5 ljudi. Pa so prišle izvozne

pripeljali celo iz Zagreba, Novega Sada in Beograda. Bili so med njimi, ki bi bili kupili kar več serij.

Končno se je le posrečilo dognati pravega in ko je najbolj ogorčeni kupec javil zadevo varnostnim oblastvom, se je izkazalo, da je povzročitelj neki »književnik« iz južnih krajev, ki je še dalj časa stanoval v tisti hiši in se vse dolejal zadržal pošteno in solidno. Imel je že svoj čekovni račun od prej, ko je pripravil izdajo neke knjige in zbral naročnike. Zda, se ga pa razmere pritisnile k tlom in si je hotel pomagati vsaj za prvo silo z »razprodajo Dostojevskoga«. Zadevo razčiščuje policija.

omejitve, posebne obdavčitve, takse, predpisi in še druge take nevesčnosti, ki gredo vedno le v breme prodajalca — kmeta, pritisnili je še vsesplošna denarna opešanost in trgovina s prašiči v našem dolenskem kotu je pričela nazadovati in danes se od daleč ni tako donosna kot je bila nekdaj. To se pravi, b'ga na trgu je še vedno dovolj, padati so pa pričele cene, ki obupno se padajo, in so samo v enem dnevu nazadovale za 4 do 5 din pri kg kmetje so se znašli v hudi stiski. Mnogi so za izrejo prašičev kupili količine drage koruze, danes pa, ko je cena prašičem na trgu padla, je vse to žrtvovanje zastoj. Izguba, ki preti kmetom je nenadomestljiva in se je bati, da bo padec cen resno ogrozil naše gospodarje, ako cene prašičem ne bodo maksimirane na paritet, ki bo odgovarjala ceni koruze. To vprašanje pa bi bilo treba rešiti takoj saj imajo sedaj kmetje prašiče dorejene in je najbolj živahna trgovina s prašiči prav te dni.

Dolenska vabi smučarje

Mikavnost dolenskih gričkov privablja v zadnjih letih vedno več gostov že v zgodnji spomladi. Letošnja zima pa hoče, kakor izgleda, tujstoprometni tok tudi pozimi obrniti proti Dolenski. Prvi sneg, ki je pogrnil livade Slovenije, je v največji meri obdaril Dolensko ter imata Kureček in Polževo že več tednov izbornu smuko.

Božični sneg pa je tudi okolico Novega mesta pokril s plastjo 70—75 cm snega. Tc nedeljo in v času Novega leta bo gotovo naša dolenska metropola pozdravila množičevne smučarje, saj imajo ugodne železniške zveze, pa tudi primerno število dobrih in udobnih hotelskih sob na razpolago.

Možnosti razgibanja v opojnosti smuške-

ga sporta pa je dovolj v neposredni okolici Novega mesta pa vse tja do pod Trške gore, kjer zidanice še vedno nudijo mnogo zlahtnega pridelka vinskih goric. Zanimivi so izleti čez drn in strn, na katerih si smučarji lahko ogledajo še gradove Klevež ali Otočec, dobro poznan po našem pisatelju dr. Ivanu Tavčarju.

Kogar pa mikajo bolj višine, bo svoj izlet usmeril na Gorjance, kjer nudi gostilna pri Sv. Miklavžu dobro hrano in prenočišče.

V izlet pa lahko vključite tudi obisk Dolenskih Toplic, ki ležijo ob hribu Gradšče, kjer lahko smučar kar spotoma poizkusi svojo umetnost. Bliznja in daljna okolica Novega mesta tudi torej smuko, kakor si je lepše ne moremo želiti.

Moža je zadušilo, ženo so rešili

Tragična smrt ključavničarja Zemaneka v Mariboru

Maribor, 27. decembra.

Včeraj okoli podne je prišel na ojsk k Zemanovim v Kacijanarjevi ulici v Melju tekstilni tehnik Jaroslav Milstein. Vrata v njuno stanovanje so bila zaprta. Potrkal je, pa ni bilo nobenega odziva. Večkrat je še potrkal, toda zaman. Ze je hotel oditi, ko se mu je zdelo, da prihaja iz notranjosti stanovanja neko stokanje. Tako je zastutil nesrečo. Poiskal je še predilniškega mojstra Božoljuba Vlaha, nakar sta skunno vdrila vrata stanovanja in vstopila v spalnico Zemanovih. Začutila sta neznozen vonj po dušljivem plinu. Brž sta odprla okno. Na postelji je ležal neg bno Alojzij Zeman, njegova žena Josipina pa je onesveščena ležala na postelji poleg moža. Mož je bil zadušil. Milstein in Vlah sta takoj poklicala zdravnika, ki si je zaman prizadeval, da bi z umetnim dihanjem obnovil nesrečnega Zemanu k življenju, dočim so ženo Josipino brž prepejali v bolnišnico, kjer so ji zdravniki s takojšnjo pomočjo rešili življenje. Alojzija Zemanova so prepeljali po komisijskem ozledu na pobreško pokopališče, kjer bo v soboto ob 14. popoldne pokopan.

Komisija je skušala doznati potrebne okoliščine, v katerih se je pripetila usodna nesreča. Dognali so, da sta Zemanova, kakor običajno vse zadnje dni, tudi za božični dan zakurila peč na žgovo, da lih ne bi čez noč zeblo. Zadnje čase je sicer Zemanek nasproti nekaterim sosedom tožil, da v spalnici zelo smrdi po dimu, ni pa slutil nevarnosti, ki je pretila njemu in njegovi ženi. Komisija je namyč pri preledu in ogledu ugotovila, da je bila odvodna cev peč na žagovino zamazana, kar je bilo za Zemaneka in njegovo

ženo usodno. Dušljivi plini so čez noč napolnili spalnico. Ko bi bil Milstein pršel le nekaj trenutkov pozneje, bi najbrž našel oba mrtva.

Alozij Zemanek je bil star 48 let. Zaposlen je bil kot ključavničarski majster pri tvrdki Ježek v Melju. Po rodu je bil z Visokega na Češkem. Bil je zelo dober delavec, nasproti tovaršem vedno uslužen. Kot zaveden Čeh je bil dolgo vrs. o let zvest naročnik našega lista. Vsi, ki so ga poznali, pomljujejo njegovo bridko usodo.

Nenadna smrt

uglednega vzgojitelja

Včeraj je umrl nagle smrti ravnatelj II. deške meščanske šole v Ljubljani g. Rudolf Pečjak. Ob osmih zjutraj se je odpravil v mesto, da bi oddal še zadnje slike za Citanko za IV. razred meščanskih šol, ki je pravkar v tisku. Vračal se je že ob devetih domov, da bi bil pri domačem prazniku rojstnega dne svoje najmlajše hčerkice. Pri Prelogu je hotel stopiti v avtobus, pa je v trenutku omahnil in vzdihnil. Takoj so poklicali reševalno vozilo, da bi ga odpeljala v bolnišnico, toda bilo je že prepozno. Prepeljali so ga v Mestni dom in od tam v kapelico sv. Andreja na Zalah, odkoder bo pogreb jutri v nedeljo ob 15. uri na pokopališču pri sv. Križu. Pokojnik je bil odlični šolnik. Spisal je za meščanske šole zgodovinske knjige in slovenske čitanke. Zapustil je užalosteno soprogo gospo Ana, rojeno Kamenškovo in pet neprebrljenih otrok. Najstarejši Smiljan je pravnik. Hudo prizadeti rodini izrekamo naše iskreno sožalje.

prvih začetkov dalje. Morje in pomorstvo je element, ki je preprijal njegovo kraljevo vitalnost, človeško in umetniško bitje. Podobno klasično obrani čenoti zaključene in jasno otipljive osebnosti. Sirkove razstave so se v Celju tako udomačile, da ne zberejo le očnega kroga umetnikovih znancev in prijateljev, temveč pomembno v soloni kulturni kroniki našega mesta pomemben kulturni dogodek. Sirk je v slovenskem slikarstvu prvenstveno marinist in je v tem svolstvu zaslovel po v et naši državi. Pravi osebnost in preteklo leto, odkar je zadel razstavljal v Celju, je ponovno dosegel priznanje na razstavi ljubljanske »Lade«, kjer je včlanjen in v Beogradu kot edini gost, ki je bil povbljen iz slovenskega zastonsiva »Lad«. Nagrajen je bil tudi ob priliki razpisne banke oblasti, ki je dala našim umetnikom možnost, da pokažejo svoje znanje v oblikovanju slovenskih zgodovinskih tem.

Letošnja razstava predočuje slikarja Alberta Sirku na prav poseben način. Glede snovi ne more biti dvoma: morje, obala in življenje ribičev v prisaničjih in na barkah. Novost je le tokrat v tem, da je izmed 50 del le dvoje akvarelov (»Prihod Slovencev na morje«) in ena slikarja na steklo, vse drugo je izključno oljno slikarstvo. Če smo doslej najbolj upoštevali Sirku kot akvarelista in mojstra krajinškega akvarela, tedaj bi nedvomno od te razstave dalje upoštevali v umetniku tudi še slikarja oljne tehnike, ki je doornista Sirku vselkako uvažvanja vredni napredek in predvsem notranjo umetniško izpopolnitev. Izbor Sirkovih oljnih marin prikazuje mojstra na mnogo obetajoči razvojni o'ooni. Raztavo odlikuje razmeroma veliko zelo dobrih in posrečenih del, ob katerih črtimo razveseljivi porast slikarjeve kritič-

nosti in v bistvu stvari posezajoči študij. Sirk se omejuje le na kompoziciionalne barvne odnose in poizkuša v tem smislu določeno skupino barvnih vrednot, obenem pa ustvarja čim bolj enotne in ubrane barvne plasti. Tonski kolorit naj izraža vsakokratno krajinško razpoloženje, izločuje pa do možnosti lokalno neslikarsko orimes, ki je utegne vriniti realistično snovna podlaga. Slike so izrazitene le na osvitljenem barvnem pojavu, ki pa vendarle ne poseže na drugi strani tudi notranjih duhovnih žarišč. Zato tudi Sirkov plenerizem ni zlozi realistične narave, temveč modernemu občutju prilagojeno krajinarstvo, v katerem razpolaga z različno kombiniranimi svetlobnimi razmerji.

V Sirkovih delih se še dovolj jasno opazata dve slozovni sestavini. V najmlajnem formatu, ki kaže nainaprednejšo stopnjo, je izbraba neposredno doživljene impresije v celoti slikarsko pretehtana, v večjih oljih pa je še ohranice dokaj take barvne ekspresije, ki nas spominja na starejšega Sirku. V prvi skupini je podal slikar največ zrelih rešitev, dasi ni nikjer vezan na format. »Ugodni veter«, »Tih vetrč — bonaca«, »Kornadski otoki«, »V luki po dežju«, »Počitek na Kornati«, »Jadrnica v Hramini«, »Pri delu«, »V vetru«, »Hramina, Pojdans«, »Bakar« itd. Za široko tehniko svetlobnih kontrastov so prav značilne: »Po lovus«, »Bracera«, »Pomol na Hramini«, »Riva«. Prav Cezanneovska je na primer slika »O'čni gaj na Vergadi«. Stevilne oljne kompozicije na je Sirk obravnaval prav v svojevrsni tehniki, ki učinkuje podobno temperji, akvarelu ali celo pastelni mehko.

(Številke 3, 5, 7, 12, 15, 19, 22, 45, da omenim le nekaj izrazitejših primerov.) Sirk doslej še ni pokazal na nobeni predhodni razstavi toliko kvalitetnih del

nosti. Njegova dela so v svoji resnosti dognana in doživeta. Najbolj ugaja Večer v Razvanju, kjer se lepo ujema umetnikovo hotenje z realnostjo. Maks Kavčič je razstavil samo štiri olja. Med temi sta dve tihotitji, ena pokrajina in kmetica, ki je tudi grajena in isti barvni skali kakor tihotitje. On se naslanja na široke barvne ploskve, kjer prevladujejo temerjavni toni. V nekem oziru je svojstven in morda najbolj zanimiv in slikarski problem. Oddaljen je od stvarnosti take kot je. Dobro pogaja zgraditev lika, manjka mu življenjska mehkoča, ki bi neposredno zajela gledalca. Konture likov so mestoma zbrisane v celoti.

Sušmelj in Golob sta razstavila samo akvarele.

Nekateri Sušmeljevi akvareli so odlični tako: Zanjice, Volar, Senožet in Kapela. Značilnost njegovega dela je svojstvenost močnih in razgibanih barvnih tonov, ki se lepo ujema z upodabljalnim motivom. Bogastvo barve in tople stvarnosti razodevata posebno prva dva kjer žari socialni motiv v vsej dejanski resničnosti. Golob je zapustil ome subjektivno svojstvo in se je približal stvarnosti. Njegovi akvareli Javorje, Črna, Prevalje, Kotleje, so dobra dela, ki se lahko uvrščajo med njegova najbolj uspela dela. Njegova pot gre vidno navzgor.

Prof. Lojze Blzjak

Albert Sirk v Celju

»Naš Jadranc« je naslovil slikar Albert Sirk svojo letošnje umetnostno razstavo v Celju, kjer je prikazal v pos etovalni dvorani Mestne hranilnice 50 del, izvršenih največ v tekočem letu. Prav za prav je bil Albert Sirk v slikarstvu naše marine in pomorske snovi vedno z vse svojo dušo, odkar ga poznamo, se pravi od

Domače vesti

— Iz »Službenega lista.« Službeni list kr. banske uprave dravske banovine št. 103 z dne 24. t. m. objavlja uredbo o preprečevanju nedovoljene gospodarske obveščevalne službe, naredbo o prijavljanju proizvodnje, prometa in zalog blaga, odločbo o zavarovanju pomorskih prevozov pri domačih zavarovalnih družbah, izročitev posebnih poštinskih znamk s presežkom v korist Jugoslovanske lige proti tuberkulozi in promet, odločbo cen za usnje in sprejembe v staležu državnih in banovinskih uslužbenecv na območju dravske banovine.

— Na uvodnem mestu javlja tudi zvišanje naročnine od 1. januarja (t. j. in sicer mesečno na din 20, prej 16, četrtletno din 60, prej 48, polletno din 120, prej 96 in celoletno din 240, prej 192. Posamezne številke: prva polja 2 din, vsaka nadaljnja polja 1.50 din.

Za smučarje !!!

Smučarski dresi, hlače po najnovšem kroju, bluže iz balonske svile ali volne: po meri v prvovrstni izdelavi

Modni salon

SOUVANCO

Mestni trg 24

*** Iz življenja gospe Mirke Grujičeve**

Kakor smo včeraj poročali, je v Beogradu umrla v starosti 71 let dvorna dama ga Mirka Grujičeva, predsednica Kola srbskih sester in članica mnogih beograjskih dobrodelnih društev Ga. Mirka Grujičeva je v veliki meri delila usode s svojim narodom. Po zlomu Srbije je tudi ona morala peš čez Albanijo. Prišla je sedenji v Solun, potem pa v Atene, kjer je z ostalimi Srbkinjami in prijateljicami srbskega naroda organizirala pomoč srbskim beguncem. V pričetku leta 1917. je odpoštovala v Haag, odkoder je organizirala pošiljanje paketov srbskim ujetnikom v Nemčiji, Avstriji in Bolgariji. Takoj po osvoboditvi je prišla v Beograd in je obnovila Kolo srbskih sester. Ze leta 1920. je bil po njeni zaščiti zgrajen v Beogradu prvi invalidski dom. Tudi za lastni dom Kola srbskih sester si je pridobila mnogo zasluga. V početku leta 1925. je bila imenovana za dvorno damo, nakar je bila stalna spremljevalka na potovanjih Viteškega kralja in kraljice Marije. Bila je priča marsejske tragedije in je prva prizgala svečo, ko je izdihnil Viteški kralj. Za svoje plemenite delo je bila odlikovana z mnogimi domačimi in tujnimi odlikovanji, med drugim z redom sv. Save 2. stopnje. Danes je bodo svečano položili k počitku.

Vse VOZNE KARTE pri PUTNIKU.

* Na kmetijski fakulteti zagrebške univerze je bil 16. t. m. diplomiran za inženjerja agronomije g. Zancer Pavle iz Seince ob Dravi.

* Zdrženje učiteljstva meščanskih spol, sekcija za dravsko banovino v Ljubljani, obvešča svoje člane, da je 27. t. m. nenaodoma preminul tovariš ravnatelj Rudolf Pečjak, predsednik ljubljanskega pododborja. Pokojni tovariš leži na Zalah v kapelici sv. Andreja. Pogreb bo v nedeljo 29. t. m. ob 15. uri. Zbirališče na Zalah ob 15.45.

— Vodnikova družba v ljudno obveščevalne članke-zamudnike, da je Vodnikova prakcija za leto 1941. pošla; družba ima v zalogi

v olini tehniki. Tu pa je bil storien nedvomno velik korak naprej. Tu ni več znanje pestrosti in zgolj efektivne barvitosti; lepo izbrana in urejena dela ka ejo, da je postal Albert S. r. k. pred arheološki, boli osredotočen, prečiščen in ubran. Umetniškova delavnost je obrodila raznovrstne znamenite uspehe v obvladanju barv, kakor tudi v kompoziciji celote ter v celotni sil in pristrane umetniške vzpore. Razstava je vseskozi zaslužila uspeh, ki ga je v celoti doživela.

„Ugrabljene Sabinke“ o ljubljanski dramati

Tik pred prazniki je drama uprizorila veseloigro F. in T. Schönthana »Ugrabljene Sabinke«, ki jo je pred mnogimi leti režiral pokojni Putjata in za katero je O. Zupančič spisal Strizejev monodog — interpretacijo, ki je prav za prav edina resna in nadpovprečna beseda v tej zabavni, vendar pa hudo konvencionalni veseloigri. Če imamo v tekočem repertoarju Milčinskega »Cigane«, ki so vsaj domače in »Ugrabljene Sabinke« stilo sorodno delo, je res vprašanje, čemu je bilo treba še te obnovitve? Res je, da Schönthanova delo ni najslabše med pretekločasnimi veseloigrami in da je hvalježno zlasti za igralce, vendar je še vse polno del, ki so zanimivejša in ki jih v Ljubljani še nismo videli. Prejnjaja leta smo na višku sezone dobivali vse kaj drugega, kakor nam dajejo letovci. Ali ne bi moglo biti mace več sorazmerja med izrednim zanimanjem, ki ga je v teh izjemno težkih časih pokazala publika za naše gledališče, in med nestrastnostjo tistih, ki bi nas morali v gledališču vsaj nekakrat na višku sezone prijetno presenetiti in ki

Arbutinu in Milanu Rebrači. Njuna naslova so bili dobili od nekaterih drugih že prijetih ponarejevalcev. Detektivji so se predstavili kot tihotapci valute in si pridobili zaupanje obeh Glinjanov. Naposled pa se izvršili hišno preiskavo in so na podstrešju Rebračine hiše našli več čekov, med njimi enega na vsoto 1.700 dolarjev. Kavarnarja Rebrači sta daleč naokrog slovela po premoženju. Z njima je bil prijatelj neki Mirko Baždar iz Drenovca pri Glini, ki so ga prav tako odgnali na Sušak. Preiskava se nadaljuje in pričakuje nadaljnjih aretacij raznih »bogatašev« iz Gline, s Sušaka in nekaterih drugih krajev.

*** Obdaritev otrok v Mežli.** V soboto ja bila na ljudski soli v Mežli pod p. k. o. vitezjsvom se. Leader. e. v. e. s. o. r. o. g. e. n. a. r. e. a. n. e. g. a. r. a. v. n. e. t. a. r. u. c. n. i. k. a. o. b. a. t. e. v. r. e. v. n.ih. otrok. Obdaritev je priredil krajevni šolski odbor. 99 učencev je prejelo darove: 30 parov čevljev, 23 fanovskih in 21 dekliških obelk 25 pa jila je bilo obdarovanih z blagom. Vsi učenci (315) pa so bili obožščeni s čajem klobaso in kruhom. Otrokom so to pristrčno ves lie pripravili rudnik z 10.000 din, k. a. j. e. v. n. i. š. l. o. s. k. i. o. d. b. o. r. 3.000. d. i. n. k. r. b. a. n. s. k. a. u. r. r. a. v. l. a. j. e. p. o. s. l. a. b. a. v. v. r. e. d. n. i. š. t. 1.000. d. n. C. i. r. i. l. -M. e. t. o. l. o. v. a. d. r. u. ſ. t. v. a. p. o. s. l. a. z. 2.9. 0. d. i. n. b. l. a. z. k. i. p. a. b. o. r. a. z. d. e. l. j. e. n. a. m. e. d. p. o. r. e. b. n. e. o. b. N. o. v. e. m. l. e. t. u. V. c. e. l. t. j. e. j. e. b. i. l. a. o. b. d. a. r. i. t. e. v. r. e. d. n. a. p. r. i. b. l. i. ſ. n. 17.000. d. i. n. Z. a. v. s. v. e. s. t. e. l. j. e. k. i. s. o. g. a. i. m. e. l. i. p. r. o. t. t. e. m. o. t. o. r. i. i. n. s. t. a. r. š. i. s. e. š. o. l. s. k. i. u. p. r. a. v. i. t. e. l. j. e. k. i. n. a. t. e. m. m. e. s. t. u. i. s. k. r. e. n. o. z. a. h. v. a. l. u. j. e. v. s. e. m. d. o. b. r. t. i. k. o. m.

*** Načrte takoj najstarejšo slovensko revijo »Ljubljanski Zvon.«** »Ljubljanski Zvon« je po svoji vsebini tista slovenska revija, brez katere si našega sodobnega kulturnega in umetniškega življenja ni mogoče predstavljati. Naroča se v knjigarni Tiskovne za ruge v Ljubljani šelenburgova ulica 3 in stane celoletna naročnina 120 din. (—)

*** Turizem. revija za propagando turizma banovine Hrvatske in Slovenije.** je s številko za november in december zaključila že osmo leto svojega rednega izhajanja. V tem razdobju se je po svoji razkošni opremi — tiskana in na pravem umetniškem papirju — uvrstila med naše najboljšje revije in zasluži splošno priznanje. Iz zanimive vsebine nove številke omenjamo članke »O razvoju smučarstva v banovini Hrvatski« (Lav Kalda), »Veronika Deveniška in njeno življenje v Celju« (Vladimir Regally), »Spomini na Frankopane« (prof. J. Perišič), »Zmiski dan v Samoborskem Gorju« (Lav Kalda), »Ljubljana se krasi in prenavlja« (dr. Arnold Brillej), »Obišči Gorski Kotar tudi pozimi« (Vl. Kom), »Izprehod po Gornji Savski dolini — od Jesenic do Rateč« (Gojko Pipenbacher) in »Doživel sem Pohorje« (Milan Rakotič). Kakor vse prejšnje, je tudi nova številka revije opremljena s samimi izbranimi slikami naših krajev (Stemena, Celja, Velike planine, Sušaka, Raba, Samoborskega Gorja, Ljubljane, Triglava, Kranjske gore, Maribora, Pohorja in Dubrovniča). Revija »Turizem« kot naša najboljša turistična revija, ki jo že osem let z znano spretnostjo urejuje novinar Vladimir Regally, tiska pa prav dovršeno Narodna tiskarna in Ljubljani, zasluži splošno pozornost in bi si jo zlasti morala naročiti vsa naša gostinska podjetja, saj se po svoji opremi dostojno uvršča med najboljše inozemske revije. Naroča se pri upravi v Ljubljani, Knaflice ul. 5 in stane za celo leto samo 100 din. Prihodnje leto bo v povečanem obsegu izšla štirikrat pod gesli »Pomladi«, »Poletje«, »Jesen« in »Zima«, da bi s tem čim bolj racionalizirala propagando za obisk naših lepih krajev v posameznih letnih časih.

*** Najstarejše učiteljske imajo v Kragujevcu, ki praznuje 70letnico svoje ustanovitve.** Učiteljske v Kragujevcu je dalo srbskemu narodu dolgo vrsto uglednih vzgojiteljev in vzgojiteljic. Glavna proslava bo na praznik sv. Save 1941.

*** Osem kuhinj za suvake** so letošnjo zimo odprli v Novem Sadu. Odboru za zimsko pomoč načeluje ban Branko Kijurina. Otvoritev je bila na božični dan. V svojem govoru je ban Kijurina naglasil, da izdajajo ljudske kuhinje v Zagrebu dnevno 3000 kosil, medtem ko jih izdajo v Novem Sadu že 3200. Odbor za zimsko pomoč v Novem Sadu razpolaga z rezervami hrane za polna dva mesca.

*** Proti kašlju vam priporočamo odličan REMEDIA SIRUP.** Dobi se v vseh lekarnah. Zahtevajte izrecno samo dobiček preparat REMEDIA SIRUP, ki je v kvaliteti najboljši. (—)

*** Dva premožna meščana sta ponarejala čeke.** Na sam božični dan se je po Glini na Hrvatskem razširila presenetljiva vest, da so orožniki prijeli dva premožna meščana, ki sta ponarejala dolarске čeke. Ze pred meseci so odkrili podobno afero v Vrginmostu. Do razkritja je prišlo po zaslugi suške policije. Detektivji s Sušaka so po raznih sledovih prišli v Gline ter se predstavili kavarnarjema

*** Dolenjski tramvaj** ima ve no večji promet. Tudi novi veliki vozovi, ki so bili zgrajeni v Slavonском Brodu, so že pretemi. Stiska je tem večja v zimskem času, ko se vsak rajši zapelje proti mestu po svojih opravkih. Na hujše je v zgodnjih jutranjih urah, ko morajo štivilni prebivalci v službo in veliko število dijakov v šolo. Marsikdo ne dobi mesta in mora kljub hudemu mrazu po v mesto. Potrebno bi bilo vsckrkor nekaj rezervnih voz. Na ta način bi bilo ugodeno potujočemu občinstvu in tramvajski upravi. Cim bodo gotovi novi priklonji vozovi, pa bi jih bilo potreba določiti nekaj tudi za to prog.

*** »Jurček« na sokolskem odru za Bežigrad.** Dramatski odsek Sokola III. je priredil v sredo 25. t. m. Gollevo mladinsko igrico »Jurček«. To je bila že druga dramatska predstava novega odseka, ki je šele pred dobrim mesecem pričel z delom. Režija v rokah br. Fajferja je bila zadovoljiva. Poleg tega je bil br. Fajfer po-

*** »Ugrabljene Sabinke« smo dobili v režiji prof. O. Sesta.** Izmed važnejših vlog najbolj zadovoljuje Cesar kot ravnatelj gledališča Strize Prav za prav je to že sama po sebi najinterešnejša vloga, ki ji je dal Cesar mnogo igralske verve in prepričevalne naravnosti. Izmed ostalih vlog omenjamo Gregorina kot profesorja Golčiča, Drenovca kot Zvezdana, Pluta kot trgovca Brumna in M. Daničovo v vlogi Marijane. —o.

*** Slovenija v božični številki zagrebških »Novosti.«** »Novosti«, ki so leto odnesle rekordni ne samo po obsegu mruveč tudi kvaliteti božičnih številki so pridobile tudi več prispevkov iz pera slavskih književnikov. Tako so našliše v slovenskem izvirniku novo močno osem Alojza Gradnika »Pred Gulčovo glavjo« (z ilustracijami N. Bilčiča) dalje (v prevodu) članek Bratka Krefta »Boi za novo gledališče« Iva Brnčiča »O Ivanu Cankarju« in B. Borika »Spomine na D.

*** Slovenija v božični številki zagrebških »Novosti.«** »Novosti«, ki so leto odnesle rekordni ne samo po obsegu mruveč tudi kvaliteti božičnih številki so pridobile tudi več prispevkov iz pera slavskih književnikov. Tako so našliše v slovenskem izvirniku novo močno osem Alojza Gradnika »Pred Gulčovo glavjo« (z ilustracijami N. Bilčiča) dalje (v prevodu) članek Bratka Krefta »Boi za novo gledališče« Iva Brnčiča »O Ivanu Cankarju« in B. Borika »Spomine na D.

*** Slovenija v božični številki zagrebških »Novosti.«** »Novosti«, ki so leto odnesle rekordni ne samo po obsegu mruveč tudi kvaliteti božičnih številki so pridobile tudi več prispevkov iz pera slavskih književnikov. Tako so našliše v slovenskem izvirniku novo močno osem Alojza Gradnika »Pred Gulčovo glavjo« (z ilustracijami N. Bilčiča) dalje (v prevodu) članek Bratka Krefta »Boi za novo gledališče« Iva Brnčiča »O Ivanu Cankarju« in B. Borika »Spomine na D.

*** Slovenija v božični številki zagrebških »Novosti.«** »Novosti«, ki so leto odnesle rekordni ne samo po obsegu mruveč tudi kvaliteti božičnih številki so pridobile tudi več prispevkov iz pera slavskih književnikov. Tako so našliše v slovenskem izvirniku novo močno osem Alojza Gradnika »Pred Gulčovo glavjo« (z ilustracijami N. Bilčiča) dalje (v prevodu) članek Bratka Krefta »Boi za novo gledališče« Iva Brnčiča »O Ivanu Cankarju« in B. Borika »Spomine na D.

*** Slovenija v božični številki zagrebških »Novosti.«** »Novosti«, ki so leto odnesle rekordni ne samo po obsegu mruveč tudi kvaliteti božičnih številki so pridobile tudi več prispevkov iz pera slavskih književnikov. Tako so našliše v slovenskem izvirniku novo močno osem Alojza Gradnika »Pred Gulčovo glavjo« (z ilustracijami N. Bilčiča) dalje (v prevodu) članek Bratka Krefta »Boi za novo gledališče« Iva Brnčiča »O Ivanu Cankarju« in B. Borika »Spomine na D.

*** Slovenija v božični številki zagrebških »Novosti.«** »Novosti«, ki so leto odnesle rekordni ne samo po obsegu mruveč tudi kvaliteti božičnih številki so pridobile tudi več prispevkov iz pera slavskih književnikov. Tako so našliše v slovenskem izvirniku novo močno osem Alojza Gradnika »Pred Gulčovo glavjo« (z ilustracijami N. Bilčiča) dalje (v prevodu) članek Bratka Krefta »Boi za novo gledališče« Iva Brnčiča »O Ivanu Cankarju« in B. Borika »Spomine na D.

*** Slovenija v božični številki zagrebških »Novosti.«** »Novosti«, ki so leto odnesle rekordni ne samo po obsegu mruveč tudi kvaliteti božičnih številki so pridobile tudi več prispevkov iz pera slavskih književnikov. Tako so našliše v slovenskem izvirniku novo močno osem Alojza Gradnika »Pred Gulčovo glavjo« (z ilustracijami N. Bilčiča) dalje (v prevodu) članek Bratka Krefta »Boi za novo gledališče« Iva Brnčiča »O Ivanu Cankarju« in B. Borika »Spomine na D.

*** Slovenija v božični številki zagrebških »Novosti.«** »Novosti«, ki so leto odnesle rekordni ne samo po obsegu mruveč tudi kvaliteti božičnih številki so pridobile tudi več prispevkov iz pera slavskih književnikov. Tako so našliše v slovenskem izvirniku novo močno osem Alojza Gradnika »Pred Gulčovo glavjo« (z ilustracijami N. Bilčiča) dalje (v prevodu) članek Bratka Krefta »Boi za novo gledališče« Iva Brnčiča »O Ivanu Cankarju« in B. Borika »Spomine na D.

Arbutinu in Milanu Rebrači. Njuna naslova so bili dobili od nekaterih drugih že prijetih ponarejevalcev. Detektivji so se predstavili kot tihotapci valute in si pridobili zaupanje obeh Glinjanov. Naposled pa se izvršili hišno preiskavo in so na podstrešju Rebračine hiše našli več čekov, med njimi enega na vsoto 1.700 dolarjev. Kavarnarja Rebrači sta daleč naokrog slovela po premoženju. Z njima je bil prijatelj neki Mirko Baždar iz Drenovca pri Glini, ki so ga prav tako odgnali na Sušak. Preiskava se nadaljuje in pričakuje nadaljnjih aretacij raznih »bogatašev« iz Gline, s Sušaka in nekaterih drugih krajev.

Iz Ljubliane

*** Slovo dr. Miljutina Zarnika.** Sredi zasneženih poljan so danes popoldne na pokopališču pri Sv. Križu izročili zemlji posmrtno ostanke dr. Miljutina Zarnika, magistratnega direktorja v pokouju. Kljub hudemu mrazu se je zbralo pred kapelico sv. Andreja na Zalah lepo število pogrebcev. Ljubljansko mestno občino in župana je zastopal podžupan dr. Vladimir Ravnihar, banovino dr. Hubad, dalje je bilo opaziti bivšega ministra dr. Novaka, poslevoedečega podpredsednika NSZ direktorja OUZD dr. Bohinjca, predsednika Hubadove pevske župe dr. Šviglija, pokojnikovega sošolca in prijatelja pisatelja Frana Govekarja, ki je zastopal tudi uredništvo Slovenskega Naroda, katerega dolgoletni strudnik je pokojnik bil. Poleg številnih drugih odličnikov iz javnega življenja je bilo v častnem številu zastopano magistratno uradništvo in vrsta pokojnikovih sošolcev, prijateljev in znancev. Med žalujočimi je bil prisoten tudi pokojnikov brat, vseučil. profesor dr. Boris Zarnik iz Zagreba. Na Zalah so zapeli pevci Hubadove pevske župe pod vodstvom g. Pelana pretresljivo žalostinke »Vigred se povrne«. Po blagoslovitvi, ki so jo opravili trije duhovniki, se je razvil spred na pokopališču Za križem so nosili krsto lepih vencev, med njimi venec Mestne občine in Zveze mestnih uslužbenecv. Pretresljivo je bilo po tem slovo pri odprtem grobu, ko so po opravljenih pogrebnih molitvah pevci zapeli »Blagor mu« in ko so padale grude zmrule zemlje na krsto pokojnega. Dr. Miljutinu Zarniku časten spomin!

*** SOKOL ŠTEPANJA VAS vabi na Silvestrov večer s plesom.** Pričetek ob 20. uri.

*** Nova grob'va.** Na štefanovo je preminil g. Joško Muzelj, uslužbenec tvornice KID. Pogreb bo v nedeljo ob pol 16. z žal. k Sv. Križu. — Po dolgi boleznij je dočrpela ga. Marija Rusova roj. Funke, soproga sreskega tajnika v pok. Pogreb bo danes ob 15. iz kapele sv. Petra na Zalah k Sv. Križu. — Pokojnima blag spomin, žalujočim svojem za naše iskreno sožalje!

*** Zbranje stare obleke za m'stne reveže.** Kakor smo že pred prazniki poročali, je mestni socialni odedek tudi letos pričel za zim ko pomoč mestni r. v. ž. m. zbirati stare obleke obuvene in druge stvari, stari je zaradi draginje in hude zime revščina vedno večja ter pomoč skrajno nujna. Nekaj obnošenih stvari so d. b. i. ljudje prinesli že pred prazniki, vendar je na pot. eba še vedno zelo velika in zato ponavljamo prošnjo, naj d. b. r. n. i. ljubljaničani pošlejo tople stvari ter jih odajo na Vodnikovem trgu v mestni tržni kipi ob prostoru, kjer je napredaj mestni krompir. Mestni uslužbenec pobira stvari vsak dan v tej lopi od 8. do 12. ure. Mestno povlavarstvo se dobrotnikom pr. z. a. j. č. i. h. z. e. v. n. p. r. e. j. z. a. h. v. a. j. u. e. t. v. i. m. a. n. u. t. o. l. e. o. b. e. k. e. in obuvene rebrnih.

*** Dolenjski tramvaj** ima ve no večji promet. Tudi novi veliki vozovi, ki so bili zgrajeni v Slavonском Brodu, so že pretemi. Stiska je tem večja v zimskem času, ko se vsak rajši zapelje proti mestu po svojih opravkih. Na hujše je v zgodnjih jutranjih urah, ko morajo štivilni prebivalci v službo in veliko število dijakov v šolo. Marsikdo ne dobi mesta in mora kljub hudemu mrazu po v mesto. Potrebno bi bilo vsckrkor nekaj rezervnih voz. Na ta način bi bilo ugodeno potujočemu občinstvu in tramvajski upravi. Cim bodo gotovi novi priklonji vozovi, pa bi jih bilo potreba določiti nekaj tudi za to prog.

*** »Jurček« na sokolskem odru za Bežigrad.** Dramatski odsek Sokola III. je priredil v sredo 25. t. m. Gollevo mladinsko igrico »Jurček«. To je bila že druga dramatska predstava novega odseka, ki je šele pred dobrim mesecem pričel z delom. Režija v rokah br. Fajferja je bila zadovoljiva. Poleg tega je bil br. Fajfer po-

*** »Ugrabljene Sabinke« smo dobili v režiji prof. O. Sesta.** Izmed važnejših vlog najbolj zadovoljuje Cesar kot ravnatelj gledališča Strize Prav za prav je to že sama po sebi najinterešnejša vloga, ki ji je dal Cesar mnogo igralske verve in prepričevalne naravnosti. Izmed ostalih vlog omenjamo Gregorina kot profesorja Golčiča, Drenovca kot Zvezdana, Pluta kot trgovca Brumna in M. Daničovo v vlogi Marijane. —o.

*** Slovenija v božični številki zagrebških »Novosti.«** »Novosti«, ki so leto odnesle rekordni ne samo po obsegu mruveč tudi kvaliteti božičnih številki so pridobile tudi več prispevkov iz pera slavskih književnikov. Tako so našliše v slovenskem izvirniku novo močno osem Alojza Gradnika »Pred Gulčovo glavjo« (z ilustracijami N. Bilčiča) dalje (v prevodu) članek Bratka Krefta »Boi za novo gledališče« Iva Brnčiča »O Ivanu Cankarju« in B. Borika »Spomine na D.

*** Slovenija v božični številki zagrebških »Novosti.«** »Novosti«, ki so leto odnesle rekordni ne samo po obsegu mruveč tudi kvaliteti božičnih številki so pridobile tudi več prispevkov iz pera slavskih književnikov. Tako so našliše v slovenskem izvirniku novo močno osem Alojza Gradnika »Pred Gulčovo glavjo« (z ilustracijami N. Bilčiča) dalje (v prevodu) članek Bratka Krefta »Boi za novo gledališče« Iva Brnčiča »O Ivanu Cankarju« in B. Borika »Spomine na D.

*** Slovenija v božični številki zagrebških »Novosti.«** »Novosti«, ki so leto odnesle rekordni ne samo po obsegu mruveč tudi kvaliteti božičnih številki so pridobile tudi več prispevkov iz pera slavskih književnikov. Tako so našliše v slovenskem izvirniku novo močno osem Alojza Gradnika »Pred Gulčovo glavjo« (z ilustracijami N. Bilčiča) dalje (v prevodu) članek Bratka Krefta »Boi za novo gledališče« Iva Brnčiča »O Ivanu Cankarju« in B. Borika »Spomine na D.

*** Slovenija v božični številki zagrebških »Novosti.«** »Novosti«, ki so leto odnesle rekordni ne samo po obsegu mruveč tudi kvaliteti božičnih številki so pridobile tudi več prispevkov iz pera slavskih književnikov. Tako so našliše v slovenskem izvirniku novo močno osem Alojza Gradnika »Pred Gulčovo glavjo« (z ilustracijami N. Bilčiča) dalje (v prevodu) članek Bratka Krefta »Boi za novo gledališče« Iva Brnčiča »O Ivanu Cankarju« in B. Borika »Spomine na D.

*** Slovenija v božični številki zagrebških »Novosti.«** »Novosti«, ki so leto odnesle rekordni ne samo po obsegu mruveč tudi kvaliteti božičnih številki so pridobile tudi več prispevkov iz pera slavskih književnikov. Tako so našliše v slovenskem izvirniku novo močno osem Alojza Gradnika »Pred Gulčovo glavjo« (z ilustracijami N. Bilčiča) dalje (v prevodu) članek Bratka Krefta »Boi za novo gledališče« Iva Brnčiča »O Ivanu Cankarju« in B. Borika »Spomine na D.

*** Slovenija v božični številki zagrebških »Novosti.«** »Novosti«, ki so leto odnesle rekordni ne samo po obsegu mruveč tudi kvaliteti božičnih številki so pridobile tudi več prispevkov iz pera slavskih književnikov. Tako so našliše v slovenskem izvirniku novo močno osem Alojza Gradnika »Pred Gulčovo glavjo« (z ilustracijami N. Bilčiča) dalje (v prevodu) članek Bratka Krefta »Boi za novo gledališče« Iva Brnčiča »O Ivanu Cankarju« in B. Borika »Spomine na D.

*** Slovenija v božični številki zagrebških »Novosti.«** »Novosti«, ki so leto odnesle rekordni ne samo po obsegu mruveč tudi kvaliteti božičnih številki so pridobile tudi več prispevkov iz pera slavskih književnikov. Tako so našliše v slovenskem izvirniku novo močno osem Alojza Gradnika »Pred Gulčovo glavjo« (z ilustracijami N. Bilčiča) dalje (v prevodu) članek Bratka Krefta »Boi za novo gledališče« Iva Brnčiča »O Ivanu Cankarju« in B. Borika »Spomine na D.

*** Slovenija v božični številki zagrebških »Novosti.«** »Novosti«, ki so leto odnesle rekordni ne samo po obsegu mruveč tudi kvaliteti božičnih številki so pridobile tudi več prispevkov iz pera slavskih književnikov. Tako so našliše v slovenskem izvirniku novo močno osem Alojza Gradnika »Pred Gulčovo glavjo« (z ilustracijami N. Bilčiča) dalje (v prevodu) članek Bratka Krefta »Boi za novo gledališče« Iva Brnčiča »O Ivanu Cankarju« in B. Borika »Spomine na D.

*** Slovenija v božični številki zagrebških »Novosti.«** »Novosti«, ki so leto odnesle rekordni ne samo po obsegu mruveč tudi kvaliteti božičnih številki so pridobile tudi več prispevkov iz pera slavskih književnikov. Tako so našliše v slovenskem izvirniku novo močno osem Alojza Gradnika »Pred Gulčovo glavjo« (z ilustracijami N. Bilčiča) dalje (v prevodu) članek Bratka Krefta »Boi za novo gledališče« Iva Brnčiča »O Ivanu Cankarju« in B. Borika »Spomine na D.

*** Slovenija v božični številki zagrebških »Novosti.«** »Novosti«, ki so leto odnesle rekordni ne samo po obsegu mruveč tudi kvaliteti božičnih številki so pridobile tudi več prispevkov iz pera slavskih književnikov. Tako so našliše v slovenskem izvirniku novo močno osem Alojza Gradnika »Pred Gulčovo glavjo« (z ilustracijami N. Bilčiča) dalje (v prevodu) članek Bratka Krefta »Boi za novo gledališče« Iva Brnčiča »O Ivanu Cankarju« in B. Borika »Spomine na D.

Burma življenjska pot mladega umetniškega para v sijajnem vefilmu

MELODIJE IZ SANJ KINO MATICA — TELEF. 22-41
Predstave ob 16., 19. in 21. uri

BENJAMIN GIGLI poje »LA BOHEME« in »ODISEJA«! — V glavnih vlogah Marta Harelil, A. Schönhals, Benjamin Gigli. Odlični moderni novi slagerji!

MATINEJA Ob 16., 19. in 21. uri zabavne pustolovščine popularnega Micky Rooneya v filmu

TARANTELA Andy Hardy — detektiv
Nepriilike mladega Andyja s tremi ljubkimi deklicami
Vam nudijo dve uri pristrčne zabave in veselega razpoloženja.

KINO SLOGA, tel. 27-30

leg Jurčka, ki ga je igrala sestra Katica, med najboljšimi igralci. Največ priznanja zasluži Jurček. Prikupna vila Nevihta sestra Sirkove je bila odlično podana. Zadoljiv je bil tudi striček Veter. Popolni muzikant so bili v igri dobri, niso se pa mogli sporazumeti s svojimi instrumenti. Jurčkov oče Matevž in njegova žena Meta sta bila igralsko tcer dobra. tekst pa sta podala nekoliko preveč mrtvo in se ne moreta otresti šolskega naglasa, ki za oder ni več uporaben. Uspešno sta podala svoji vlogi krčmarjeva dekla Urša in hlapec Peter. Povalno je sestra Vida izvajala balet v gozdu. Prav okusna je bila scenerija na Jurčkovem domu kakor v gozdu in v krčmi Na Vrhu. Delavnim bratom in sestram ob uspešnem astopu čestitam z željo, da bi naslednja predstava »Cvrček za pečjo«, ki bo v začetku januarja, tudi uspela tako zadovoljivo. Nadalje naj nam ta vrla sokolska edinica v najkrajšem času priredi lepo tolovadno akademijo, na kateri naj nastopijo vsi tolovadeči odedki.

*** Božičnica pri četnikih** Veselo in domače je bilo preteklo nedeljo v četniških prostorih na Cesti 29 oktobra 17, kjer je Udruženje četnikov, pododbor Ljubljana, priredilo božičnico ter obdarovalo številno članstvo. Po petju državne himne, je poslovoedeči podpredsednik br. Roš Edo govoril o četništvu v borbi za svobodo in neodakljivosti naših meja. Po govornih, deklamacijah in recitacijah je bila obdaritev in pogostitev. — Ob tej priliki se Udruženje četnikov, pododbor Ljubljana, bratsko in iskreno zahvaljuje vsem darovalcem, posebej pa še tvrdki Agnola in hišni gospodinjini gostinčarici ge. Zivčevi, ki je pripomogla k popolnemu uspehu. V borbi za svobodo in čast domovine ključemo vsem skupaj v trdnem prepričanju, da nam ostane neklonjeni tudi v bodoče, naš četniški pozdrav: Čuvajmo Jugoslavijo!

*** Mestno zdravniško dežurno službo** bo opravil od sobote ob 20. do ponedeljka ob 8. ure mestni višji zdravstveni svetnik dr. Mis Franta Poljanska cesta šte. 15/II. telefon šte. 32-84.

*** Bilagajnica Poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani** bo poslovala za stranke 31. t. m. radi letnega zaključka od pol 8. do 10.

*** Silvestrovanje Sokola I. na Taboru** bo tudi letos skrbno pripravljeno in kakor posnetiki lanskega silvestrovanja na Taboru niso mogli prehaliti, tako bodo tudi letos vsi obiskovalci s sporedom kakor tudi s potrebo ob zmernih cenah res zadovoljni. Pričetek bo ob pol devetih zvečer, vstopnina pa samo 10 dinarjev, cene okrepčilo pa bodo znano nizke.

*** Slovenski simfonični koncert** 30. t. m. v Unionu bo verjetno najpomembnejši koncert slovenske glasbe sploh, kar jih je doslej bilo. Opazujemo na izvajanje Lajsovečevega zadnjega in najzre

Iz Maribora

— Odličnovanje. Z redom Jugoslovenske kronske tretje stopnje je bil odlikovan odvetnik g. dr. Rudolf Ravnik. Čestitamo!

— Smrt zavodnega »procurajka«. Umril je pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah bivši večletni svetloenarski zupan g. Franc Reber, star 63 let. Bil je zgleden narodnjak in naprednjak. Vsi, ki so ga poznali, ga bodo ožanihili v trajnem spominu. Zaljubljenim svojim naše globoko sozljaje!

— Predsedništvo mestne policije obvešča lastnike motornih vozil in avtomobilov, da je na novega leta dan dovoljenja voznja, kakor ob navadnih dnevih. Istočasno se obveščajo oni, ki so dobili dovoljenje za izjemne voznje, da se veljavnost tega dovoljenja podaljša do konca februarja 1941.

— 19. pod ničlo! Noč od štefanovega na petek je bila najmržljivejša v novi zim. Temperatura je bila 19° C pod ničlo. Tezenska postaja napoveduje za mariborski okoliš pretežno oblačno in hladno vreme.

— Lutkovno gledališče matičnega Sokola uprizori jutrišnji teden od 15. uri v Sokolskem domu ljubko igro »Pepelka«.

— Iz gledališča pisane!». Drevo zadržaj pri zlatih cenah »Nenavaden človek«. Jutri popoldan od 15. uri »Petrickove poslednje sanje«, ki jih uprizorijo učenke

prve dekliške meščanske šole, jutri nedeljo zvečer pa »Habakuk«.

— Sokol Maribor Matica vabi na silvestrovanje s spore om in plesom. Predprodaja vstopnic pri »Putniku«.

— Ni rekama, temveč zares najlepše je silvestrovanje v tople zakurjenih dvoranah Sokolskega doma-matice. Spored, ples. Predprodaja vstopnic pri »Putniku«.

— Okoli 20.000 zavojev z jastvinami je šlo letos v decembru pred božičnimi prazniki čez mejo.

— Tradicionalna božična razstava karnarčkov, ki je bila v prostorih Sokolskega doma, je vzbudila tudi letos veliko zanimanja mariborskega občinstva.

— Smrten skok z dravskega mostu. Predsinočnim je porakal čez državni most 45letni brezposelni trgovski pomočnik Jan Predsinočnim je korakal čez državni most se je pri zadnjem stebri proti Kralja Petra trgu nenadno ustavil. Mahoma se je vzpel čez ograjo in se pognal v globlino. Obležal je negiben na stezi, ki vodi k Taborski ulici. Obe roki sta bili zlomljeni, razen tega je dobil tudi notranje poškodbe. Reševalci so nesrečnega moža prepeljali v bolnišnico, vendar pa je bilo njegovo stanje brezupno. V noči na petek je umrl. Vzrok samomora ni znan. Pojasnilo vsebuje nemara poslovilno pismo, ki so ga našli pri njem.

Gospodarstvo

V novembru se je naš izvoz nekoliko povečal

Ker se je uvoz v še večji meri dvignil je bila trgovska bilanca v novembru pasivna za 102 milijona din

Kakor je znano, je statistika naše zunanje trgovine v avgustu, septembru in oktobru zaznavala občutno zmanjšanje izvoza, kar je bilo deloma v zvezi s slabo letino in z izvoznimi omejitvami v zaščite notranjega trga in cen, deloma pa posledica okolištin, da je po razširjenju vojne na Sredozemsko morje odpadla možnost izvoza v številne prekomorske države. Med tem ko smo v maju dosegli rekordni izvoz v vrednosti 743 milijonov din je v avgustu in septembru izvoz padel na okrog 400 milijonov, v oktobru pa na 372 milijonov din. Po najnovejših podatkih carinskega oddelka finančnega ministrstva se je izvoz v novembru zopet nekoliko povečal na 455 milijonov din.

Vzpredno z zmanjšanjem izvoza se je deloma zmanjšal tudi uvoz vendar ne v takem obsegu, zato smo že v septembru in oktobru zabeležili pasivno trgovsko bilanco. Ker se je v novembru uvoz zopet občutneje dvignil izkazuje tudi statistika za november presežek uvoza nad izvozom v višini 101,7 milijona din.

V novembru smo izvozili 205.000 ton blaga (lani v novembru 344.000 ton) v vrednosti 455,5 milijona din nasproti 623,7 milijona din v lanskem novembru. Po količini je bil torej naš izvoz v preteklem mesecu za 40% manjši nego lani, po vrednosti pa za 168 milijonov din ali za 27%.

Še v večji meri se je v novembru povečal uvoz, ki je dosegel 92.000 ton (lani 84.000) v vrednosti 557,2 milijona din (lani 369,3). Nasproti lanskemu novembru se je povečal uvoz po količini za 9%, po vrednosti pa za 187,9 milijona din ali za skoro 51%. Pri tem je treba upoštevati, da je bil lani v novembru naš uvoz izredno slab, kakor sploh v prvih mesecih po izbruhu vojne v Evropi, ko so nastale znane uvozne težave zlasti pri uvozu surovin. Gibanje naše zunanje trgovine v 11 mesecih letošnjega leta je bilo naslednje (v milijonih din):

	izvoz	uvoz	saldo
januar 1940	624,0	487,3	+146,7
februar	627,2	430,0	+197,2
marec	596,7	504,2	+92,5
april	693,3	641,8	+51,5
maj	742,7	560,9	+181,8
junij	564,7	473,8	+90,9
julij	578,1	475,9	+102,2
avgust	401,8	399,7	+2,1
september	412,7	429,1	-16,4
oktober	372,3	488,9	-116,6
november	455,5	557,2	-101,7

Navzlic manjšemu izvozu v zadnjih mesecih je skupna vrednost izvoza v letošnjem letu do konca novembra dosegla 605 milijonov, to je za 1276 milijonov ali za 26,6% več nego v istem razdobju prejšnjega leta. Ta povečana vrednost izvoza v letošnjem letu pa gre v glavnem na račun višjih cen, kajti količina izvoza se v primeri z lanskim letom ni bistveno spremenila in je bila celo za 0,4% manjša. V primeru z izredno ugodnim izvoznim letom 1937 je bila letos količina izvoza za eno tretjino manjša; letos je znašal naš izvoz po količini 3,06 milijona ton, leta 1937 pa v istem razdobju 4,18 milijona ton.

Celotna vrednost uvoza se je v 11 mesecih letošnjega leta dvignila na skoro 544 milijonov din. Pri tem je bil naš uvoz v primeri z lanskim letom po količini za 13,5% večji, po vrednosti pa znaša povečanje več nego 1 milijardo din, to je skoro 25%.

Čeprav smo imeli v zadnjih treh mesecih za 235 milijonov din pasivno trgovsko bilanco, vendar izkazuje statistika za 11 mesecev letošnjega leta zaradi visoke aktivnosti v prvem polletju še vedno izvoznih presežek v višini 629 milijonov din, med tem ko je lani v istem razdobju znašal izvozni presežek 435 milijonov din.

Nov režim za izvoz živine

Kakor smo že včeraj kratko poročali je trgovski minister dr. Andres na osnovi uredbe o kontroli zunanje trgovine po zaslišanju sveta za zunanjo trgovino predpisal navedbo o kontroli izvoza živine, ki določa v glavnem naslednje: Ziva živina se sme izvažati samo z izvoznim potrdilom, ki ga izdaja direkcija za zunanjo trgovino odnosno od nje pooblaščen organ (oddelek za obrt, trgovine in industrije banske oblasti v Zagrebu in ekspozitura direkcije v Ljubljani).

Pod živo živino je v smislu te navedbe razumeti živo govedo in žive svinje (iz tarifnih števil 52 in 55 uvozne carsinske tarife). Brez izvoznega potrdila ne bodo veterinarski in ostali organi dopustili nakladanje za izvoz, obmejna carsinska oblastva ba ne bodo izvršila carinjenja, niti dovolila, da se blago izvozi.

Izdajanje izvoznih potrdil
Izvozna potrdila se bodo izdajala v okviru splošnega načrta izmenjav, in sicer le izvoznikom, ki bodo registrirani pri direkciji za zunanjo trgovino odnosno pri ustanovah, ki bodo od direkcije za zunanjo trgovino izdajala se bodo a) **zadružnim zvezam** za ono včlanjenega zadruga, katere živino bo zveza izvozila; b) **samosojnim proizvajalcem** in obratom, ki pitajo živino, in c) **trgovcem** z živino.

Izvozna potrdila je javna lista, ki se glasi na ime in se ne more odtujiti ali prenesti na drugo osebo. Izdaja se v petih izvodih (original in štiri kopije). Eno kopijo odda direkcija, ostale izvede pa potrdita pri nakladanju državni veterinar in šef nakladalne postaje. Trije izvodi se priložijo tovrstnemu listu, četrti izvoz pa vrne nakladalna postaja direkciji odnosno od nje pooblaščen ustanovi. O priliki izvoznega carinjenja, potrdijo obmejna carsinska in veterinarska oblastva tri izvede; en izvod ostane carinarnici, en se dostavi direkciji kot dokaz, da je blago izvoženo, original pa gre skupaj s tovrstnim listom v inozemstvo.

Kdo se sme baviti z izvozom
Z izvozom živine se lahko bavijo samo registrirani izvozniki in sicer: 1) **poslovnih zadrug** zveze (centrale in glavne zadruge), ki imajo včlanjene kmetijske proizvajalce odnosno živinorejske zadruge in ki po svojih pravih lahko vršijo vnovčenje živine svojih zadrugnikov; 2) **ko proizvajalci izvozniki** se lahko vpišejo v register samo fizične ali pravne osebe, ki se bavijo s kmetijstvom in v svojem gospodarstvu gojijo in pitajo za izvoz najmanj 1 vagon žive živine (zveza živinorejskih zadrug v Zagrebu se v ovojnih zadrugah udeležena pri izvozu žive goveje živine v kvoti proizvajalcev); 3) **ko izvoznik**, ki pita živino se lahko vpiše v

Rodbinski člani, ki žive v skupnem gospodinjstvu ne morejo biti istočasno registrirani kot trgovci izvozniki ali proizvajalci odnosno izvozniki, ki se bavijo s pitanjem živine. Prav tako se živina proizvajalca in onega, ki pita živino, ter trgovca ne more izvoziti preko zadrugnih zvez, kar velja tudi za primer, da so letni člani zadrugnih zvez, registriranih za izvoz živine.

Registracija izvoznikov živine se vrši posebej za izvoz žive goveje živine posebej za izvoz živih svinj. Zato mora vsak prosilec naznačiti, za katero vrsto živine želi biti registriran. Izvoznik se lahko registrira za obe vrsti izvoza, registracija pa velja za vse izvozne države.

Direkcija za zunanjo trgovino izda po zaslišanju zainteresiranih zajednic odločbo, ali se prosilec vpiše v register izvoznikov. Registriranemu izvozniku-trgovcu določa direkcija tudi kategorijo. Pri tem se vzame v poštev datum prejšnje registracije pri zavodu za pospeševanje zunanje trgovine strokovna sposobnost in kapaciteta tvrdke, višina plačane pridobnine od trgovine z živino, kakor tudi dejansko udeleževanje pri izvozu v zadnjih treh tednih. Izvoznikom-trgovcem iste kategorije se mora v vsakem četrtletju dodeliti na osnovi prijave enaka količina živine za izvoz. Proti odločbi direkcije o registraciji odnosno kategoriziranju ima prosilec pravico pritožbe na trgovskega ministra v 15 dneh preko direkcije.

Prijave za registracijo se sprejemajo v januarju, aprilu, juliju in oktobru vsakega leta. Po objavi te navedbe se prijave sprejemajo do konca februarja 1941.

Črtanje iz registra.
Po preteku vsakega koledarskega leta bo direkcija po uradni dolžnosti izvedla revizijo registracije in črtala one izvoznike, ki v prejšnjem letu niso izvozili ali niso prijavili za izvoz niti enega vagona živine. Registracija pa preneha s črtanjem izvoznika, a) kadar se izvoznik (zadruga zveza odnosno zadruga proizvajalec in oni, ki pita živino ter trgovci) preneha baviti z izvozom ali če preneha veljati obrtno dovoljenje, b) na osnovi pismene izjave izvoznika, da želi biti črtan iz registra; c) če je izvoznik kaznovan v smislu člena 26 navedbe; č) če ni položil predpisane kvocije.

Kvocija.
Registrirani izvozniki morajo položiti kvocijo pri direkciji bodisi v gotovini, v državnih ali banovinskih vrednostnih papirjih po borznem tečaju ali v obliki bančne garancije.
Kvocija znaša: 1. za zadrugne zveze po 50.000 din za vsakih začetih 200 prijavljenih zadrug, največ pa 100.000 din; 2. za organizacijo samostojnih proizvajalcev in onih, ki pitajo živino, za vsakih začetih 100 članov po 50.000 din; 3. za vsakega izvoznika-trgovca po 20.000 do 50.000 din po kategoriji. Kvocijo je položiti v 15 dneh sicer preneha registracija.

Izvoz živine bodo izvršili izvozniki na osnovi centralnih prodaj, ki jih bo direkcija sklenila z inozemskim kupcem in po pogojih, ki jih bo določila direkcija.
Prijave za izvoz predlagajo zadrugne zveze za svoje zadruge, proizvajalci in oni, ki pitajo živino, pa preko svoje organizacije. Prijave je treba predložiti najmanj mesec dni naprej, največ pa 6 mesecev pred izvozom. Pravilnost predloženih prijav kontrolira direkcija preko svojih kontrolnih organov. Izvozniki trgovci predlagajo prošnje za izvoz do roka, ki ga določa direkcija.

Razdelitev kontingentov
Ob priliki razdelitve mesečnih količin živine za izvoz, ki so jih prijavile posamezne zadrugne zveze za zadruge, se bodo vzle v poštev one prijave, ki so bile najprej vložene. Prijave zadrugnih zvez bodo vzete v poštev pri določanju kvote za izvoz v naslednjem mesecu, vendar delež zadrugništva pri izvozu ne more biti večji nego 50% skupnega izvoza v dotičnem mesecu. Delež zadrugništva se lahko poveča po predlogu sveta za zunanjo trgovino če se pokaže, da lahko zadrugništvo izvrši tudi večjo kvoto.

Na isti način se določa kvota udeležbe pri izvozu za proizvajalce in one, ki pitajo živino, pri čemer se vzamejo prvenstveno v poštev prijave proizvajalcev. Udeležba

Ustanovitev ekspoziture direkcije za zunanjo trgovino v Ljubljani

Na osnovi čl. 8 uredbe o direkciji za zunanjo trgovino je trgovski minister dr. Andres predpisal navedbo o ustanovitvi delokrogu in organizaciji ekspoziture direkcije za zunanjo trgovino v Ljubljani. Naredba določa, da se v Ljubljani ustanovi ekspozitura direkcije za zunanjo trgovino, ki bo v imenu direkcije ter po njenih navodilih in pod njenim nadzorstvom vršila vse posle, ki so ji poverjeni s to naredbo. Delokrog ekspoziture obsega področje dravske banovine. Poverjeni pa so ekspozituri naslednji posli: a) da daje potrebne informacije in da ustvarja zvezo med posameznimi uradi, gospodarskimi ustanovami in organizacijami ter posamezniki v Sloveniji z direkcijo v Beogradu; b) da daje posameznim carinarnicam na svojem področju v imenu direkcije pojasnila in navodila v zvezi z izvoznim in uvoznim poslovanjem na osnovi potrdil direkcije; c) da vodi evidenco vseh pri direkciji registriranih izvoznikov in da izvršuje posle v zvezi z registracijo izvoznikov; d) da izdaja izvozna in uvozna potrdila (dovoljenja), kadar ji to direkcija poveri; e) da vrši po potrebi kontrolo nad načinom nakladanja in nad kvaliteto natovornjenega blaga; f) da zasleduje gibanje cen in o tem pošilja poročila direkciji; g) da v imenu direkcije prisostvuje vsem konferencam in anketam na svojem področju, na katere je pozvana direkcija za zunanjo trgovino; h) da predlaga poročila in predloge o vseh vprašanih zunanje trgovine v zvezi z gospodarstvom Slovenije; i) da vrši vse ostale posle, s katerimi mu poverjena od strani direkcije.

Na čelu ekspoziture je šef, ki ga imenuje trgovski minister iz vrst uradnikov direkcije. Šefu je dodeljeno potrebno število pomožnega osebja. Osebnostni in materialni izdatki ekspoziture gredo na breme specialnega proračuna direkcije za zunanjo trgovino. Direkcija za zunanjo trgovino bo izvršila vse potrebno za izvršitev te navedbe.

proizvajalcev in onih, ki pitajo živino, pa ne more presegati 20% skupnega izvoza za dotični mesec. Posamezni proizvajalec odnosno oni, ki se bavi s pitanjem živine, ne more v enem letu izvoziti več nego 24 vagonov svinj in 12 vagonov goveje živine. Udeležba izvoznikov-trgovcev pri izvozu znaša vsak mesec najmanj 30% skupnega izvoza, vendar se ta kvota lahko poveča, kolikor je manjša dejanska udeležba zadrugnih zvez in proizvajalcev ter onih, ki pitajo živino (doslej je znašala zadrugna kvota 40%, kvota trgovcev-izvoznikov 40%, kvota proizvajalcev pa 20%).

Kazni
Oni, ki predložijo prijavo za izvoz v določenem mesecu in prijave niso preklicali vsaj 15 dni pred razdelitvijo in katerim direkcija dodeli količine za izvoz, pa živine ne izvozijo, se kaznujejo po členu 26 navedbe. Po istem členu se kaznujejo izvozniki, trgovci, ki predlagajo mesečne prošnje za izvoz določenih količin in se jim dodeli izvoz v mejah teh količin, pa živine ne izvozijo. Zadruge, proizvajalci in trgovci se kaznujejo po točki b) in c) člena 26 (izključeno od izvoza za določen čas ali črtanje iz registra za vedno), zadrugne zveze in organizacija proizvajalcev pa se kaznujejo po točki a) člena 26 (delna ali popolna izguba kvocije) v težjih in ponovnih primerih pa kaznijo pod točko c) (črtanje iz registra za vedno). Kazen se pri zadrugnih zvezah, zadrugah, proizvajalcih in onih, ki pitajo živino, ne izvaja v izjemnih in upravičenih primerih, vendar take spremembe ne morejo presegati 30% od odobrenih količin.

Po členu 26 so kazni naslednje: a) delna ali popolna izguba kvocije, b) izključeno od izvoza za določen čas, c) črtanje iz registra izvoznikov za vedno.
Proti odloku o dodelitvi mesečnih količin je v 8 dneh dopustna pritožba na trgovskega ministra. Direkcija lahko organizira kontrahiranje določenih količin živine za izvoz v naprej določenih količin in po določenih cenah. Pogoje o tem bo predpisal trgovski minister. Zaradi pospeševanja zadrugne živinoreje bo direkcija dajala zadrugnim zvezam za zadruge poseben dodatek na ceno, ki jo bo direkcija plačala za izvoženo živino. Dodatek bo določil trgovski minister.

Če se na posameznih tržiščih pojavi pri cenah živine nasproti izvoznim cenam dispariteta, lahko direkcija po zaslišanju sveta za zunanjo trgovino veže izkoriščanje izvoznega potrdila na nakup živine določene kakovosti ali določene izvora. Lahko pa direkcija tudi določi posebno premijo za nakup živine na določenem tržišču po določenih cenah in pogojih ali pa sklene z izvozniki posebne pogodbe, s katerimi jamči za določen čas izvozne cene ter zaveže izvoznika, da proizvajalec plačajo določene odkupne cene.

Vsako kršenje navedenih te navedbe in predpisov, ki jih izda direkcija za izvajanje te navedbe, se kaznuje. Kaznuje se izvozniki, ki zlasti za navedbo ali brezplačno odstojeno drugemu izvozniku izvožno potrdilo, nadalje izvozniki, ki ne izvozijo živine v določenem roku ali nakladajo živino druge kakovosti nego je določeno. Kaznuje se zadrugne zveze in zadrugne proizvajalci in oni, ki pitajo živino, če izvažajo živino, ki jo niso prijavili člani ali če predlagajo netočne prijave o količinah živine, ki se pita, odnosno živine, ki je pripravljena za izvoz. Kazni izreka direkcija, izvoznik pa ima v 15 dneh pravico pritožbe na trgovskega ministra. Proti odločbi trgovskega ministra ima pravico pritožbe na državni svet. Vsi, ki izvažajo živino, morajo voditi redne knjige iz katerih mora biti razvidno poslovanje v zvezi z izvozom živine. Na zahtevo morajo te knjige predložiti direkciji.

Do ustanovitve prislinskih zednic za posamezne skupine izvoznikov bo trgovski minister v sporazumu s hrvatskim banom določil poseben odbor predstavnikov zainteresiranih organizacij, ki bo predlagal razdelitev kontingentov in dal mnenje glede registracije. S to naredbo prenehajo veljati drugi predpisi, ki se tičejo izvoza živine, kolikor so v nasprotju z določbami te navedbe. V treh mescih bo izvršila direkcija po uradni dolžnosti revizijo vseh obstoječih registracij.

protektoratu je znašal 22. t. m. (računano po starih tečajih 14.80 za marko odnosno 1.50 za Kč) 877 milijonov dinarjev.

Kakor je znano, smo v začetku decembra poslali v kiliringu z Italijo dolžniki. Naš kilirinski dolg nasproti Italiji se je v tretji četrtini decembra ponovno dvignil od 18,9 na 25,8 milijona din.

Saldo našega kilirinskega dolga nasproti Slovaški se je dvignil od 28,4 na 29,5 milijona Ks, naš kilirinski dolg v Turčiji pa od 20,2 do 20,4 milijona din. Prvič so izkazani saldi v kiliringu z Belgijo, Norveško in Dansko. Belgiji dolgujemo v kiliringu 3,6 milijona din, Norveški 0,3 milijona din in Danski 2,4 milijona din. Naš kilirinski dolg v Madžarski pa se je zmanjšal od 73,9 na 72,8 milijona din, medtem ko je saldo kiliranga z Rumunijo ostal nespremenjen na višini 4,1 milijona din.

Med aktivnimi kiliringi zaznamuje kilirinski račun z Bolgarijo zmanjšanje salda naših terjatev od 1,76 na 1,39 milijona din. Saldo naših kilirinskih terjatev v Nizozemski se je za manjšost zmanjšal na 2,45 milijona din, saldo naših terjatev v Franciji pa na 6,3 milijona frankov.

Gospodarske vesti

— Prislilni odkup žita, v moravski in vardarski banovini. Doslej se je prislilni odkup žita vršil v glavem samu v dunavski banovini, kjer pa je skoro celotni presežek odkupljen. V Vojvodini je doslej odkupljenih preko 20.000 vagonov pšenice in ni verjetno da bi obstajale pri proizvajalcih še kakšne večje zaoge. V drugih banovinah pa se prislilni ukrepi še niso izvršili. V nekaterih banovinah je pri proizvajalcih še precej pšenice. Zato so na pristojnih mestih te ni odredili, da se prislilni odkup žita razširi na moravsko in vardarsko banovino.

— Pred imenovanjem guvernerja Narodne banke, Narodna banka je že nekaj mesecev brez guvernerja, ker je prejšnji guverner Protić odstopil. Sedaj poročajo iz Beograda, da bo v kratkem imenovan nov guverner Narodne banke in ni izključeno, da bodo istočasno izvršene tudi spremembe v upravnem odboru v smislu uredbe o podražavljenju Narodne banke, ki je bila objavljena v septembru.

— Roki za plačilo taks v januarju. Davčna uprava Ljubljana mesto opozarja taksne zavezance na siedeče dolžnosti in obveznosti: V času od 1. do 15. januarja 1941 se mora prijaviti in plačati 200 din v kolkih za biljade za leto 1941. V istem roku, to je od 1. do 15. 1. 1941 je treba plačati redno takso za stalne reklame, ki se plača po velikosti reklame. Do 15. januarja 1941 morajo taksni zavezanci, ki plačujejo dopolnilno prenosno takso vložiti taksne napovedi za taksno razdobje 1941—1945. Do 15. januarja 1941 morajo plačati delniške družbe in družbe z o. z. ter podjetja, ki morajo voditi poslovne knjige, takso za otvorne ali tekoče račune za čas od 1. VII. do 31. XII. 1940. V istem roku to je do 15. januarja 1941 je treba plačati točno takso za 1. polletje 1941. Taksnim zavezancem, ki ne bodo v gornjih rokih poravnali zapadlih taks se predpiše poleg redne takse še kazni.

Borze

27. decembra
Na beogradske borzi so se danes trgovali bolgarski kilirinski čeki po 55,72, medtem ko je ostal tečaj grških bonov nespremenjen. Tudi tečaj na svobodnem trgu se nadalje ravna po tečaju 55 din za do ar. Na zagrebškem efektinem tržišču je bila tendenca pod vplivom ponovno povšanih beogradskih tečajev prav čvrsta in je bilo povpraševanje za vojno škodo po 460 (v Beogradu je bil promet po 466). Za 6% begluške obveznice je bilo povpraševanje že po 83 (v Beogradu promet po 85). Do zaključka je prišlo v delnicah Danice po 350.

DEVIZE

Ljubljana, Oficielni tečaji: Lond. n 174,57—177,77, New York 442,5—445,5, Currih 1028,64—1038,64. Tečaji na svobodnem trgu: Lond. 215,90—229,10, New York 5480—5520, Currih 1271,10—1281,10. Privatni kilirng: Berlin 1772—1792.
Currih, Beograd 10, Paris 8,90, Lond. 16,10, New York 431, Bruselj 69,25, Milan 21,750, Madrid 40, Amsterdam 2,9,50, Berlin 17,250, Stockholm 102,75, Oslo 98,50, København 83,50, Sofija 4,3750, Lizbona 17,2350, Budimpešta 85, Atene 3,00, Carigrad 3,3750, Bukarešta 2,15.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna šk. da 460 den, 4% agrarne 58 den, 4% severne agrarne 55 den, 6% begluške 83 den, 6% dalm. agrarne 78 den, 6% šumske 78 den, 7% stabiliz. 96 den, 7% invest. 101 den, 7% Seligman 104 den, 7% Blair 98 den, 8% Blair 106,50 den.; delnice: Narodna banka 7000 den. PAB 196 den. Trb-velj-ska 375—380, Danica 345—355 (350).
Beograd, Vojna škoda 465,50 — 466,50 (466), 6% begluške 84,75—85 (85), 6% dalm. agrarne 81,50 — 82 (81,50), 7% stabiliz. 98,50 den., Narodna banka 7000 den; (7050), PAB 206 den.

Blagovna tržišča

ZITO
+ Chicag. 27. dec. začetni tečaj: pšenica: za maj 85,875, za julij 80,375, za sept. 80,375; koruza: za maj 61,25.
+ **Novosadska blagovna borza** (27. t. m.) Tendence nespremenjena. Pšenica: za pšenico veljajo odkupne cene po uredbi. Oves: baški, sremski 325 — 327,50. Ječmen: baški in sremski 370 — 372,50. Moka: franko mlin v dunavski ban: enotna moka 382,25. Otrubi: franko mlin brez skupnega bavka in vrec 200. Fitol: baški in sremski beli brez vrec 457,50 — 462,50.

Najboljši dokaz

kako potreben je gospodarskim in poslovnim ljudem »Trgovski list«, je dejstvo, da se je število naročnikov na »Trg. list« v zadnjih mesecih zvišalo za nad 25%. In to ni čudno.
Kajti »Trgovski list« prinaša poleg strokovno-gospodarskih razprav vse najvažnejše zakonske predpise, urebe in informacije. Dalje v posebni rubriki »Davčne nasvete«, tržna poročila itd. itd. List izhaja 3 krat na teden in stane celoletno samo din 180.—
»Trgovski list« je glasilo trgovcev in gospodarstvenikov, v kateri ne bi smel manjkati v nobenem štetu najhujšemu podjetju. Šaj lahko samo ena prvov. časna opozoritev, nasvet ali opozorilo, prihrani 10kratno naročnino. Naročite »Trgovski list« še danes in opozorite nanj tudi svoje poslovne tovarise.
Naslov: »Trgovski list«, Ljubljana — Trg. dom. (—)

Med življenjem in smrtjo

Petsto krat v smrtni nevarnosti - Kaj privede ljudi v opasne poklice - Mož, ki ne pozna strahu

Eddie Newman, najslavnejši ameriški »double«, eden izmed tistih, ki nadomestujejo filmske zvezdnike v smrtno nevarnih prizorih, se je te dni

na filmskem platnu v petstoti »smrtno« ponosil. Ob tej priliki se je hotel zavarovati zoper smrtno nevarnost, ni pa bilo niti ene zavarovalnice, ki bi hotela podpisati z njim takšno pogodbo.

Seveda se morejo le izkušeni umetniki povedati takšnim poklicem, v katerih izvajajo v oblikah glavnih igralcev nevarne

skoče, padce ali trčenja,

med tem ko leži junak doma v svoji postelji ali pa obedi v ateljejski kantini. Še pred kratkim je bilo treba za takšen poklic precej samozatajevanja, kajti med tem ko so imena zvezdnikov in zvezdnice blestela na lepekih in so bili milijoni obiskovalcev kinematografov prepričani, da ti njihovi izvoljenci izvajajo najbolj

vratolomne senzacije,

so dvojniki teh zvezdnikov in zvezd ostajali v ozadju. Sedaj zahteva občinstvo samo več podrobnosti iz življenja teh stalnih kandidatov smrti.

Newman je, kakor smo dejali, najslavnejši double v Ameriki in na svetu sploh. Dva vzroka sta ga privedla v njegov nevarni poklic:

dolgačas in glad.

Kot izgubljeni sine ugledne družine je nekega dne ušel z doma, kot potnik zastojkar, mornar, kurjač itd. je potoval z ladjami dvakrat okoli sveta, končno je pristal v nekem cirkusu pelega razreda, kjer je bilo udarcev zanj več nego zaslužka. Med nekim gostovanjem v Los Angelesu pa je mladi dečko

zbežal v Hollywood,

kjer si je obetal več spremembe za svoje »dolgočasno« življenje. Nekega dne, ko se je plazil brez belica v žepu okrog filmskih ateljev, se je iz enega teh postopaj pripeljal bolniški voz. Vratar je razburjeno pripovedoval, da si je neki umetnik pri skoku z višine 15 m pravkar

zlomil tilnik.

Tedaj je Eddie Newman začutil, da se mu ponuja priložnost. Šel je k režiserju in se mu ponudil, da izvede neuspehi skok. Ko je pa zagledal 15 m visoko steno, mu je srce vendarle ušlo v hlače. Tedaj je vodja smalnega dela dobil dobro domislilo. Lačnemu mladeniču je pokazal

20dolarski bankovec.

»Z obema nogama skoči, drugače moramo bolniški voz še enkrat naročiti,« je dejal neumljen mož. In Eddie je skočil... Bil je najzljubši skok njegovega življenja, kakor je pozneje s smehom sam pripovedoval, kajti izgubiti bi ne mogel drugega nego prazen želodec. Pristal pa je srečno na tleh in spravi svojih 20 dolarjev.

Potem je postal eden najimenitnejših

smrtnih skakačev

in poseben specialist za avtomobilsko dirke, ki ne smejo manjkati v nobenem ameriškem senzacionalnem filmu. »Takšno trčenje ni malenkost,« pravi on sam. »Treba je skočiti v začetnem odločku sekunde iz

avtomobila, drugače obležiš pod gorečimi razbitinami. Da obvisiš z nogo pri tem, se ti zgodi samo enkrat, drugič igra že nadomestnik tvoje uloge...«

Ena najbolj

neprijetnih njegovih nalog

je bila ta, ko je skočil kot arabski šejk s puško v roki preko zidu. Bila je sicer »samo« 7 in pol metra visoka, toda z dolgo puško v roki in v dolgih arabskih oblačilih je stvar kaj neprijetna. Dosegel je vsaj to, da so mu na drugo stran zidu položili mehko rogoznico. Skočil je in pristal - baš tam, kjer se je

rogoznica končavala.

Puška se je zdrobila, njegovo bedro je bilo pol leta mrtvoudno, toda prizor je uspel in to je glavno.

»Strah,« pravi Eddie Newman, »je zame danes neznan pojem. Izračunam si, kako bom mogel smrti eno zagosti, in to mi

daje potrebno gotovost. Najbolj nor je bil prizor, ki sem ga odigral

brez kamere in režiserja.

Učil sem se letanja. Pred prvo lekcijo sem zlezal v stroj in čakal učitelja. Iz dolgega časa sem se igral z ročaji, nenadno je motor zagrnel, propeler se je zavrtel. Vlekel sem vse mogoče vzvode, da bi ustavil, očitno sem pa dal samo ves plin, kajti letalo je zdrvelo z vso silo sem in tja preko letališča. Držal sem krčevito za krmilni ročaj in se skušal

izogniti drevesom

in lesenim zgradbam. Bilo me je strah. Končno je letalo zlezelo v neko ograjo, se postavilo na glavo in jaz sem zletel iz nje. Med tem »poletom« sem obvladal spet svoje živce, pristal sem strokovnjaško na tleh. Odtlej se pa vsaka zavarovalnica brani, da bi z mano sklenila kakšno pogodbo...«

Italijanski protiletalski top

v trdnjavi pri Tobruku

Libijsko peklo

Strahote vročine, peska in žeje v Afriki

Švicarski list »Basler Nachrichten« se bavi s severnoafriškimi vojnimi prizoriščem, kjer besni ta čas vojna med Angličani in Italijani. List opozarja zlasti na težave puščavnega ozemlja in opozarja, da so se odprave doslej samo trikrat mudile v 200 km širokem in 800 km globokem peščenem morju med Libijo in Egiptom. Prvič je te kraje obiskal sloviti Emin paša, drugič in tretjič pa Madžar Laszlo Almassy l. 1929. in 1935.

Ves ta pas prepregajo potujoče sipine. Te sipine so izredno strme, imajo naklon 33 stopinj in več. Almassyju je vse eno uspelo, da je s svojim vozilom premagal vse ovire z vzhodne strani, kjer je pesek zelo trd. Moral pa se je boriti z velikimi težavami, napredoval je korak za korakom. Posebno hudo je bilo v dolinah, kjer se nabira pesek, ki utegne požreti tudi

avtomobile. Mnogi peščeni griči se dvigajo do 100 m visoko. Kdor se v blišču teh gričev izgubi, je res izgubljen, ker vode ne najde nikjer. V južnem delu peščenega morja se dviga gorovje do libijsko-egiptske meje. Tudi to gorovje predstavlja nepremagljivo oviro.

Strma gorska pobočja so tu pokrita z ostrim kamenjem in to kamenje uniči avtomobilske oboče v najkrajšem času. V »Hudičevi dolini« se dvigajo mestoma nenavadni stebri, ki jih je izvotlil veter. Alamassu je bil prvi in edini, ki je te kraje kolikor toliko raziskal. Na svojem potovanju je našel umirajoče oaze, ki so kazale sledove nekdanjega cvetočega življenja, a jih je pesek potem skoraj popolnoma pregrnil. Veliko nevarnost predstavlja peščeni vihar »gibile«. Ta traja več ur po šest dni nepretrgano. S stališča motoriziranega armada je nevaren tudi zato, ker zahteva večjo porabo vode. V stalni žareči vročini, ki spremlja peščeni vihar, se motorji silno segrejejo in zahtevajo zelo mnogo hladilne vode. Tudi ljudi muči žeja in morajo imeti stalno vodo v ustih, drugače vročine ne prenesejo. Pesek vdira vsepovsod in dela veliko škodo orožju ter motorjem. Največje trpljenje pa predstavljajo za človeka peščena zrna, ki mu pikajo kožo in oči kakor igle. Tudi usta se napolnijo s peskom. Človek bi se najrajši ustavil, počepnil in počakal, da se vihar izdviha. Gorje mu pa, če se ustavi. Pesek ga kmalu pokrije in potem ni več rešitve, v njem se zadusi.

Električne pasti za avtomobile

Ker vlagajo ameriški avtomobilisti načelno prizive proti globam zavoljo prehitre vožnje in je pri razpravah, ki nato sledijo, pogostoma težko ugotoviti resnico, so si v državi Jovi izmislili na glavnih cestah merilne priprave, ki beležijo s pomočjo fotoelektričnih stanic brzino avtomobilov na teh cestah. Proti »izpovedim« teh električnih prič je vsak ugovor pač nemogoč.

Princesa obiskuje ranjence

Princesa Friderika, soproga grškega prestolonaslednika Pavla na obisku v vojaški bolnišnici v Atenah

Lekarnarjeva pomota

Rešitev otroka v zadnjem trenutku

V Bolnici se je odigral te dni dramatičen dogodek. V neko lekarno je stopila ženska in zahtevala za svojeza osem let starega otroka čistilo. Lekarnar menda ni dobro razumel zahteve, zato ti je izročil neki strup. Ko se je ženska že odstranila iz lekarne, se je magister domislil svoje zmote in prosil radijsko postajo naj sporoči nemudoma da bi uporaba izročene zdravila utegnila povzročiti otrokovo smrt. Radijska postaja pa prav tedaj ni poslala. Lekarnar je zato odhitel na prefekturo in prosil policijskega ravnatelja, naj

mu da na razpolago policijski avto z zvočnikom. Ki bo po mestu razglasil usodno pomoto. Policijski avtomobil je res odšel v mestni del, kjer postuje lekarna in je glasno opozarjal, da se otroku ne sme dostreči z zdravilom. Srečno so roditelji otroka izvedeli za to opozorilo in mati je prišla s trupom nazaj v lekarno, kjer je dobila namesto strupa pravo odvalno sredstvo. Seveda je naslednji dan vse mesto govorilo o dogodku, vsi pa so bili veseli, da je bilo otroku rešeno življenje.

Mrak po dva tisoč letih...

Iz Betlehema poročajo, da je to mesto letos prvič po dva tisoč letih obhajalo praznik Kristusovega rojstva v mraku. Cerkev kjer se je narodil Odrašenik, so zaradi obrambe pred napadi iz zraka porbarvali s plavkasto barvo. Britanske oblasti so prepovedale zažiganje božičnega ognja pred vhom v cerkev.

Potres v Ameriki

V ponedeljek so imeli v nekaterih državah Amerike drugi lahki potres v letošnjem letu. Na področju New Yorka so zabeležili seizmološki aparati potres ob 13. uri 56 minut greenviškega časa. Približno ob istem času so imeli rahle potresne sunkne v Montrealu, Ottawi, Scrantontu ter na Rhode Islandu. V Ontariu so zabeležili tri potresne sunkne.

Zima in sneg v Franciji in Španiji

Širok Španije je zavladala zadnje dni zelo ostru zima z visokimi snežnimi zameti. Mesto San Sebastian, ki ima navadno mile zime, je globoko pod snegom. Promet je na mnogih mestih prekinjen. Tudi v večjem delu zasedene Francije vlada ostru zima. V okolici Toulouse, ki slovi zaradi svoje blage klime, je kralj toplomer prošle dni 12 stopinj pod ničlo.

Če še ne veš, zdaj izveš

da se nahaja prekomornik »Queen Mary« s 6 tisoč ujetniki na poti iz Afrike v Avstralijo, odkoder bo na povračku pripeljal 6 tisoč vojakov avstralske vojske; da je rumunska vlada odredila priprave za popis rumunskega prebivalstva; da bodo francoske tvornice avtomobilov začele izdelovati poljedelske stroje; da je podonavska komisija v Bukarešti prekinila svoje deio do druge polovice januarja; da je nizozemska prestolonaslednica Julijana po obisku pri Rooseveltu odpotovala v New York, kjer se bo mudila nekaj časa; da bodo Zedinjene države v bodoče dobavljale 70 odst. tkov vseh v ameriških tvornicah izdelanih letal Veliki Britaniji; da je bil zadnje dni vzpostavljen promet med Madridom in Barcelono; da je zadruga krojačev v Parizu obnovila svoje delovanje ter izrazil željo, ostati še v naprej središče m. de za ves svet; da je 19. t. m. minilo petdeset let od prve vprizoritve Čajkovskega opere »Piškova dama«; da je prvak televizije v Angliji Byrd »dkril« prst-pok za prenos bar astih slik na daljavo;

Prebivalstvo Mandžukua

Po rezultatu najnovejšega ljudskega štetja ima Mandžukuo 43 milijonov prebivalcev.

Himara

v Albaniji, za katero so se bile srdite borbe med Grki in Italijani

A NEKDOTA

Ko so Schillerjeve »Rajbojnike« prvič igrali v Frankfurtu ob Maini, je nastopil igralec Franza Mocra z mogočeno g. bo kivi mi nozami, ozmično rdečo lasuljo in enakimi obrvmi. Občinstvu zornici »kostum« ni kakor ni ugajal, v parketnih vrstah se je oglasilo grozeče mrmriranje, na sale ili so začeli žvižgati. Na igralca so ti izrazi nevolje napravili vtis, kajti ko je nekliko prizorov pozneje žaloval za svojimi dozdnevno mrtvim bratom Karlom, se je pojavil s črnimi lasmi in brez grbe...

VSAK DAN ENA

»Draga moja hčl. moram ti povedati, da mi mladi mož, s katerim se shajaš, prav nič ne ugaja...«
»Nič ne da, oče - saj tudi ti niemu nisi simpatičen...« (Huz og Hjern)

Churchill na inspekciji

Veik del svojega časa porabi angleški min. predsednik za ogledovanje obrambnih naprav. Na sliki ga vidimo, kako inspicira težko baterijo topništva na vzhodni obali

Hulbert Footner: 22

IZGINULI RADŽA

Kriminalni roman

Pet minut po eni je Mahony spremil radžo na postajo in ga varno spravil v voz. Uradnik je med vožnjo sedel zraven nosačev. Ostale prostore so bili zavzeli Ramavarna, njegov tajnik in dva služabnika. Mahony se je natančno spominjal, da je eden izmed uslužbencev nosil štirioglat usnjen kovčeg. Opazil je tudi, da ga je postavil v sultanovo sobo. Razni pijani gostje so takisto stopali v voz, a kriminalna uradnika se jih nista upala zavrniti, ker nista imela takega ukaza. V Newarku je hrupna družčina zapustila vlak in radža je odšel v svojo sobo.

Po odhodu iz Newarka sta se Mahony in Cutler namestila v razglednem prostoru. Mahony je bil zaklenil sprednja vrata paradnega voza in spravil ključ v žep. Pol ure pozneje, ko je bil vlak baš prevozil most čez reko Raritan, sta slišala, da so se radževa vrata odprla. Mahony je pogledal na hodnik in videl, kako je radža, oblečen v indijsko haljo, stopil iz svojega oddelka ter krenil v sobo gospe in gospodične Morvenove.

Čez dvajset minut se je v spremstvu obeh dam znova pokazal in se z njima vrnil v svojo sobo. Uradnika sta mogla dokaj natanko ugotoviti čas, ker je bilo tik pred prihodom v Trenton. Ko je vlak zavozil na postajo, so se vsi trije spet pri-

kazali ter šli skozi razgledni prostor na vnanjo ploščad, kjer so sedli v naslanjace. Po nekaj minutah se je starejša dama vrnila noter. Omenila je, da je na ploščadi zanj prevetrovno, in krenila v svojo sobo.

Tu je podpolkovnik Walkley vsakega posebej natančno izprašal, ali sta opazovali gospo Morvenovo, kam je šla.

Od obeh je dobil iste odgovore. »Ne. Tega nisva smela. Za gostom njegove visokosti vendar nisva mogla tako očitno vohuniti.«

»Torej ne vesta zanesljivo, ali je šla v radžev oddelke ali v svojo lastno spalnico. Vrata obeh prostorov so druga tik zraven drugih.«

»Ne.«
»Mislim, da to ni važno,« se je oglasil Lee. »Med obema sobama so spojna vrata. Ako je gospa Morvenova mislila iti v radžev prostor, je imela, ko je bila tam, dovolj priložnosti, da je iz njegove sobe odklenila vrata.«

»Da, kakopak,« je priznal podpolkovnik. Luke je stisnil zobe. Imenitna kriminalogla sta bila videti trdno odločena, da naprta zločin ženskama, ki se nista mogli braniti.

Detektiva sta nadalje izpovedala, da sta ostala radža in gospodična Morvenova še kake pol ure na ploščadi, dokler ni vlak dospel na severno postajo v Filadelfiji. Tedaj je Mahony stopil venkaj in dal radži spoštljivo razumeti, da se med vožnjo po velikem mestu ne bi bilo dobro javno kazati ljudem. Sultan se je smejal in ni verjel, da bi mu grozila nevarnost, gospodična Morvenova pa je bila drugačnini misli in ga je pregovorila, da sta šla noter.

Na hodniku se je radža poslovil od nje in gospodična je stopila v svojo sobo.

»Kaj pa on?« je vprašal Lee.

»Njegova visokost se je za trenutek vrnil v razgledni prostor. Bil je kar najboljše volje in je rekel, da mu je žal, ker je bil proti nama tako osoren. Obljubil nama je, da bo drugo jutro vse popravil, njuba voščil lahko noč in odšel v svojo sobo.«

Lee se je obrnil k detektivoma. »Vprašanje, ki ga zdaj zadam, je zelo važno. Premislita torej dobro, kaj odgovorita. Ali je radža zaklenil sobo, ko je stopil v damama iz svoje sobe?«

»Ne,« sta soglasno odgovorila. »Ni se ustavil, da bi vtaknil ključ v ključavnico. Tudi slišala nisva, da bi ga bil kdo obrnil in izdrl.«

»Dobro. Kako je bilo potem? Ali je zaklenil vrata, ko vama je bil voščil lahko noč in stopil v svojo sobo?«

To vprašanje sta potrdila.

Ko je bil radža legal spat, se je vlak še ustavil na severni postaji v Filadelfiji, na zahodni postaji v Filadelfiji, v Wilmingtonu in Baltimoreu. V tem mestu je stal po volumnu deset minut, ker so odklopili nekaj spalnih voz. Med posameznimi postajami sta uradnika zamenjavala drug drugega. Ta čas, ko je eden spal, je drugi sedel v razglednem prostoru in polagal pasianso. Kadar se je vlak ustavil, sta oba bedela in vestno pazila, da ni nihče vstopil v paradni voz in iz nega.

»Kaj sta to ugotavljala?« je vprašal Lee.

»Zako sem šel naprej in pazil na sprednja vrata,«

je odvrnil Mahony. »Cutler pa je stražil zadaj na razgledni ploščadi.«

»Toda med postankom na kaki postaji je vendar kdo utemil odpreti okno na nasprotni strani in skočiti na pločnik, ali komu kaj potadi iz voza,« je Lee oporekal.

»To bi bilo seveda mogoče,« je Mahony mrko priznal. »A tudi sredi noči je na železniških postajah zmerom mnogo ljudi. Tak dogodek bi bili gotovo opazili.«

»Povsem gotovo to ni,« je Lee suho pripomnil. »Kje sta sedela s Cutlerjem, ko sta bila v razglednem prostoru?«

»Tisti, kdor je počival, je ležal na zofi, ki stoji nasproti zadnjim vrat. Drugi, ki je stražil, je sedel v naslanjaju na desni strani in pravcu vožnje. Med zofi in naslanjajem je stala mizica.«

»Ce ste torej sedeli v naslanjaju, ali niste videli na hodnik, ki je vodil naprej?«

»Ne. Ta je na levi strani voza.«

»Torej je mogoče, da bi se bil kdo priplazil po hodniku in prišel do radževih vrat, ne da bi ga bila opazila.«

»Tega me ni bilo skrb, saj sem vedel, da je njegova visokost od znotraj zaklenil svoja vrata.«

»V razglednem prostoru sta spala dva služabnika. Kje sta ležala?«

»Za menoj, nedaleč od desne stene, če sem sedel v naslanjaju.«

»Sta kdaj vstala?«

»Ne.«

»Kaj pa oni trije slugi, ki so spali v salonu? So ta čas hodili okrog?«

Vojni odmevi v listih

Notranji dogodki v Franciji in odnošaji z Nemčijo — Novo kupičenje nemških čet na zapadu — Sodbe in ugotovitve o pomenu bojov v Albaniji in v Afriki

Vichyjski poročevalci budimpeštanskega vladnega glasila »Pester Lloyd« poročajo o razpoloženju francoskega naroda in ga primerja z neurejeno reko, v kateri je včasih dovolj vode za vsako plovo včasih pa premalo. V sedanjem mednarodnem razvoju je to razpoloženje izrednega pomena, kajti »francoska notranja politika je postala čim bolj splošnega evropskega značaja.«

Berlinski poročevalci švicarskega lista »Neue Zürcher Zeitung« razpravljajo o krizi ki da se je pojavila v nemško-francoskih odnošajih zaradi poslednjih notranjih sprememb v Franciji. Ta kriza bi se mogla rešiti tako pozitivno kakor negativno, kolikor gre za nadaljnji razvoj odnošajev med Francijo in Nemčijo.

narčtov o zavojevanju Egipta. List odklanja domnevo, da bi imel angleški vrhovni poveljnik Wavell namen voditi sedanje akcije do popolnega zavzetja Libije. Po mnenju lista je Wavell začel sedanje operacije v Zapadni puščavi le za to, da bi zmanjšal italijanski pritisk na Egipt od zpada. Verjetno bo na tem področju kmalu prešel spet v obrambo podzvel pa ofenzivne akcije kje bolj na jugu, proti Abesiniji. Pričakovati je torej skorajenje spremembe sedanjega položaja v Afriki.

Svojevrednost puščavske bitke

Paul Gentizon, italijanski poročevalci »Gazette de Lausanne«, ki smo ga v zadnjem času zaradi njegovih informativnih pregledov že večkrat navajali, opisuje v najnovejšem članku razvoj borb v severni Afriki. Ob zaključku piše med drugim: »Ni se mogoče ničesar prerokovati. Borba se nadaljuje. Po nekaterih znakih se zdi, da je ogromna. Ako pomislite, da so se stotisoči Italijanov in Libijcev spoprijeli s stotisoči Angležev, Kanadcev Avstralcev, Novozelancev, Afrikancev, Indijcev, ki jih podpirajo manjši oddelki Francozov, Čehov in Poljakov, lahko rečemo, da gre za pravo borbo narodov.«

Britanski pritisk traja na eni strani še dalje, na drugi pa se stopnjuje italijanski odpor. Premikalni vojni, kakor si jo je bil zamislil general Wavell, postavlja maršal Graziani nasproti obrabno vojno. Prav gotovo je, da računa s postopnim izpranjem nasprotnika. Dejstvo je vsaka, da se v puščavi — bolj kakor kjerkoli drugod — vojska toliko bolj slabi, kolikor bolj se oddaljuje od svojih baz, in narobe. V tem je znatni tudi težava za obe strani, da bi na tem področju odločno zmagali.

V ostalem je to pot prvič, da se dve evropski armadi, katerih vsaka šteje nekaj sto tisoč vojakov, borita na puščavskih afriških tleh. Strateg je tu postavljen pred nepopisan list. Zgodovina tudi ne pove veliko. Potrebna je torej previdnost v prerokovanjih. Pitka ni še zaključena. Verjetno je celo, da bo mogoče presoditi njene rezultate šele po tednih ali mesecih.

odločil za Lavalovo izključitev iz vlade, medtem ko je bilo izrednemu poslaniku de Brinonu dovoljeno, da se vrne v Pariz k penosostankov vojvode Reichstadtkega (Napoleonovega sina) v Panteon. De Brinon je takoj o vsem obvestil nemškega izrednega poslanika Abetza, ki se je takoj nato podal v Vichy. Nadaljnji potek dogodkov je znan.

Maršal Petain — ešina nada Francije

V švicarskem listu »Journal de Genève« čitamo v uvodniku o pomenu Lavalovega odhoda iz Pétainove vlade med drugim: »Vsak nepristranski opazovalec mora priznati, da je maršal Petain danes kakor je že bil v trenutku petajzga rešitelj svoje države, njene edinosti in njene bodočnosti. edina velika nada Francije. Devolj je, ako si zamislimo kaj bi bilo o Francije, ako bi maršal nenadoma izpuštil oblast lahko razumemo potrebo njegove sedanje navzočnosti.«

Prerod švedskega narodnega duha

Posebni poročevalci švicarskega francoskega lista »Gazette de Lausanne« objavljajo iz Stockholma daljše pismo, v katerem prikazuje prerod švedskega narodnega duha in švedske samozavesti v poslednjih mesecih. Poročevalci piše med drugim: »Onemu ki bo nekdo pisal zgodovino moralnega razvoja na Švedskem in d sedanjosti vojno, bo mesec november 1940 nudil zanimiv pogled na shojeno pot. Pozornemu očesu namreč ne more uiti globina spremembe ki se je izvršila v švedski miselnosti od izbruha sovražnosti dalje. Za to je več dokazov. Naj na prvem mestu navedemo državno obrambno osvojitvo ki je vrglo 794 milijonov švedskih kron (nad 10 milijard dinarjev) to je za 300 milijonov kron več kakor je bilo do raz-

pisu predvideno, nadalje proslavo obletnice smrti Gustava Adolfa v Lützeniu (umrl 6. novembra 1632) zaključek razstave narodne obrambe 15. novembra tega leta ter končno proslavo obletnice smrti drugega velikega narodnega heroja, Karla XII., ki je umrl v Frederiks-haldu 30. novembra 1718. Vse te proslave so nudile lepo priliko za izkazanje švedskega narodnega duha in švedske narodne zavednosti.«

Drugi št. flajev proces v Zagrebu

Zagreb, 27. dec. o. Danes se je pred okrožnim sodiščem v Zagrebu pričela ponovna razprava proti Ljubomiru Beloševiću ki je bil v prvem procesu zaradi umora univ. prof. dr. šušljaja obsojen na 5 let ječe, češ da je zapeljal oblasti v zmotno gledišče povzročitelja umora in storil vse, da bi ne moglo ugotoviti pravega morilca. V prvem procesu je bil kot izvršitelj umora obsojen Branko Zverger na došmrtno ječo. Njegov obojbo je kasacijsko sodišče potrdilo, dočim je obsojbo Beloševića razveljavilo ker je bil obsojen za dejanje, za katerega sploh ni bil obojen. Kasacijsko sodišče je zato odredilo ponovno razpravo proti Beloševiću v smislu obožbe. Obožena Beloševića je tudi pri ponovni razpravi zastopal beograjski odvetnik Uroš Bijelić. Kakor v prvi razpravi, je Belošević tudi danes izjavil da se ne čuti niti najmanj krivega. Izpovedal je, da pokojnega profesorja dr. šušljaja sploh ni poznal ali pa kaj čul kaj o njem, temveč je zvedel kdaj šele po umoru. Na kraj umora je prišel le po naključju in ko je videl ležati na trolejarju človeka, je stekel k prvemu telefonu v gostilno Bedjanca ter pozval na pomoč reševalce šele kasneje je zvedel, da je bil napaden univ. prof. dr. šušljaj. Razprava se bo nadaljevala.

Naše gledališče

DRAMA
Sobota, 28.: Ugrabljene Sabince. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.
Nedelja, 29. ob 15.: Mali lord. Mladinska predstava. Znižane cene od 20 din navzdol. Ob 20.: Krog s kredo. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.
Ponedeljek, 30.: zaprto.
Torek, 31. ob 21.: Cigani. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Nedelja v drami. »Mali lord« je predstava, ki je namenjena zaradi svoje vzgojne vsebine mladini med 8. in 14. letom. Zmaga mehkostrunega in plemenitega otroka nad trdosrčnim dedom je pokazana na prikupen in vzgojen način. — »Krog s kredo« je visoka pesem materinske ljubezni, ki je zmogla največje žrtve in pokaže vse zmagujočo moč srca nad hladnim in računarskim razumom in spletkarstvom.

Na Silvestrovo bodo igrali zabavno igro, ki je namenjena predvsem smeju in kratkočasju in ki jo je napisal naš popularni humorist Fran Milčinski. Igra nosi naslov »Ciganice in ima tri dejanja. Okrog ulete ciganske tolpe, ki uide, so nazirani veseli dogodki in konflikti iz provincialnega življenja.

OPERA

Sobota, 28.: Friderika. Red B. Gostovanje člana zagrebske opere tenorista Josipa Gostića.

Drugi bo gostoval tenorist Josip Gosić v partiji Goetheja v Leharjev »Fidelio«. Naslovno partijo bo pela Sonja Ivančič. Opczarjamo na izredno zanimivi libreto. Nadalje bodo peeli M. Sancin, B. Sancin, Barbičeva, Zupan, Poličeva, Rakarjaya, Pianekci I. dr. Dirigent D. Zebre, režiser E. Frellh.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE
Nedelja, 29. ob 16.: Princica in pastirček. Popoldanska predstava.
Torek, 31. ob 20.15: Gospa ministrica. Premiera.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE
Sobota, 28.: Nenavađen človek. Znižane cene. Zadržlj.
Nedelja, 29. ob 15.: Peterčkove poslednje sanje. Privedi I. dekliška meščanska šola. Ob 20.: Habakuk.

Objave

Ravnateljstvo II. deske meščanske šole v Ljubljani-Bežigrad javlja vsem dijakom zavoda tužno vest, da je našo preminil gospod ravnatelj Pečjak Rudolf. Pogreb bo v nedeljo ob 15. iz kapelice Sv. Andreja na Žalah. Vse dijake vlijudno vabim da se udeležijo pogreba. Zbirališče ob pol 15. pred Zalami. Za ravnateljstvo: Lajovic Albin.

Ne pozabite na Silvestrov večer Ljubljanskega Sokola! (—)
Tradicionalno silvestrovanje »Ljubljanskega Zvona« bo tudi letos v dvorani hotela Miklič. Poskrbljeno je za vse in za vsakega, da bo dosti smeha in zabave.

Najboljši zaključek leta boste imeli, ako se udeležite silvestrovanja v veliki dvorani Kazine. Pevsko društvo Slavec ima na sporedu odlične operne in koncertne pevce in pevke. Izbrane pijske in zakuske. Vojška godba. Posebna atrakcija bo godba v baru. Vstopnina 10 din.

Iz društva mariborskih upokojencev. Za delno omiljenje bede je društveni odbor za božične praznike razdelil med revne družstvene člane 6000 din v gotovini in več paketov blaga za perilo itd. Vsem družstvenim članom pa iskreno želi srečno novo leto 1941. — Očbor.

V počastitev spomina pokojnega dr. Miljutina Zarnika je daroval g. dr. Fran Novak, minister v pokoji, 200 din za Jugoslav. akad. podporno društvo na univerzi v Ljubljani.

Kinematografi

Pluj. Zvočni kino predvaja danes v soboto ob 20. in jutri v nedeljo ob pol 16, pol 19. in pol 21. uri velfilm »Kavama Metro-pole«. Za dodatek filmski žurnal.
Jesenice. Zvočni kino »Radio« predvaja v soboto in nedeljo ob 20. (v nedeljo tudi ob 15.) velfilm »Kozarska krič«. Med dodatki tudi kulturni film in vojni tednik. — Sledi za novo leto velfilm »Živio! Očka sem«.

RADIO

Sobota, 28. decembra.
Ljubljana: 7: Jutrnji pozdrav, napovedi, poročila. — 7.15: Veseli zvoki (plošče). — 12: Vesela plošče. — 12.30: Poročila, objave, napovedi. — 13.02: Plošče. — 14: Napovedi, poročila. — 17: Otroška ura (gdč. Manica Komanova). — 17.30: Domači pozdrav (plošče). — 17.50: Pregled sporeda. — 18: Nabožna glasba. — 18.40: Pogovori s poslušalci. — 19: Napovedi, poročila, objave. — 19.25: Nac. ura. — 19.40: Poskočni napeti (plošče). — 20: Zunanje politični pregled (dr. A. Kuhar). — 20.30: Pisan večer za konec meseca: šale, petje, godba. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Klavirska harmonika (g. Jože Povše).
Beograd 19.40: Reportaža z dežele. — 20.30: Prenos iz Valjeva. — 22: Lahka glasba. — 22.50: Ples. — Zagreb 17.15: Koncert orkestra. — 20: Narodne pesmi. — 20.30 Komorna glasba. — 21: Orkestralni in pevski koncert. — 22.15: Plesna muzika. — Praga 18.30: Koncertni večer. — Sofija 19.50: Lahka glasba. — 20: Pevski večer. — 21: Koncert solistov in orkestra. — 22: Bolgarske pesmi in plesi. — Berlin: 19.10: Pester glasbeni spored. — 21.10: Drobne melodije. — 23.10: Nočna oddaja. — Rim 19.30: Koncert orkestra. — 20.30: Violinske skladbe. — 21.15: Vesela muzika.

Sokolstvo

Novomeška župa

Najmanjša sokolska župa v dravski banovini ima svoj sedež v Novem mestu in obsega novomeški srez in južno polovico krškega. Četudi tamkaj prav za prav ni nobenega velikega naselja ter je Novo mesto v vsem okolišu največji kraj, šteje župa vendar 14 društev in 7 čet, ki imajo skupaj 824 članov in 360 članic. Središčno društvo Novo mesto ima 259 članov in 144 članic, 38 naraščajnikov in 42 naraščajnic, 62 moške in 42 ženske dece, torej skupno 587 pripadnikov, t. j. 12,8% vsega mestnega prebivalstva.

V vsej župi je 224 telovadcev in 85 telovadk; izmed njih deluje 46 vaditeljev in 26 vaditeljic požrtvovalno pri vodstvu posameznih telovadnih oddelkov, ki izkazujejo 171 naraščajnikov, 110 naraščajnic in 301 dečka in 262 deklic med dečo.

Četudi majhna po številu pripadnikov, je novomeška sokolska župa agilna in izvršuje svoje naloge tako, kakor to pristaja. Svoječasno je štela tudi še belokrajnsko okrožje med svoje edince, toda po ustanovitvi župe Karlovca leta 1930. je to okrožje pripadlo Karlovcu.

Z božično številko je »Sokolska volja« zaključila svoje četrto leto izhajanja. Ta številka objavlja prvenstveno poročila iz mnogobrojnih sokolskih društev širom Slovenije o proslavah prvega decembra in o drugih dogodkih v sokolski sredini. Tudi uvodnik je posvečen temu predmetu in ugotavlja, da se je sokolstvo nad vse potrudilo, da so bile manifestacije na dan praznika zadnjem čim sijajnejše. Brat E. Gangl je posevtil globoko občuten članek spomenu br. dr. Toneta Jamarja, bivšega predsednika saveznega zdravstvenega odseka ter

iz življenja na deželi

iz Zagorja

Z uspešnim koncert mladinskega pevškega zbora. Zal je lahko vsem, ki se niso udeležili glasbene akademije zadnje nedelje v Sokolskem domu. Pester spored je bil prav dobro izveden, saj so naši mladi slavčki peli tako pristno in tako z zanosom, da smo bili vsi ponosni na naš pevski naraščaj. Trud, ki ga je imel pevovodja g. učitelj Culot z okrog 40 mladimi grli, ni bil zastoj. Vsekarer je bilo mnogo dela in potrpljenja, preden so naštrinjali 20 točk spore a. Vsem poslušalcem je iz srca govorila deklica, ki se je zahvalila pevovodji, da je vzdramil zakopane talente. Dobro se je izkazal tudi mladinski orkester pa vsi ostali izvajalci. Le tako naprej pa bo tudi naš revir zaslovel v pesmi in glasbi!

Pomanjkanje moke in soli. Prebivalstvo upravičeno vprašuje, zakaj primanjkuje krušne moke in soli. V tukajšnjih mlinih je za nekaj vagonov pšenice, pa je ne smajo mlet, čeprav moke ni. Nekateri trgovci imajo že nekaj mesecev naročenih več vagonov moke iz Vojvodine, a jo zama upirajo. Nekaj bo treba ukreniti, da prebivalstvo ne bo ostalo brez kruha. Enako velik je križ s soljo. Primankovati je je začelo ravno pred prazniki, ko so mnogi kmeti prašiče. Trgovine očitno ne dobe dovolj soli, ker strankam predložijo le majhne količine. Oblastva naj bi stvari posvetila nekaj več pozornosti.

iz Brežic

Nova leč. Po dolgotrajnih intervencijah pri vseh odločujočih čimteljih so korčno v nedeljo 22. t. m. vendarje prvič zažarele električne žarnice v Krčki vasi pri Brežicah. Ker občina sama ni zmogla velikih stroškov za napeljavno elektrovođa, se je na pobudo nekaterih napre nih ljudi setal odbor, ki si je nadel nalogo, da čimprej dobi Krčka vas električno luč, odnosno, da se novozgrajeni elektrovođ priključi KDE. Z ureditvenjem te naloge je zdaj ustrezno večletnim željam tamkajšnjega prebivalstva.

Poleg merjačev dela škoda se zajeje. Mraz, ki je potamnil živo srebro v toplomeru skoraj na 25 C pod ničlo, je prisilil zverjad v bližino naseljenih krajev, ker le-tu je še mogoče, da dobi hrane. Neki gospodar iz Vel. Doline je pripravoval, da je zadnjič, ko je šel preko Vel. Crtka v Brežice, srečal dva merjajca, ki sta jo kolovratila po vzorni cesti njemu nasproti. Kam sta merjajca potem ošla, ne ve, sicer pa ni hotel povedati, ali sta mrcini zbežali v snežno goščavo ali on proti Brežicam.

BELEŽKE

Predsednik vlade na Hrvaškem

Kakor smo že večkrat poročali, se je ministrski predsednik Drašić Cvetk vič na Stefanovo pripeljal v Zagreb, od koder je nato odšel v Kupinec na d m k d. Mikiču. Z njim sta šla tudi finančni minister dr. Šutej in minister dr. Konstantin vič. Vsi trije so ostali pri dr. Mačku na večerji, nato so se pa vrnili v Zagreb. Večraj so se z banom dr. Šubišić in odpravili na lov v okolici Božjakovine, kjer je znano banovinsko vešeposstvo.

Domovina Hrvatov je Jugoslavija

Zagrebski »Obzor« razpravlja v božičnem uvodniku o notranjem političnem položaju. V članku izraža željo, da bi bili tempo izgrajevanja banovine Hrvatske hitrejši in uspešnejši, nato pa nadaljuje: »Hrvatci pa moramo v sedanjih prilikah računati s stvarnimi dejstvi. Med ta dejstva spada tudi naša skupnost z brati Srbi in Slovenci. Ta skupnost je posebno v današnjih časih najboljšje jamstvo za ohranitev neokrnjenosti hrvatskih dežel. Lahko je graditi razne kombinacije brez odgovornosti pred narodom in zgodovino. Še lažje je kritizirati in dajati dobre svete. Kdor pa pozna pravo stanje priklj okoli nas, ta se zaveda odgovornosti, ki jo nosi pred bodočnostjo za rodove, ki pridejo za nami. V sliopu Jugoslavije so zbrane skoro vse hrvatske dežele. V njenem okviru živi skoraj devet desetih hrvatskega naroda. V njej so naše zgodovinske tenitorialne edince, vsa naša največja mesta in vse, kar predstavlja moč hrvatsva.«

Jugoslavija ne more obstajati brez Hrvatov, Hrvati pa tudi ne brez Jugoslavije. Za nas Hrvate ni boljše rešitve v interesu naše čiste hrvatske politike, kakor bivanje v tej državnih skupnosti. To je čisto matematično politični račun brez ozira na vse druge momente, ki govore v prilog državnne skupnosti Srbov, Hrvatov in Slovencev. Srbi in Slovenci ne morejo nikdar predstavljati kakšne nevarnosti za obstoj hrvatskega naroda.«

„Hrvatska straža“ neha izhajati

Glasilo hrvatskih organiziranih katoličanov kakor se sama naziva zagrebska »Hrvatska straža«, naznanja v svoji božični številki, da bo nehala izhajati. Namesto nje bo pričel izhajati nov katoliški dnevnik v Zagrebu ki da ne bo nadaljeval njenih tradicij. V članku, v katerem se oslavlja od življenja pravi »Hrvatska straža« med drugim:

»Med Hrvati dosele katoliški dnevnik se ni mogel opravljati tiste funkcije kakor bi sicer od nje pričakovali. Ne bo mo razpravljati o vzrokih za to. O no em katoliškem dnevniku, ki bo pričel izhajati z novim letom, pravijo da bo stal za njim vsa hrvatska katoliška javnost. V političnem pogledu bo nov list s oktobra-gruden in dalje od vsakega partikularizma. Poskušal se bo zasidati med najširšimi sloji hrvatskega katoliškega ljudstva. Obojati bo samo tisto, kar je v nasprotju z nauki katoliške cerkve. V dnevnopolitično se ne bo součeval ter bo preseljal preselje dnevnopolitične svobodi. Oločitvi svojih čitateljev v zunanji politiki bo skušal biti čim bolj objektivni in se ne bo izpostavljal za nobene ideje. Pazil bo samo na interese cerkve in katoličanstva.«

O reformi medicinskega študija na Hrvaškem

Hrvatski dnevnik posveča dolg članek napovedanim reformam na zagrebski medicinski fakulteti, katerih namen je, da bi se hrvatski zdravniški naraščaj čim bolj približal v prilagodil kmečkemu ljudstvu. »Hrvatski dnevnik« predlaga, naj bi spadal medicinska fakulteta v bodoče pod

Javna polemika namesto podtalne

Beograjski te nik »Napred«, je eden redkih srbskih listov, ki razpravljajo z določnega stališča o vseh peičih vprašanjih in formulirajo tudi svoje mnenje k tem vprašanjem, dočim večina listov ne zavzema nikaknega stališča. V svoji zadnji številki razpravlja »Napred« o obravnavanju političnih vprašanj v srbskih, hrvatskih in slovenskih listih. Prihaja do zaključka, da slovenski in hrvatski listi posvečajo dosti več pažnje političnim vprašanjem, kakor pa srbski. Danes so največji srbski dnevniki »Politik«, »Pravda« in »Vreme« v glavnem samo informacijski listi. Poleg tega posveča njihova informativna služba dosti večjo pozornost zunanje političnim, kakor pa notranje političnim zadevam. Kdor čita samo srbske liste, nehoti misli, da srbsko javnost ne zanimajo notranje politična vprašanja. Nepoučeni tujece mora misliti, če čita srbske liste, da je srbski narod politično povsem ravnodušen in da ga notranje politična vprašanja sploh ne zanimajo. To pa je samo videz, ki ga je treba popravi na načinu urejanja srbskih listov in pa na zorstvu nad temi listi. Danes pa so pri te take, da bi bilo nujno potrebno omogočiti, da bo tu v tisku prišla de za politična volja srbskega naroda, ki se sedaj izživja v obliki raznih tamnih letakov, za katere v veliki večini primerov nihče neče odgovarjati. Za stvari, ki so objavljene v listih, pa je vselej vsaj približno mogoče ugotoviti kdo za nje odgovarja.

Skrivnostno ozadje Lavalovega padca

Bruselski list »Nouvel Journal« doznava od svojega pariškega ugotovnika naletnje zanimive podrobnosti o Lavalovi izločitvi iz Pétainove vlade:

Inkludo za senzacionalne notranje spremembe je dalo bajte potovanje znamenega desničarskega poslanca in direktorja lista »Ouvre« Marcela Déata v Vichy. Deat je v zadnjem času v svojem listu ponovno zelo ostro kritiziral politiko in delo pravosodnega ministra Aliberta, notranjega ministra Peyrouthona ter prosvetnega ministra Chevallera. Takoj ob svojem prihodu v Vichy je bil Déat aretiriran. Pri zaslišanju je izjavil, da je mogoče francoski položaj bolj presojati iz Pariza kakor Vichyja, vsekakor pa je nedopustno, da bi bila Laval in de Brinon še nadalje stalno izpostavljena metanju polen pod noge, ko po svojem najboljšem prepričanju vodita politiko sporazumevanja z Nemčijo.

To zaslišanje je imelo za posledico, da je maršal Petain takoj pozval iz Pariza Laval in de Brinova (zastopnika Pétainove vlade pri nemški zasedbeni oblasti). Čim sta prišla v Vichy, sta bila na seji vlade, ki je bila nalašč za to sklicana, izpostavljena strogemu zaslišanju, nakar se je Petain pod vtisom informacij svoje okolice

+

UČITELJSKI ZBOR II. DESKE DRŽAVNE MEŠČANSKE ŠOLE v Ljubljani objavlja tužno vest, da je nenadoma odšel v večnost njegov ravnatelj

Rudolf Pečjak

pisatelj, odlikovan z redom sv. Save V. stopnje itd.

Na njegovi zadnji poti ga sprejmo v nedeljo ob treh popoldne iz kapelice sv. Andreja na Žalah, na pokopališče Sv. Križa.

SPORT

Bob na sprejemnem izpitu pri Iliriji

Podrobnosti o prvem srečanju med državnim prvakom in novo pečenim plavalnim ligašem — v Beogradu

Kakor bo našim čitateljem gotovo še v spominu, je preteklo nedeljo — v znamenju ureditve odnošajev v vrhovni plavalni organizaciji in v zvezi s sprejemom predstavnika srbskega plavalnega sporta, beograjskega kluba Boba med ligaške klube — gostovala v Beogradu zelo nepopoina plavalna ekipa SK Ilirije, ki je tamkaj zmagala s 45:33 točkam. O prireditvi smo na kratko poročali že v zadnji številki ponedeljskega športnega, o nekaterih podrobnostih tega mitinga pa nam pišejo še (dopis smo morali deloma skrajšati, ker je moral zaradi praznikov čakati, že nekaj dni na objavo):

Čeprav je Bob iz enega predmeta padel, je izpit zadovoljivo prešel. Rezultati s tega tekmovanja mu dajejo vso pravico sodelovanja v državnem plavalnem prvenstvu. Le za progo 400 m prosto njihov tekmovalec Knežević, ki je nastopil kot nasprotnik našega rutiniranega Mihaleka, še ni dorastel svojim tovaršim v ostalih ligaških klubih. S prav za prav obupno slabim rezultatom je Mihalek bil vendar še kar 20 metrov pred njim na cilju!

Kakor so rezultati na 400 m prosto bili bolj ko povprečno slabi, tako pa je beograjsko plavalno tekmovalstvo močno odjeknilo po vsej državi po prav dobrih časih obeh prvoplasiranih na 200 m prsno, ki postavljata našega Herzoga in znanega beograjskega univerzalnega sportnika Biječiča v prvo vrsto vseh prsnih plavalcev v državi. In — kakor sta kvalitativna rezultata, tako je bila tudi sportno na višku tekma obeh velikih protivnikov. Bolj ko je šlo proti cilju, bolj dramatičen je postal boj, ko je Herzog centimeter za centimetrom zmanjševal naskok, ki si ga je v prvem delu pridobil fizično močnejši Biječič. Za dve desetinki sekunde je Beograjec bil boljši od odličnega Slovenca in s prav tako minimalno še za polovico manjšo razliko ene same desetinke je v borbi za tretje mesto izgubil proti Bobovcu Parčiću drobni Brozović v kar dobrem času za svoj prvi nastop.

Malo jih je bilo, ki so pri točki 50 m prosto računali z zmago dr. Wilfana, prav gotovo pa ni bilo nikogar, ki bi bil v naprej prisodil Pelhano zadnje mesto. Rezultat je bil prav tako nepričakovan kakor razveseljiv, ker smo se prepričali, da Wilfan še dolgo ni in ne bo za med staro železo, kamor so ga mnogi že definitivno priletili — pa čeprav rezultat, ki ga je na tej progi postavil, ni kaj sila dober. Neuspeh je Pelhan najbolj obrazložil on sam: slabo sem startal in hotel nadoknaditi to, kar sem izgubil pri skoku, sem prišel mlajši in natepavati, pa ni šlo nikamor. Razočaranim gledalcem, ki so po časopisnih reklamah pričakovali od njega ču-

dežnih podvigov, se je Pelhan oddolžil v hrbtnem plavanju, kjer je brez prave konkurence in povsem nevajen neobičajne dolžine plavalniška dal skoro svoj najboljši letošnji rezultat v brezhibnem stilu. Skoraj enako brezhibno in dobro je absolviral tudi svoj del v štafeti, čeprav je to bila že njegova tretja proga v pičli dobi komaj ene ure. Dosegel je skoraj enak rezultat kakor v solo točki in prinesel prednost, ki je povsem zadostovala za zmago štafete.

Štafeta je bila namreč zelo zanimiva in dosti napeta. V njej je Bob pokazal zavidljivo dobro kvaliteto svojih treh najboljših plavalcev v vseh stilih in dosežen rezultat ga postavlja kot reprezentanco in Ilirijo. Še lani bi bil nedeljski Bobov rezultat nov državni rekord, za več kakor sekundo boljši od starega, ki ga je šele leto septembra v Szegedu izboljšala jugoslovenska državna reprezentanca.

V vseh ženskih točkah sta Ilirijanki Wernerjeva in Finčeva zmagovali, kakor sta hoteli. Kvalitativno je bil edino dober rezultat Finčeva na 100 m hrbtno, kjer ji je šlo za to, da popravi »slab vtis«, ki ga je zapustila 14 dni prej, ko je nastopila na propagandni prireditvi v Beogradu in je jedva zmagala z desetinko sekunde razlike. Na videz najtežje delo pa je imela Wernerjeva v prsnem plavanju, kjer se je je njena nasprotnica nekaj časa dobro držala, nato pa sigurno ostala za njo.

Lepa prireditve, ki jo je izpopolnil še dvojni dvojni beograjski klubov Brđjanina in Buska, je bila v dobri uri končana — nemalo po zaslugi starterja, našega starega znanca dr. Kordeliča, dokaz, da bodo tudi v Beogradu našli sposobne ljudi za organizacijo in vodstvo ligaških tekem. Prav brez potrebe se je končala z deficitom, ker je zaradi skromno odmerjenega prostora nezadostno število sedežev bilo prodanih po preniknih cenah, kakor so bile cene preizkušnje tudi za stojišča. Prav tako smo vsi imeli vtis, da so le prezagodi zapri blagajno in bi bili lahko prodali še nekaj vstopnic, če bi bili prostor za gledalce nekoliko priredili in pripravili.

Z razliko 12 točk so naši tekmovalci dobili dvojni z Bobom. Morda se bo komu zdelo taka razlika za državnega prvaka premajhna, pa čeprav je nastopil nekompleten. Vsakemu takemu bi priporočili, da Bobove kvalitete ne podcenjuje, da pa tudi vpoštevata, da je dvojni sicer res obsegal osem disciplin, da pa sta na šestih od teh osem nastopila samo po dva tekmovalca, t. j. po eden za vsak klub.

Prireditve je v vsakem pogledu uspela — največjo vrednost pa ji daje, da je po dveh desetletjih vendarle vzpostavila tesnejše odnošaje med našo prestolnico in metropolo jugoslovenskega plavalnega sporta, slovensko Ljubljano. —Ši.

Sportniki za zimsko pomoč

Drasleci in hokejisti SK Ilirije bodo v večerni prireditvi, katere izkupiček je namenjen za pomoč najpotrebnejšim

Zima z vsemi svojimi lepotami in strahotami gospodari neumiljeno. Mnogi so se razveselili njenega prihoda, zlasti brezskrbna mladina, mnogim (in teh je velika večina) pa je zima prinesla novih skrbi in težav. Rečevi strajajo in zmrujejo. Najvažnejše vprašanje sedanjih dni postaja: Kje dobiti najpotrebnejše, hrano, obleko, obutev in kurivo? Najpotrebnejšim skušajo razna dobrodelna in druga društva, ustanove in posamezniki pomagati na razne načine. Za »Zimsko pomoč« tem revežem žele po svojih močeh doprinesti tudi naši poštvovalni sportniki. Drasleci in hokejisti SK Ilirije bodo prihodnji teden v

četrtak 2. januarja nastopili v veliki namenjeni za pomoč najpotrebnejšim večerni prireditvi pokazali svoje znanje. Nastopili bodo: najboljši drasleci in drasleci s Silvo Palmotovo in Emanuelom Thumom na čelu. Predstavili se nam bodo v izbranim programu, nato pa bosta dva ilirijanski hokejski ekipi prikazali v medsebojni igri lepote in privlačnosti te najhitrejše igre.

Sportno občinstvo, ki ve in zna ceniti poštvovalno delo sportnikov, pa naj s številnim obiskom pokaže razumevanje in pripravljenost, pomagati s svojim obiskom našim številnim najpotrebnejšim revežem, prireditve bo v četrtak 2. januarja na drsališču SK Ilirije pod Cekinovim gradom.

bodo imeli z njim Zagrebčani, ki se pripravljajo na njegovo gostovanje v teku meseca januarja, zelo težko delo.

BSK in Gradjanski sta se nedavno dogovorila za dve medsebojni tekmi, ki naj bi bili to nedeljo in teden dni pozneje izmenoma v Beogradu in Zagrebu. Kluba sta se zaradi zime in nevarnosti, da bi bili prireditvi slabo obiskani, odločila, da bosta dogovorjeni srečanja nadoknadila o primernejšem terminu.

Na občnem zboru tabletenskih zvezes kraljevine Jugoslavije, ki je bila že preteklo nedeljo v Zagrebu, so bili razen hrvatskih delegatov navzoči samo predstavniki slovenskih klubov, medtem ko Srbi niso poslali nikogar, temveč samo brzojavko, da sploh ne priznavajo delovanje tega saveza, ker nima potrjenih pravil niti pravice obstoja. Na občnem zboru je bilo precej hude kritike o delovanju v preteklem letu, ki so jo v glavnem izvajali predstavniki slovenskih klubov, nazadnje pa je bilo sklenjeno, da bo do nadaljnjega izvoljena časna uprava. Delegati narodnih zvez bodo imeli to nedeljo konferenco, na kateri nameravajo rešiti vsa sporna vprašanja, potem pa bo najdalje v roku mesec dni sklican izredni občni zbor za dokončno izvolitev savezne uprave. V sedaj izvoljenem začasnem upravnem odboru zavzemajo Slovenci po eno podpredsedniško in odborniško mesto ter eno mesto v nadzornem odboru. Delegat STTZ je na koncu obnega zbora izjavil, da bodo vsi zastopniki vseh tabletenskih klubov v primeru, če do 29. t. m. Srbi ne bodo pristali na sodelovanje, uredili vse dotedanje spore brez njih.

SK Mars. V ponedeljek, dne 30. t. m. ob 20. bo odborova seja v gostilni Krek, Poljanska c. 55. Prosim vse gg. odbornike, da se sigurno udeležijo te zelo važne izredne seje. Tajnik I. — Ponovno opozarjam vse aktivne igralce, da v najkrajšem roku vrne svoje dobre in slabo klubovo opremo zaradi popravil in pregleda inventarja. Načelnik.

Hokejiste-zastopnike bo sprejela SK Ilirija in priredila zanje začetniški tečaj. Vsi od 15 do 18 let stari, ki imajo veselje do te igre in obvladajo osnovne like (prestopanje naprej in nazaj v obe smeri itd.), naj se javijo v ponedeljek 30. in torek 31. t. m. od 10. do 11. ali od 14.30 do 16. na drsališču SK Ilirije pri gg. Žitniku ali Erzenju. Vsi udeleženci tečaja bodo deležni na drsališču posebnih ugodnosti.

V nekaj vrstah

Kaj je novega med hokejisti

V zelo skromnem sportnem sporedu minulih praznikov moramo naknadno zabeležiti še dve hokejski prireditvi, ki jih je imel Zagreb pretekli četrtak na drsališču ZKD. Dopoldne so tamkaj igrali Karlovčani, in sicer moštvo KSU proti Marathonu, v kateri tekmi so Zagrebčani zmagali s 5:1. Kakor pišejo, igra obeh moštvev v tej tekmi ni bila na posebni višini. Popoldne so na istem igrišču nastopili še drugi zastopniki hokeja na ledu iz Karlovca, in sicer člani Primorca proti ekipi ZKD. Tekna je ostala neodločena s 3:3, kar je vsekakor za goste lep uspeh.

Prihodnje večje hokejsko prireditve bo Zagreb imel že jutri, ko bo tamkaj v revanžo za nedavno gostovanje Haška v Ljubljani nastopila hokejska ekipa SK Ilirije. V okviru tega drsalnega sporeda, ki bo trajal vse popoldne na drsališču ZKD, bodo nastopili posebej tudi nekateri najboljši drasleci iz Ljubljane.

Kakor pišejo zagrebški listi, je hrvatska drsalna zveza v pogajanjih, da bi hokejska reprezentanca Zagreba gostovala v dnevih 8. in 9. januarja v Beljaku in Celovcu. Ne vemo, kako daleč so ta pogajanja napredovala, mislimo pa, da bi moral zadnje besedo o tem, kdo naj zastopa naš mladi hokej na ledu izven državnih meja, izreči zadnji besedo vrhovni drsalni savez, ki mora v vsakem primeru bdeti nad prestižem te sportne panoge v inozemstvu, nikakor pa ne dopustiti, da bi posamezni klubi ali recimo tudi mestne reprezentance sklepale reprezentančne nastope, kakor bi prav uga-jalo.

Na Dunaju je bila v četrtak odigrana zanimiva mednarodna nogometna tekna, ki je prinesla Madžarom podobno katastrofo, kakor so jo morali pred kratkim Hrvati doživeti v Budimpešti. Madžarski vrvak Ferencvaros je tamkaj igral proti Rapidu in izgubil tekmo z nič manj kakor 1:6 (1:2), pri čemer je vredno omeniti, da je imel avstrijski strelec Binder še izredno smolo in je samo čudno, da še nekaj njegovih strelcov ni našlo poti v mrežo in poraz Madžarov ni bil še izdatnejši. Po tem nastopu Rapida se mora računati, da je to nekaj slavno nogometno moštvo Rapida trenutno spet v odlični formi in

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pri stojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 15.—. Dopis in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—

Sam po kam!
Vsaka beseda 2 din; davka 3 din; za dajanje naslovov 5 din; najmanjši znesek 20 din

Pri Putrihu
danes in jutri ples. Vsi vabljeni! 34093-18

Službo dobi
Beseda 1 din, davka 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 20 din

Upravitelja
za gozdno veleposelstvo, mlaišerica s strokovno šolo in samostojno prakso, ki ima vselite do lova in je zmožen samostojnega vodstva polnoimarnika, takoj sprejemem. Ponudbe s prepiši spričeval, navedbo dosedanjih služb in zahtevkov pri prostem družinskem stanovanju, kurivni, razsvetlavi in deputatu je treba poslati na ogl. odd. Jutra pod »Centralna lesta« 35680-1

Prodajalka
izvržena v trgovini s kovčegi, ročniki, torbami, aktovkami itd. se sprejme z Novim letom ali tudi malo pozneje. Ročno pisane ponudbe pod šifro »Uslujata ga lanterija« na ogl. odd. Jutra. 33481-1

Dva mesarska pomočnika
dobra, sprejemem. Nastop takoj. — Berčina Jože, Cernetova 25. 34075-1

Postrežnico
mlado, pošteno, 18 let. Od 7. do 15. popoldne. Naslov v vseh posl. Jutra. 34095-1

Službe išče
Vsaka beseda 50 par, davka 3 din, za šifro in dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din

Natakarica
sposobna, govori nemško in hrvaško, zmožna lajavtice, je službo kjerkoli. Krista Kopar, Št. Vid nad Ljubljano. 34093-2

Oskrbnik
poročen, vešč v vseh panogah kmetijstva in vinogradništva. Iščem službo. Cenj. ponudbe poslati na podružnico Jutra v Celju pod značko »Pošten«. 34102-2

Prodajnik
Beseda 1 din, davka 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 20 din

Posteljno perje
po din 10 in 14, čehano perje din 25, 35 55, gosje perje od din 80, 100, 140, »Fur« 250, 300, 350 doli, te pri Luks A. Osijek, Desatičina 31. — Vzorec brezplačno. 33029-6

4 Nikelanode
20-40 cm, prodam. Robot, Smartinska 10. 34070-6

Okna
stara, brez sberberlthov, 2 kom. 150-125, 2 kom. 100-125 prodam. — Zirovnik, Kozarje. Cena po dogovoru. 34067-6

Kupim
Beseda 1 din, davka 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 20 din

Svinjske kože
Kupuje po najvišji dnevi cenah J. Lavrič, Ljubljana. Čankarjevo nabr. 1. Rudnik 24 in usnjarna v Senti Vidu pri Senci. 33036-7

Auto moto
Beseda 1 din, davka 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 20 din

Opel
v zelo dobrem stanju prodam zelo poceni. — Tyrševa 12. 34073-10

Takec Skok in Skakec
Poskoti dveh navihancev v treh poglavjih. DRUGO POGAVLJE

Na plan zdaj iz kolibe, Rok in Jaka, komedija, da še nikoli taka! Čolnice zdaj na glavo se postavi, gospod Krčon se ogleduje v Dravi...

Pouk
Beseda 1 din, davka 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 20 din

Instruiram
za nižjo gimnazijo temeljito, posebno jezike. Naslov v vseh posl. Jutra. 34097-4

Radio
Beseda 1 din, davka 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 20 din

Radio
»Radione«, v izvrstnem stanju, ugodno prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 34098-9

Posest
Beseda 1 din, davka 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 20 din

»Realiteta«
zavod za nakup in prodajo nepremičnin je sarni v Ljubljani. Prodaja nova ulica 54-1. Telefon 44-20. 279-26

Tovarniško poslopje
tik železniške postaje, pripravno za kakšno industrijo, prodam ali na spremenem družabniku, ki bi imel na razpolago gotovino in idejo za ustanovitev rentabilnega podjetja. Tozadavne dopise je poslati na ogl. odd. Jutra pod šifro »Uspen«. 34057-20

Zavod
proda hišo v Mostah, na obroke, za ceno 165.000. Ponudbe v ogl. odd. Jutra pod »Potrebno 60.000« 34089-20

Hišo
prodam v Siski blizu stare cerkve za 190.000 din. Ponudbe na oglasni odd. Jutra pod »Stara cena«. 34090-20

Kupim
hišo v Ljubljani ali okolici za 60.000 din, s hipoteko tudi večjo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Tako kupim«. 34091-20

Lokali
Beseda 1 din, davka 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 20 din

Gostilno
oddam s 1. jan. 1940 na odstotke v veliki občini v Bački, aglini, lepi gospodini. Kapital ni potreben. Gostilna Koli, N. Vrba, Pašičeva ul. št. 102. 34094-19

Natakarica
ki bi vzela gostilno na račun, dobi takoj mesto. Gostilna Leskovšek, Celje, Mariborska, cesta 36. 34101-19

Dragocenosti
Beseda 1 din, davka 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 20 din

Vsakovrstno zlato, briljante
in srebro kupuje po najvišjih cenah A. 302ič, Ljubljana, Franciscanska ul. 3. 95-34

Opel
v zelo dobrem stanju prodam zelo poceni. — Tyrševa 12. 34073-10

Takec Skok in Skakec
Poskoti dveh navihancev v treh poglavjih. DRUGO POGAVLJE

Na plan zdaj iz kolibe, Rok in Jaka, komedija, da še nikoli taka! Čolnice zdaj na glavo se postavi, gospod Krčon se ogleduje v Dravi...

Opel
v zelo dobrem stanju prodam zelo poceni. — Tyrševa 12. 34073-10

Takec Skok in Skakec
Poskoti dveh navihancev v treh poglavjih. DRUGO POGAVLJE

Na plan zdaj iz kolibe, Rok in Jaka, komedija, da še nikoli taka! Čolnice zdaj na glavo se postavi, gospod Krčon se ogleduje v Dravi...

Opel
v zelo dobrem stanju prodam zelo poceni. — Tyrševa 12. 34073-10

Takec Skok in Skakec
Poskoti dveh navihancev v treh poglavjih. DRUGO POGAVLJE

Kupim
VSAKOVRSNO
ZLATO
SREBRO - PLATINO
BRILJANTE
SNAJBDE SAFIRJE RUBIN
BISERE I.T.D. STARIŠKE
NAKITE TER UMETNE
PO NADVIŠJIM CENAM
STARA TVRDKA
JOS EBERLE
LJUBLJANA, TYRŠEVA 2
HOTEL SLOH

Razno
Beseda 1 din, davka 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 20 din

Zamrznjene vodovode
tali brez odkopavanja zidu. Cokeri, Gregoričeva ul. 5. 34096-9

INSERIRAJ V »JUTRU«!

19 palač v Beogradu
nam je zaupanih v nujno prodajo. Cene se gibljejo od 1.500.000 do 9.000.000 din. Renta od 6 do 9% letno, ugoden hipotekarni dolg. Obvestila dajemo samo resnim interesantom. »Argus«, Beograd, Prestolonaslednik trg 1, tel. 20-528.

Stari upniki
in kontokorentisti (z 2 odstotnim obrestovanjem) je deveto leto zaslužnih Ljubljanske kre ditne banke. Kmetijske posojilnice z neomejeno zavezo in Obzre banke v Ljubljani (tudi tisti, ki ste morali vsled zaščite prodati zamrznjene hranilne vioge izpod romilne) — javite vaše težnje in naslov pod šifro »Odgovornost uprave« na ogl. odd. 1. sta. 34060-16

Stanovanja
Beseda 1 din, davka 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 20 din

V centru mesta
išče za februar ali maj zakonski par brez otrok moderno dvo- ali trisobno stanovanje. Ponudbe pod »Za stalno« na ogl. odd. Jutra. 34076-21a

Veliko stanovanje
ali dvostanovniško hišo ali vilo, ščemen, ne preozek od centra Ljubljane. Ponudbe na Jutra pod »Točno«. 34110-21a

Saba odda
Beseda 1 din, davka 3 din, za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 20 din

Sostanovalec
v celo oskrbo sprejemem. Sv. Jakoba trg 5. 34074-23

Dopisi
Vsaka beseda 2 din; davka 3 din; za dajanje naslovov 5 din; najmanjši znesek 20 din

M.
V ponedeljkih ostroma po praznikih nemogoče. Sicer kakar hočete v Ljubljani. 34047-24

Moderne kauče
in fotelje nudi solidno in po nizki ceni
R. RADOVAN
tapetnik
Mestni trg 13.

Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana

Skrušeni od bolesti naznanjamo, da je Vsemogočni nenadoma poklical k Sebi našega iskreno ljubljenega soproga, zlatega ateka, brata, strica, nečaka in svaka, gospoda

Rudolfa Pečjaka
ravnatelja II. deške mešč. šole, odlikovanega z redom sv. Save V. stopnje
Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nedeljo, dne 29. t. m. ob 3. uri pop. z Zal. kapele sv. Andreja k Sv. Križu.
Sv. maša zadušnica bo 3. januarja ob 7. uri v cerkvi sv. Cirila in Metoda.
Ljubljana, dne 27. decembra 1940.

Ana Pečjak roj. Kamenšek, soproga; Smiljan, Ančica, Alenčica, Videk, Milica, otroci; Minka Krošl, sestra; Angel Pečjak, brat; Dr. Gregorij Pečjak, stric — ter ostalo sorodstvo.

Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana

Dotrpela je po dolgi mučni bolezni moja nadvse ljubljena vzorna žena, mati in teta, gospa

Marija Rus roj. Funtek
soproga sreskega tajnika v pokoju
Pogreb nepozabne pokojnice bo v soboto, dne 28. t. m. ob 3. uri popoldne, z Zal. kapele sv. Marije, k Sv. Križu.
Ljubljana, Mengeš, Črnomelj, Zemun, dne 27. decembra 1940.

Globoko žalujoči: **IGNACIJ**, soprog in ostalo sorodstvo.

Otomane
Imamo zopet v veliki izbiri na zalogi po zelo konkurenčni ceni, tapetništvo
E. Zakrajšek,
Miklošičeva 34.

JOS. REICH
Ljubljana
Poljanski nasip 4-6
Pralnica svetliolavnica

Ob vsaki priliki — se spomnite
da so »Jutrovi« Mali oglasi v Sloveniji najuspešnejša, najcenejša in najhitrejša posredovalnica za službe vseh vrst za prodajo in nakup vseh stvari, za nepremičnine, lokale, podjetja, kapitala, ženske in za vse drugo.

Veliko metalurško podjetje,
potrebuje izkušene livarskega mojstra
z dolgoletno prakso. — Prednost imajo tisti, ki so delali pri oblikovanju in litju jeklenih lijev. Prošnjo z referencami pošljite najkasneje do 20. januarja 1941 leta, na oglasni oddelk »Jutra« pod »Metalurgija«.

INSERIRAJ V »JUTRU«!

INSERIRAJ V »JUTRU«!

INSERIRAJ V »JUTRU«!

INSERIRAJ V »JUTRU«!

INSERIRAJ V »JUTRU«!

INSERIRAJ V »JUTRU«!

INSERIRAJ V »JUTRU«!

INSERIRAJ V »JUTRU«!

INSERIRAJ V »JUTRU«!</